ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

● № 21 (10.598).

1994 йил 30 март чоршанба

Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

СУРАТДА: учрашув пайти.

Р. НУРИДДИНОВ (ЎзА) сурати.

ЕТАКЧИЛИК—УЛКАН МАСЪУЛИЯТ

26 март куни Тошкентда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари билан учрашди. Мулоқот чоғида иқтисодий ислоҳотнинг бориши, бу борадаги муаммолар ва уларни бартараф этиш йўллари муҳокама қилинди.

Вилоят, туман ва шаҳар ҳокимларининг катта гуруҳи тажриба алмашиш, бозор муносабатлари шароитида хўжалик юритиш усулларини янада пухта ўрганиш мақсадида хорижий давлатларда бўлган эди. Учрашувда ана шу сафар натижалари ҳақида ҳам фикр юритилди.

Бугунги мулоқотдан асосий мақсад жойлардаги вазият ҳақида сизларнинг фикрингизни билишдир, деди Ислом Каримов. Ўзбекистоннинг ҳозирги ижтимоий-сиёсий аҳволи, ички ва ташқи сиёсати, умуман айтганда, ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам маънавий ҳаётимиздаги ислоҳотларни амалга ошириш борасидаги муаммолар, уларни ҳал этиш масаласида фикрлашиб олмоқ зарур. Бизни сизлар билан ишлаётган одамларнинг кайфияти, ислоҳотга муносабати, дунёқараши ва ёндашуви қизиқтиради. Биз ҳозир иқтисодиётимиз тизимини тубдан ўзгартиряпмиз, янги ижтимоий тузумни барпо этяпмиз. Яъни, эски маъмурий-буйруқбозлик услубларидан воз кечиб, ўзимизга хос ва маъқул тузумни шакллантиряпмиз.

Ислоҳотни ҳаётга татбиқ этиш, унинг одамларга манфаат келтиришига эришиш энди жойлардаги ҳокимликларнинг дунёқараши, билими, ақл-заковатига боғлиқ бўлиб қолди, дея таъкидлади Президент. Шу маънода ҳоким, яъни етакчи ўзини сайлаган, унга ишонч билдирган одамлар назарида обрўли бўлиши, бошқаларга нисбатан билимлироқ, узоқни кўра оладиган, эл-юрт дардини чуқурроқ тушунадиган, азму қарори қатъий, курашчи бўлиши керак.

Яна бир мулоҳаза. Барчамиз ҳам Оллоҳ Таолонинг бандаларимиз. Демоқчиманки, раҳбар ҳам одам. Унинг ҳам қариндош-уруғи, дўстлари, ўзига яраша шахсий ташвишлари бор. Лекин раҳбарлик масъулияти шундаки, у аввало эл-юрт тақдири учун жавобгар. Ҳадиси шарифда таъкидланганидек, раҳбарликнинг мақоми элу юртга оталикдир. Оқил ота эса фарзандларини ҳеч қачон яхши-ёмонга ажратмайди. Барчасига тенг кўз билан қараб, уларнинг бошини қовуштириб, пировардида хонадон ободонлигига эришади. Бунинг акси бўлган жойда халқ орасига адоват тушади, қарама-қаршилик кучаяди, иш эса орқага кетади, одамларнинг бир-бирига ишончи йўқолади, турли қинғир ишларга йўл очилади.

Биргина мисол. Ўтган йили Бухоро вилоятида пахта ҳосилдорлиги 34 центнерни ташкил этди, дейилди. Айрим бригадалар, балки баъзи хўжаликлар бундай ҳосилни олиши мумкиндир. Лекин вилоят миқёсида ҳар гектар ердан 34 центнердан пахта териб олиш хомхаёлдан бошқа нарса эмас. Ҳақиқатни аниқлаш учун икки марта комиссия юборилди ва 17,5 минг гектар ер яшириб қолингани аён бўлди.

Маълумки, ҳукумат қарорига мувофиқ ўтган йилги режасини муваффақиятли бажарган хўжаликлар режадаги ҳосилнинг 20 фоизини ва режадан ташқари етиштирилган барча пахтани ўзи мустақил тасарруф этади. Лекин Ромитан ва Вобкент туманларида белгиланганидан ташқари 2—2,5 минг гектар ортиқча ерга пахта экилиб, катта миқдорда ҳосил ўзлаштирилган. Кимга, нимага керак бу кўзбўямачилик?! Буни халқ, давлат олдидаги жиноят деб баҳолаш керак. Ҳуқуқ-тартибот органлари бу ишни охирига етказиши лозим.

80-йилларда халқимиз пахта яккаҳокимлигидан катта азият чекди, деди Президент, ўша пайтлардаги қўшиб ёзишларга бутунлай барҳам бериш учун мустақилликнинг дастлабки давридан бошлабоқ енг шимариб ишга киришган эдик. Кўплаб туманлар умумий экин майдонларида пахтанинг ҳиссасини 60, ҳатто 56 фоизга туширишга муваффақ бўлди. Шу ҳисобдан ўтган йили ғаллазорларни янада кенгайтириш соҳасида катта тадбирлар белгиланган эди. Лекин таассуфки, айрим жойлардаги ишга эскича қаровчи раҳбарлар бу хайрли ишни бўғишга уринмоқдалар. Жумладан, Бухоро вилоятида кузги ғалла майдонларини кенгайтириш амалда барбод қилинди. Самарқанд вилоятида 35 минг гектар, Қорақалпоғистон Республикасида 22 минг гектар, Жиззах вилоятида ҳам 22 минг гектар майдонга кузги ғалла экилмади. Бу ишбузуқиликни қандай тушунмоқ керак?

Пахта нархи юксак эканини барча билади. Давлатни, халқни алдаб, ғалла ўрнига пахта экиб, юзлаб-минглаб гектарларни ҳисобот ҳужжатларига киритмай, қалбаки рапорт билан чўнтакни қаппайтирган кимсаларни асло кечириб бўлмайди. Бу иш Ватан манфаатларига хиёнат қилишдан бошқа нарса эмас. Бухоро вилояти аҳолиси эҳтиёжи учун зарур ғалланинг 80 фоизини четдан сотиб олиб келинаётган бир шароитда ғалла экиш режасини амалда йўққа чиқарган кишиларнинг ишини фақат шундай талқин этиш мумкин.

Шахсий манфаатини пахта панасида ҳимоя қилиб юрган хўжалик раҳбарларини паноҳига олган ҳокимларнинг қилмишини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди, деб қайта таъкидлади Президент Ислом Каримов, бу гаплар Китоб ва Шаҳрисабз каби кўплаб туманларнинг ҳокимларига ҳам тегишли. «Кемага тушганнинг жони бир», деган гапни Бухоро вилоят халқ депутатларининг сессиясида тилга олган эдим. Вилоят, туман раҳбари ўзича «ўйин» кўрсатаверса, ҳар ким ҳар ёққа тортаверса, Ўзбекистон аталмиш умумий кемамиз тақдири нима бўлади?! Шунинг учун мустақил Ўзбекистон Республикасининг ягона давлат сиёсатини қўллаб-қувватламайдиган баъзи раҳбарларни бу кемадан тушириб қолдирмоқ керак. Чунки вақт, айни шароит бизни ана шундай кескин хулоса чиқаришга мажбур этмоқда.

Ўтган йили куз об-ҳавоси деҳқонларимизни унчалик сийламади. Бу йил ҳам баҳорнинг серёғин келиши кутилмоқда. Бундай шароитда, чигитни, бошқа баҳорги экинларни ҳафта—ўн кун мобайнида экиб олишга шай туриш керак. Афсуски, айрим жойларда аҳвол тамомила бошқача бўлиб чиқмоқда. Қорақалпоғистон шароитида ернинг шўрини ювмасдан пахта олиб бўлмаслиги равшан. Бироқ, Қорақалпоғистонлик биродарларнинг тўю тўёнадан қўли бўшамаётир. Баҳорги экишда қатнашадиган техника мавсумга шайланмаган. Алмашлаб экиш режаси амалга ошмаган. Дон ҳосилдорлиги ерга сепилган уруғни ҳам қопламайди. Ерларнинг мелиоратив ҳолати тобора ёмонлашмоқда. Агар тезда бу камчиликлар тузатилмаса, ишдан чиққан тупроқ биздан ўзига хос тарзда ўч олиши муқаррар.

Ҳозирги суҳбатимизга бошқача, замонга хос ва мос нигоҳ билан назар солсак, деди Ислом Каримов сўзини давом эттириб, ҳокимларни бир жойга тўплаб, уни қилмадинг, буни қилмадинг, деб оғир гапларни гапириш, қисувга олиш аслида ўша эски маъмурий — буйруқбозлик давридан қолган иш услуби эмасми?! Ҳокимлар ҳам ўз вилоятига, туманига бориб, қўл остидаги одамларни худди шу йўсинда тергайди. Яна эскича маъмурий-буйруқбозлик ҳукмронлик қила бошлайди. Бунга йўл қўймаслик учун нима қилишимиз керак? Аввало ҳар бир раҳбар, ҳар бир инсон ўз дунёқараши билан ислоҳот талабларига жавоб берадиган бўлиши шарт.

Қиёслаш учун ҳозир сизларда имконият бор, деди Президент, Олмония, Франция, Голландия ва бошқа бир қанча ривожланган мамлакатлардаги ҳаётни, хўжалик юритиш услубларини ўз кўзингиз билан кўриб қайтдингиз. Қани, айтингчи, қайси давлат Президенти ёки ҳукумат раҳбари қўл остидаги кишиларни чақириб, нега уни экмадинг, нега буни экдинг, деб ўтиради. Ҳеч қаерда бундай алмисоқдан қолган услуб билан ишламайдилар. Агар сафарда кўрганларингиз асосида ўз фаолиятингизни танқидий баҳолаб, керакли хулосалар чиқара олсангиз, биринчи вазифа бажарилди, деб ҳисоблайман.

Яна бир муддао, бу ҳокимларнинг ана шу сафар чоғида кўрган, билган нарсаларини ўз туманида жорий қилишига даҳлдордир. Кўнглингизда озгина ҳавас уйғонган бўлса, мен — улуғ аждодларимнинг муносиб вориси, наҳотки, шу олмон ёки французлар каби яшаш ва ишлашни уддалай олмайман, деган хаёл юрагингизни жизиллатган бўлса — шунинг ўзи катта гап!

Эътибор қилган бўлсангиз, у ерда фермерлар ўғитни қаердан оламан, техникани қандай созлайман деб, ҳеч кимдан сўрамайди. Сигирнинг сути нега камайиб кетди, деган сўроқлар ҳам йўқ. Ҳар қайси одам ўз ишини билиб қилаверади. Аммо, қаерда яшашнинг ва қайси мамлакатда ишлашнинг фарқи йўқ уларга. Биз ўзбеклар эса бошқачамиз. Ўзбеклардек Ватанни севадиган, юртига боғланган халқ жаҳонда йўқ. Бундай танти халқни тўғри йўлга бошлаш, унга етакчи бўлишнинг ўзи катта бахт! Ажойиб тупроғи, жаннатмакон иқлими, саҳий қуёши бўлган юртда сени ҳеч қачон доғда қолдирмайдиган фидойи халқ билан тоғни талқон қилиш мумкинлигини асло эсдан чиқармайлик!

Ҳокимлар — Президентнинг жойлардаги вакилларидир. Президент олға сураётган сиёсатни одамлар онгига етказиш, уларни белгилаб олинган тараққиёт йўлидан бошлаш, улуғвор ишларга даъват этиш ҳокимларнинг муқаддас бурчидир. Шундай экан, халқ билан бирга бўлиш керак. Улуғ мақсад — Ўзбекистоннинг мутараққий давлатлар сафидан ўрин олиши, халқимизнинг фаровон турмушга эришуви йўлида бир тану бир жон бўлиб ҳаракат қилиш зарур. Ҳеч кимни оёғи ердан узилгулик, эл назаридан қолгулик қилмасин.

Ўзбекистон — ягона оила. Мақсад ҳам, унга эришиш йўли ҳам аниқ. Ана шу йўлда жипслашмоқ учун ўзаро меҳр-оқибатли, ўзаро кечиримли бўлиш керак. Дўст ачитиб, душман кулдириб гапиради дейдилар. Камчиликларни, хатоларни рўй-рост айтмасак, улар учун кенг йўл очиб берган бўламиз.

Давлатнинг ички ва ташқи сиёсатини белгилаш ва бу сиёсатни амалда юритиш, адашганларни тўғри йўлга солиш, муштарак сиёсатни қўллаганларга қўлдош бўлиш Президент зиммасида, деди Ислом Каримов нутқи пировардида, яъни менинг зиммамда экан, бас, ҳокимлар давлат бошлиғи техника нега созланмаган, нима учун шўр ювиш кечикмоқда қабилидаги ташвишлар билан ўралаштириб қўймасинлар. Хуллас, ҳар ким ўз ишини — деҳқон деҳқончилигини, қурувчи қурувчилигини, ҳоким ҳокимлигини қилсин.

Шундан сўнг Ромитон тумани ҳокими А. Мўминов, Шўрчи тумани ҳокими Э. Шерматов, Самарқанд тумани ҳокими Р. Ҳакимова, Андижон шаҳар ҳокими Ҳ. Халилов, Нукус шаҳар ҳокими Ш. Уснатдинов, Наманган вилояти ҳокими Б. Рапиғалиев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасининг раиси В. Чжен, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков сўзга чиқиб, ислоҳотни амалга ошириш, хусусан, фермер (деҳқон) хўжаликларини ер билан таъминлаш, қишлоққа саноатни олиб келиш, хусусийлаштириш жараёнини тезлаштириш, чет эллик шериклар билан қўшма корхоналар очиш, шаҳарларда уй-жой қурилишини жадаллаштириш, қурилиш ашёлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш борасидаги фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

Учрашувда Республика Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари М. Умурзоқов, Х. Жўраев, М. Мирқосимов, Бош вазир ўринбосарлари қатнашдилар.

(ЎзА).

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

29 март куни Қозоғистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Нажамеден Искалиев мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи Ўзбекистон Президентига Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоевнинг қизғин саломи ва Навруз байрами табригини етказди. Икки қўшни республика ўртасидаги ҳамкорлик муносабатларини янги босқичга кўтаришда бор куч-ғайратини сафарбар қилишга тайёр эканини билдирди.

Мамлакатимиз раҳбари қадимий дўстлик ва биродарлик риштлари билан боғланган халқларимизнинг иқтисодий ва маданий алоқаларини янада кенгайтиришда элчи жанобларига катта муваффақият тилади.

* * *

Шу куни Қирғизистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Солижон Жигитов ҳам мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи жаноблари Асқар Акаевнинг самимий саломини етказар экан, мамлакатларимиз ўртасидаги азалий қардошлик анъаналарининг давом эттирилишига ҳисса қўшиш ниятида эканини билдирди.

— Ўзбекистон билан Қирғизистон ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлик муносабатларимиз аввалдан ривож топган,— деди Ислом Каримов.— Бозор муносабатларига ўтиш, иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, халқ фаровонлигини таъминлашдек долзарб вазифаларни бажаришда биз янада мустаҳкамроқ бирлашишимиз зарур.

(ЎзА).

ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ НАЖАМЕДЕН ИХСАНОВИЧ ИСКАЛИЕВ

1941 йил 5 сентябрда Астрахан вилоятидаги Байбек қишлоғида туғилган.

Олий маълумотли. 1966 йилда Қозоғистон давлат қишлоқ хўжалиги институтини битирган.

1966—1972 йиллар — Урал вилоятидаги «Таловский» давлат хўжалигида агроном, бош агроном бўлиб ишлаган.

1972—1978 йиллар —туман қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи, Урал вилояти қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари.

1978—1980 йиллар — ... миясининг тингловчиси, Москва шаҳри.

1980—1983 йиллар — Толдиқўрғон вилояти қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи.

1983—1985 йиллар — Толдиқўрғон туман партия қўмитасининг биринчи котиби.

1985—1986 йиллар — Урал вилояти ижроқўми раисининг биринчи ўринбосари.

1986—1991 йиллар — Урал вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби.

1991—1992 йиллар — халқ депутатлари Урал вилоят кенгашининг раиси.

1992—1993 йиллар — Ғарбий Қозоғистон (Урал) вилоят маъмуриятининг бошлиғи.

1993 йил — Кўкшетов вилоят маъмуриятининг бошлиғи.

1993 йил ноябрдан бошлаб Қозоғистон Республикаси Бош вазирининг маслаҳатчиси.

Халқлар дўстлиги ордени, учта медал билан мукофотланган. Уйланган, уч фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлиги

ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ СОЛИЖОН ЖИГИТОВ

1936 йилда Ўш вилоятининг Ўзган туманидаги Келдюк қишлоғида туғилган.

Олий маълумотли. 1959 йилда Қирғизистон давлат университетини битирган. Филология фанлари доктори.

1959—1962 йиллар — мактаб ўқитувчиси, Қирғизистон ССР Фанлар академиясининг илмий ходими, республика радио қўмитаси-

1962—1965 йиллар — Қирғизистон ССР Фанлар академияси аспиранти.

1965—1966 йиллар — «Ала-тоо» адабий журнали бўлим мудири.

1966—1974 йиллар — Қирғизистон давлат университети ўқитувчиси.

1977—1978 йиллар — қирғиз совет энциклопедияси бош муҳаррирининг биринчи ўринбосари.

1979—1991 йиллар — Қирғизистон Фанлар академияси тил ва адабиёт институти сектор мудири.

1992—1993 йиллар — Қирғизистон Республикаси Президентининг миллий сиёсат бўйича маслаҳатчиси.

Ёзувчи, шеърий ва насрий асарлар муаллифи.

Қирғизистон Республикасининг фан соҳасидаги давлат мукофоти лауреати.

Уйланган, икки фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлиги

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 28 март куни Америка Қўшма Штатларининг «Ньюмонт Майнинг» корпорацияси делегациясини қабул қилди.

Ислом Каримов меҳмонларга Ўзбекистоннинг олтин ишлаб чиқариш, шунингдек, мазкур қимматбаҳо маъдан заҳиралари бўйича жаҳоннинг пешқадам мамлакатлари сафида олдинга силжиётгани, бу соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар, хусусан, акционерлик корпорациялари тузиш билан боғлиқ истиқболли режалар ҳақида сўзлаб берди. Йирик ва тажрибали корпорация — «Ньюмонт майнинг» билан ҳамкорлик яхши натижалар бераётганини таъкидлади.

— Қисқа муддатли, аммо самарали меҳнатингиз туфайли Сиз билан кўп йиллик қадрдонларга ўхшаб қолдик, — деди мамлакатимиз раҳбари «Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонаси бошқаруви раисининг ўринбосари Гордон Паркерга мурожаат қилиб. — Ишонаманки, «Зарафшон-Ньюмонт» мамлакатимиз олтинининг жаҳон бозорида нуфузи ва қадри янада юксак бўлишига муносиб ҳисса қўшади.

Гордон Паркер самимий қабул ва ишонч учун Президентга миннатдорлик изҳор этди.

— Ҳамкорлик учун Ўзбекистондек имкониятлари катта республикани танлаганимиздан хурсандман,— деди Г. Паркер. — Айни пайтда Америка давлат департаментида мамлакатингиз билан АҚШ ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш кенг миқёсда қўллаб-қувватланмоқда.

Суҳбат давомида олтин ишлаб чиқариш жараёни билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Возненко, «Ньюмонт майнинг» корпорацияси раисининг ўринбосари Рональд Кембри, корпорация вице-президенти Марсель Дегвайер иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

М. З. УСМОНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мираброр Зуфарович Усмонов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 28 март.

БОҒБОНЛАР МАСЛАҲАТЛАШИБ ОЛДИЛАР

САБЗАВОТЧИЛИК, боғдорчилик, узумчилик вилоятимиз қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш тармоғининг муҳим бўғинларидан ҳисобланади. Бизда сабзавот, мева ва узум етиштиришга ихтисослашган жуда кўп хўжаликлар фаолият кўрсатиб келмоқда. Яқинда бўлиб ўтган семинар-кенгашда мазкур тармоқ меҳнаткашларининг ўтган йилги иш якунлари, бу йилги вазифалари муҳокама қилинди. Семинар-кенгашга туманларнинг ҳокимлари, вилоят тизими ва «Тошвилсабзавотмеваузумсаноат» таркибидаги хўжаликларнинг раҳбарлари ва бош мутахассислар таклиф қилинган эди.

Семинар Қуйичирчиқ туманидаги М. Отажонов номли хўжаликда бўлиб ўтди. Бу ... Чунки, бу хўжалик жуда кўп йиллардан буён боғдорчилик ва узумчилик соҳасида муваффақиятли ишларни амалга ошириб келмоқда. Катта тажриба тўплаган. Хўжаликнинг мева ва узумчиликни ривожлантириш соҳасида амалга ошираётган ижобий ишлари ва тажрибаларидан ҳар қанча ўрганса, ўрнак олса арзийди.

Хўжаликда агротехника тадбирлари юксак савияда жорий этилади. Меҳнат интизоми қатъий йўлга қўйилган. Деҳқончилик, боғдорчилик ... семинар-кенгаш қатнашчилари ўша куни амалда кўра олдилар. Улар хўжаликнинг боғзорлари ва токзорларида бўлдилар. Боғ ва токзорларга ишлов бериш қизғин бошлаб юборилганлигини, мевали дарахтларга қандай шакл бериш, токларга қандай ишлов бериш зарурлигини ўз кўзлари билан кўрдилар.

Хўжалик директори З. Н. Раҳматуллаев семинар-кенгашда сўзга чиқиб, мевали дарахтлар, узумларни қандай парвариш қилиш, у ёки бу агротехника тадбирларини қайси муддатларда амал- ...

Семинарда «Ўзмевасабзавотузумсаноат» концерни раиси Ш. М. Мирзаев, Шредер номли боғдорчилик, узумчилик, виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг директори М. Мирзаевлар сўзга чиқдилар.

Семинар-кенгашда вилоят ҳокими М. Б. Икромов сўзга чиқди.

Семинар-кенгаш ишида вилоят ҳокимининг ўринбосари И. Тожибоев қатнашди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари вилоятнинг барча сабзавоткорлари, боғбонлари

● *Вилоят ҳокимлигида*

БАРЧА ИМКОНИЯТЛАРНИ ИШГА СОЛАЙЛИК

ВИЛОЯТ ҳокимлигида капитал қурилиш масалаларига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди. Вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Э. М. Рўзиев кенгашни очиб сўзлаган нутқида вилоят бинокорлари олдида турган асосий муаммолар ва вазифалар тўғрисида тўхталди. 1994 йилнинг ўтган икки ойи давомида вилоятда маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 26,3 миллиард сўм-купонлик капитал маблағлар, шу жумладан, қурилиш-монтаж ишларида 18,3 миллиард сўм-купон ўзлаштирилди. 16 минг квадрат метрдан ортиқ саҳнли уй-жойлар фойдаланишга топширилди. Бу уйларнинг 10,5 минг квадрат метри Чирчиқ, Бекобод, Ангрен шаҳарлари, Бўстонлиқ ва Қуйичирчиқ туманлари корхоналари ва ташкилотлари томонидан барпо этилди. Аҳоли маблағлари ҳисобига 5,5 минг квадрат метр уй-жой қурилди.

Бу рақамлар шундан далолат берадики, ҳозирги иқтисодий оғир шароитларда ҳам уй-жой қурилиши бўйича ишлар олиб борилмоқда ҳамда қўшимча имкониятлар ва маблағ билан таъминлашнинг қўшимча манбалари қидириб топилмоқда. Бироқ, қурилиш самарали бормоқдами? Бу ерда турли хил вилоят ташкилотлари ва қурилиш муассасаларининг тажрибаси жуда қўл келган бўлур эди. Масалан, манзилгоҳли режаларни ўз вақтида ва малакали шакллантириш жуда муҳимдир. Бунда жойларнинг ижтимоий аҳамияти ҳисобга олиниши керак. Вилоят олдиндан билиш ва статистика бош бошқармасининг раҳбари А. Валиев шу ҳақда гапирди. Республика Президентининг «Республикада уй-жой қурилишини ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича чоралар тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ 1994 йил учун 6,2 миллиард сўм-купонли манзилгоҳли дастур тайёрланди. Унда 34 жойни қуриш назарда тутилади. Уларнинг 17 таси ишга туширилиши лозим. Умуман бу йил қурилиши тугалланмаган 61 та жойни фойдаланишга топшириш назарда тутилган. Вилоят бюджети ҳисобидан бир қанча мактабларнинг аварияли ҳолатини тугатиш режалаштирилган.

Кенгашда кредит ресурсларини кўп жойларга тарқатиб юбориш керак эмаслиги таъкидланди. Тугалланмаган қурилишларнинг бир қисмини хусусийлаштириш ҳисобига охирига етказиш мумкин. Асосий маблағларни эса ижтимоий-маиший хизмат кўрсатувчи жойлар, аввало, тиббий муассасалар, мактаблар, болалар боғчалари қурилишига йўналтириш керак.

Вилоят давлат мулки ва хусусийлаштириш бўйича тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси раҳбари В. Лозицкий Президентнинг мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнига яшил йўл очиб берган фармонининг бажарилишига алоҳида эътибор берди. Миллионлаб сўм-купонларнинг қурилиши тугалланмаган жойларда бекор ётишига йўл қўймаслик лозим. Улар учун маблағ ажратилишини кутиб ўтириш ҳам керак эмас. Нотиқ танлов, кимошди савдоси асосида маблағларнинг фойдали сарфланишини таъминлаш ва энг муҳими тугалланмаган жойлар сонини анча камайтириш мумкинлиги тўғрисида батафсил тўхталди.

Яқинда шундай кимошди савдоси Бекободда бўлиб ўтади. Ундан кейин вилоятнинг бошқа шаҳарлари ва туманларида ҳам уюштирилади. Тугалланмаган қурилишларнинг бир қисмини бинокорларнинг ўзлари ҳам харид қилиб олишлари, уни охиригача қуришлари ва сотишлари, тушган маблағдан эса худди шу мақсадлар учун — ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш учун фойдаланишлари мумкин. Бу ишда бинокорлик материаллари бозорини тўлдиришга ҳисса қўшиши лозим бўлган мол-хом ашё биржаси ёрдам бериши мумкин.

160-қурилиш тресті бошқарувчиси Ф. Абдуҳамидов, вилоят капитал қурилиш бош бошқармаси бошлиғи Б. Муҳиддинов, вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси раисининг ўринбосари З. Ҳасанов, «Тошвилоятколхозқурилиши» бошлиғи Н. Ғуломовлар илғор иш тажрибаси билан ўртоқлашдилар, бозор иқтисодиёти шароитларида ҳам энг мураккаб муаммоларни ҳал қилиш мумкин бўлаётганлигини кўрсатувчи мисолларни келтирдилар. Чунончи, бинокорлар қўшимча маблағ ишлаб топиш учун чет эл буюртмаларини бажармоқдалар. Натижада, камёб бинокорлик материалларини харид қилиш ва вилоятда муҳим буюртмаларни бажаришга эришилмоқда. Банк кредитларини корхоналар ва хўжаликлар кафолати остида жалб қилиш, қурилишни охиригача тўла етказиш бўйича Чирчиқ тажрибаси катта аҳамиятга эгадир. Бир сўз билан айтганда, худбинлик кайфиятидан халос қилиш имконини берувчи ҳар қандай тажриба муҳимдир.

Бўстонлиқ тумани капитал қурилиш бўлими туман ҳокимлигининг фаол ёрдами билан худудий корхоналар ва хўжаликлар кафолати остида 1994 йилда 2 миллиард сўм-купонлик кредитни расмийлаштирди ва шу йилнинг иккинчи ярмида 90 хонадонли уйни фойдаланишга топширмоқчи. Корхоналар ва ташкилотларнинг улушли маблағларини жалб қилиш ҳисобига учинчи чоракда ғазалкентликлар яна умумий майдони 3 минг квадрат метрдан ортиқ бўлган 40 та хонадонни оладилар.

Бу туманда келажакда амалга оширилиши назарда тутилган яхши ишланмалар ҳам бор. Уларда қатор чала қурилган жойларни охиригача етказиш, турли ташкилотларнинг янги мактаб ва кўпгина бошқа жойлар қурилишида улушли иштирок этиши назарда тутилган. Қисқаси, изланган жойда ҳар қандай оғир аҳволдан ҳам чиқиш йўллари топилмоқда.

Э. М. Рўзиев муҳокамани якунлар экан, асосий мақсад пойтахт вилоятини ижтимоий ривожлантириш учун турли хил манбаларни қидириб топиш, тугалланмаган қурилишлар сонини камайтириш ҳамда пудратчи бинокорлик ташкилотлари ва қурилиш индустрияси корхоналарининг илгари эришган салоҳиятларини сақлаб қолиш бўйича чоралар мажмуини келишиб олишдан иборат эканлигини таъкидлади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларини, бозор иқтисодиёти ривожланишининг ҳозирги шароитларини ҳисобга олиб, инвестиция сиёсатини тубдан қайта кўриб чиқиш лозим. Тажриба кўрсатганидек, эндиликда эски усуллар билан ишлаш мумкин эмас.

Хусусийлаштириш давом этмоқда

РЕСПУБЛИКАМИЗДА иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошириш, босқичма-босқич бозор муносабатларига ўтиш, тадбиркорликка, хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш, бошқарувнинг янгича усулларига кенг йўл берилмоқда. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг фармонлари, ҳукуматимиз қарорлари, қонунлар чиқмоқда, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 21 январдаги «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ва 7-февралдаги «Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасини ташкил этиш тўғрисида»ги фармонлари ҳамда ушбу масалалар юзасидан ҳукумат қарорлари фикримизнинг далилидир. Бу фармонлар республикамизда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, хусусийлаштиришни тезлаштириш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш борасида катта имкониятлар очиб беради.

Бекобод шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган семинар-кенгаш ҳам худди шу мақсадга қаратилди. Унда шаҳардаги корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарлари, бош ҳисобчилар, иқтисодчилар, ширкат, кичик корхона ва фирмалар бошлиқлари, бевосита хусусийлаштириш, тадбиркорлик билан шуғулланувчи мутахассислар қатнашдилар.

Семинар йиғилишида шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари С. Иноятов Бекобод шаҳрида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш юзасидан чиқарилган фармонлар ва қарорларнинг бажарилиши ҳақида маъруза қилди.

Шаҳарда иқтисодий ислоҳотлар, хусусийлаштириш белгиланган дастур бўйича амалга ошириб келинмоқда. 1993 йилда 12460 та квартира хусусийлаштирилди. Шундан 3317 таси Президентимиз фармонига кўра бепул берилди. «Сарбон» ҳиссадорлик жамияти икки йилдан бери янгичасига ишламоқда. Савдо ташкилоти «Бекободсавдо», умумий овқатланиш тресті «Бекободтаом» ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. Савдо соҳасида 32, умумий овқатланишда 9 та жой хусусийлаштирилди. Маҳаллий саноат корхоналари, саноат комбинати, тикувчилик фабрикаси, «Металлист» заводида хусусийлаштириш ишлари ниҳоясига етказилди. Шунингдек қурилиш, транспорт, маиший хизмат соҳаларида ҳам шундай тадбирлар амалга оширилмоқда. Банк фаолиятини такомиллаштириш мақсадида шаҳарда «Рустамбанк» ва «Турон» банки бўлимларини очиш, рақобатга кенг имкониятлар яратиш мўлжалланмоқда.

Семинар-йиғилишда Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси бўлими бошлиғи муовини М. Ҳошимова, Тошкент вилояти давлат коммунал мулки бошқармаси бўлим бошлиғи А. Шеменяевлар Президентимизнинг юқоридаги икки фармонидан келиб чиқадиган вазифаларни тушунтириб бердилар.

«Сарбон» ҳиссадорлик жамияти раиси А. Раҳмонов сўзга чиқиб, жамиятнинг фаолияти, янгича ишлаш афзалликлари, эришилаётган ютуқлар ва муаммолар ҳақида гапирди. Шаҳар давлат банки бошқарувчиси Ш. Каримова фармонлар ижросини таъминлашда банк тизими ходимлари олдида турган вазифалар ҳақида тўхталди. Йиғилиш сўнгида савол-жавоблар бўлди.

А. БОБОНАЗАРОВ,
«Бекобод ишчиси» газетаси муҳаррири.

СИНОВ ХЎЖАЛИКДА ЎТДИ

Алмаштирувчи кўсак териш аппаратининг яратилганига аслида анча бўлди. Минг афсуски, Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш муҳандислари олийгоҳининг доценти Ҳакимжон Ураимжонов лойиҳаси бўйича яратилган бу аппаратга кўпчилик ишончсизлик билан қарашди. Ҳеч ким, ҳеч қаерда уни синовдан ўтказишга рухсат бермади. Шу тариқа кунлар ўтаверди...

— Ўтган йили октябрь ойида,— дейди тадқиқотчи Ҳакимжон ака,— шу хусусда суҳбатлашиш учун собиқ район ҳокими (ҳозирда вилоят ҳокими) М. Икромов олдига бордим. У кишининг отасига раҳмат, янгиликка жуда қизиққан одам экан, иш режаларим билан танишгач ёрдам беришга ваъда берди. Ҳақиқатдан ҳам, кўп ўтмай мен яратган аппаратдан иккитасини «Қорасув» жамоа хўжалиги сотиб олди.

Бу аппаратлар кўсак териш мавсумида иккита 17ХВ-1,8 маркали пахта териш машиналарининг шпинделли пахта териш аппаратлари ўрнига осилди. Шу нарсани алоҳида қайд қилиш лозимки, аппаратларни алмаштириш вақтида пахта териш машинасининг асосий қисмлари (бункер, вентилятор, тақсимлагич редуктор, сурувчи ва ҳайдовчи қувурлар ва ҳоказо) ўзгаришсиз қолдирилди. Пахта ҳосилининг пишиб етилиши кечикканлиги ва об-ҳаво шароитининг ноқулай келганлиги туфайли алмаштирувчи кўсак териш аппаратлари мураккаб шароитларда ишлатилди. Айниқса, қор ёққандан кейин, кечалари ер музлаган пайтларида ҳам бу аппаратлар ёрдамида далалардаги ҳосиллар терилди ва уларнинг бундай мураккаб шароитда ҳам ишлаш қобилиятлари сақланиб қолишлиги аниқланди.

— Бу аппарат бизга жуда маъқул бўлди,— дейди биз билан суҳбат чоғида «Қорасув» жамоа хўжалиги бош муҳандиси Раҳим ака Умарқулов. Аппаратнинг оғирлиги бор йўғи 395 килограмм экан. Уни битта ҳайдовчининг ўзиёқ далада бемалол алмаштириши созлаши мумкин. Аппарат ихчам, содда ва арзонлиги, ишлаш мобайнида созлаш ишларининг камлиги, СКО маркали кўсак териш машинасига қараганда пахтани тоза териши, бункерга терилган кўсак ифлослигининг камлиги ва айниқса унинг таркибида ғўза шохларининг бўлмаслиги ва натижада пахтани УПХ-1,5 кўсак чувиш машинасида осон ажралиб чиқишлиги билан ҳозирги шароитда муҳим ўрин тутади.

Ўтган йили бу аппаратларни Ҳамид Қурбонов, Қурбон Пардаев каби ҳайдовчиларимиз ишлатишиб, қисқа иш кунида 70 тоннадан зиёд пахта теришди.

Қисқаси, яратилган янги аппарат муваффақиятли синовдан ўтди. Айни дамда хўжаликдаги «Рустам» кичик корхонаси ўзларига тушган 200 дан ортиқ буюртма асосида ана шу аппаратни кўпроқ ишлаб чиқаришга киришдилар. Яна бир бор эслатиб ўтамиз: аппарат иккинчи теримдан сўнг иккиқаторли пахта териш машинасини ҳеч қандай ўзгаришсиз, пахта териш ўрнига осилади. Пахта териш машинаси билан бу аппарат ёрдамида пахтанинг устида қолган ҳосил ва кўсаклар териб олинади.

У. ҲАМИДОВ.

● *Хотира*

БОБОМ ЯРАТГАН МАКТАБ

ГАНЧ-ЎЙМАКОРЛИК санъати қадим замонлардан бери мавжуд бўлиб, бу нодир ва ноёб санъат туридан муҳташам биноларни пардозлашда фойдаланилган. Ганч-ўймакорлик санъати бир неча асрлардан бери ўз анъаналарига эга. Бу яхши анъаналар эса шу соҳада ўз услуби, мактабига эга бўлган ва халқ тан олган усталар томонидан давом эттирилган, ҳамда бойитилган. Бобом уста Тошпўлат Арслонқулов ана шундай мактаб яратган, ўз умрбоқий ва нодир санъат асарлари билан эл оғзига тушган ганч-ўймакор усталардан бири эди.

Бобомнинг ҳикоя қилишларича, бу санъат тури уларга боболаридан мерос қолган экан. Ёшликда жуда зийрак ва синчков бўлган бобом аввал боболари, кейинчалик оталари билан турли хусусий ва давлат бинолари қурилишида ишлаб, улардан иморат қуриш ва бинони ганч-ўймакорлик нақшлари билан пардозлаш ҳунарини қунт билан ўрганган эканлар.

Бобомлар оталари билан Бухородаги Амир Олимхон қурдирган Ситораи—Моҳи Хоса санъат обидасини пардозлаганлар. Улар уста Ширин Муродов ва Бухоро ва Тошкентдаги бошқа машҳур ўймакор усталар билан бирга Европа услубида қурилган Половцев уйи (ҳозирги халқ амалий санъати музейи) биносини ўзбек миллий ўймакорлик нақшлари билан пардозлашда иштирок этадилар.

Уста Тошпўлат Арслонқулов, айниқса, чокпардоз усулида нақшлар ўйишда ва безакларга геометрик «Занжира» шаклларини беришда шуҳрат қозонган эдилар.

1947 йилда машҳур рус архитектори, академик Шусев раҳбарлигида Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат академик катта опера ва балет театри биноси қуриб битказилади. Жаҳондаги нодир бинолар қаторидан ўрин олган ва ЮНЕСКО рўйхатига тушган бу гўзал санъат кошонасининг бунёд этилишида ҳам уста Тошпўлат Арслонқулов, уста Ширин Муродов, уста Рауф Болтаев, уста Ҳидой каби машҳур усталар фаол қатнашдилар.

Уста Тошпўлат Арслонқулов яратган гўзал нақшлар шаршара услубидаги ҳар хил безаклар, композициялар собиқ иттифоқ ва республикамиз кўргазмаларида намойиш қилинди. Кўп асарлари Москва, Санкт-Петербург ва бошқа катта пойтахт шаҳарларидаги музейлардан мустаҳкам ўрин олган. Чунончи улар Москвадаги халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси биносида, Санкт-Петербургдаги А. С. Пушкин номидаги этнографик музейда ва Тошкентдаги тасвирий санъат музейида сақланмоқда.

Уста Тошпўлат Арслонқулов меҳнатсевар, тинибтинчимас, савобли ва хайрли ишларга ҳозиру нозир инсон эдилар. Улар Тошкентдаги ва республикамизнинг кўпчилик шаҳарларидаги масжидларда савоб учун ҳақ олмасдан ганч-ўймакорлик ишларини бажарганлар. Масалан, Бешёғоч даҳасидаги Камолон масжидини бобом уста Ҳидой билан пардозлаганлар. Бобом ўз билим ва малакаларини ёшлардан ҳеч аямас эдилар. Улар 80 ёшларида ҳам Беньков номидаги республика мусаввирлар тайёрлаш билим юртининг ўзбек амалий санъат бўлимида ганч-ўймакорлик санъатидан дарс берганлар, юзлаб шогирдлар етиштирганлар. Ҳозирги кунда улар уста санъатини, унинг анъаналарини давом эттирмоқдалар. Бобом биз фарзандларини ҳам доимо ҳалоллик, поклик ва тўғри сўзликка даъват этар, элга ҳалол хизмат қилиш, она Ватаннинг қадрига етишга ундар эдилар.

Уста Тошпўлат Арслонқуловнинг узоқ йиллик ва самарали ижодий меҳнатлари юксак тақдирланди. У 1947 йилда давлат мукофоти совриндори бўлган ва қатор орден ва медаллар билан мукофотланган эди. 1982 йилда Ўзбекистон Архитекторлар уюшмаси устанинг 100 йиллик таваллудини кенг нишонлади.

Ҳозирги улуғ айём кунларида уста Тошпўлат Арслонқулов сингари ажойиб инсонларнинг руҳини эслаш ва ижодий меросини кўз қорачиғидай асраш ҳаммамиз учун ҳам савобли ишдир.

Ўткир ШОКИРОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

ЯНГИ ТЕРАКЗОРЛАР

1994 ЙИЛ — атроф муҳит муҳофазасида алоҳида сана бўлиб тарихга кирса ажабмас. Чунки, дарахт экиш, тўғрироғи ёғочбоп теракзор ва ёнғоқзорлар барпо қилиш, аввало, инсон саломатлиги гаровидир.

Шу жиҳатдан олиб қараганда, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 8 февралда қабул қилган «Саноат теракчилигини ривожлантириш ва бошқа тез ўсувчи ёғочбоп дарахтзорларни барпо этишга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори муҳим аҳамиятга моликдир. Зотан, бунёд этилажак неча ўн минглаб гектар дарахтзорлар халқ хўжалигига зарур миқдордаги ёғочбоп материаллар етказиб беришга имкон яратса, иккинчидан, у орадаги 8—10 йил мобайнида ҳам ихота ва ҳам соф ҳаво манбаи хизматини ўтайди.

Ана шу муҳим ҳужжатда қўйилган вазифалардан келиб чиқиб, Тошкент вилояти ҳокимлиги ҳам қарор қабул қилиб, келгусида амалга ошириладиган аниқ иш режасини белгилаб берган эди. Хўш, бу муҳим тадбир жойларда қандай амалга оширияпти?

Биз ана шу саволга жавоб олиш мақсадида Наврўз айёми кунлари Қуйичирчиқ ҳокимлигида бўлдик. Жойлардан олинган маълумотларга қараганда, туман хўжаликларида дарахт ниҳоллари экиш, янги теракзорлар барпо қилишдек топшириққа сидқидилдан муносабатда бўлмоқдалар. Буни қуйидаги хўжаликлар мисолида ҳам кўриш мумкин. «Дўстлик» жамоа хўжалиги 3 гектарга, Улуғбек номли жамоа хўжалиги 6 гектарга, Беруний номли жамоа хўжалиги 6 гектарга терак кўчатлари экиб, янги боғ бунёд этдилар. Режалаштирилган экиш топшириғини бажардилар.

Тумандаги «Ўжакент» ва «Ўзбекистон 5 йиллиги» деҳқончилик жамоалари ҳам маррага етиш арафасида турибдилар. Сўнгги гектарларга кўчат экилмоқда. Туман бўйича ҳозирги кунгача топшириқдаги 50 гектар майдоннинг 30 гектарига навниҳоллар экилиб, янги теракзорлар бунёд қилинди. Баҳорги кўчат экиш ойлиги давом этяпти.

ҲОРИЖ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

● ОҚҚЎРҒОН туманидаги «Оққўрғон» давлат хўжалиги жамоаси ибратли ишларни амалга оширмоқда. Хўжаликда чорвачилик салмоқли ўринни эгаллайди.

— 1993 йилни яхши якунладик,— дейди ферма бош зоотехниги Маҳкам Совурбоев.— чорвадорларимиз фаол меҳнат қилиб, 44 миллион сўмдан ортиқ даромад олдилар. Ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 125 килограммга кўпайди. 1354 тонна сут, 189 тонна гўшт етиштирдик. 560 бош бузоқ олинди.

Чорвачиликда . исроиллик ҳамкасбларимиз билан ҳамкорликда иш олиб бораяпмиз. Мен Исроилда бир ой бўлиб, хорижлик чорвадорлар тажрибаси билан батафсил танишиб келдим. Шу кунларда Исроилдан келган мутахассис билан биргаликда иш олиб бораяпмиз. Қариб қолган сигирларни йил охирида боқувга қўйиб, 44 тоннадан ортиқ гўшт топширдик, биринчи чорак гўшт топшириш режамизни ортиғи билан бажардик.

Фермадаги молларнинг зотини яхшилаш тўғрисида қайғураяпмиз. Ходимларимизнинг билим ва малакаси етарли. Анорбой Бердибоев, Замира Указова, Рима Крушкина, Тўрабек Чалқаев, Сафар Ҳайитбоев, Геннадий Крушкин, Володя Егоров, Абдумажид Абдурасуловлар кўп йиллик тажрибага эга.

Биз ишларимизни тадбиркорлик асосида олиб бораяпмиз. Фермамиз қошида кичик сут заводи қуриб, етиштираётган сутимизнинг 50 фоизини ўзимизда қайта ишлаймиз. Одамларимизга арзон нархда сариёғ, пишлоқ, қаймоқ сотмоқчимиз.

П. ЭРГАШЕВ.

ИНСОНПАРВАРЛИК—ОЛИЙ ФАЗИЛАТ

Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент вилоят бўлимида халқаро инсонпарварлик ҳуқуқи муаммолари бўйича семинар бўлиб ўтди. Уни халқаро Қизил Хоч қўмитасининг Марказий Осиё мамлакатлари учун минтақавий вакили жаноб Майкл Чанц ўтказди. Йиғилишда вилоят Қизил Ярим Ой жамияти шаҳар ва туман қўмиталарининг раислари, шунингдек, Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти марказий қўмитаси вакиллари А. Тошмуҳамедов, В. Дворкин қатнашдилар. Улар ўзаро тажриба алмашиб, олиб бораётган ишлари тўғрисида сўзлаб бердилар.

— Биз бугун Женева конвенцияларига қўшиляпмиз, жаҳон ҳамжамияти билан бир оила бўлиб яшамоқдамиз,— деди семинарни очиш чоғида Тошкент вилоят Қизил Ярим Ой жамияти раиси Ф. Ш. Латипова.— Бизнинг вазифамиз халқаро инсонпарварлик ҳуқуқини ўрганишдан тортиб, унинг ғояларини амалга оширувчи ҳамда тарғиботчи бўлишдан иборатдир. Инсонпарварлик ва меҳр-шафқат ҳар бир инсоннинг қалбидан жой олган. Одамлар бизнинг фаолиятимиздан ҳар томонлама хабардор бўлиб, имкони борича бизга ёрдамлашишлари лозим.

Семинар қатнашчилари шу нарсани якдиллик билан таъкидладиларки, Қизил Ярим Ой жамиятининг муваффақиятли фаолият кўрсатишига унинг фахрий раиси — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг жуда катта меҳнати ва мадади ёрдам бермоқда. Жаноб Майкл Чанц Қизил Хоч жамиятининг ташкил бўлиш тарихи ҳақида, шунингдек, халқаро Инсонпарварлик Ҳуқуқининг пайдо бўлиши ва унинг асосий қоидалари тўғрисида сўзлаб берди. Шундан сўнг халқаро кўнгиллилар жамиятининг фаолияти тўғрисида ҳикоя қилувчи «Инсонпарварлик йўлида бирлашганлар» ҳужжатли фильми кўрсатилди.

ҚИШЛОҚҚА ГАЗ КЕЛДИ

ЎРТАЧИРЧИҚ туманидаги Акмал Икромов номли жамоа хўжалигининг биринчи бўлимида Наврўз куни қўшалоқ байрамга айланди. Халқимизнинг қадимий бу байрами арафасида бўлим меҳнаткашлари қалбига қувонч бахш этган воқеа бўлиб ўтди — бу ерга «зангори олов» етиб келди. Аҳоли манзилгоҳида ўнлаб хонадонлар ундан баҳраманд бўла бошладилар. Айниқса, хонадонлар соҳибаларининг хурсандчилиги чексиз эди. Уларнинг рўзғор юмушлари анча енгиллашадиган бўлди.

К. УСМОНОВ,
«Тошвилоятгаз» ишлаб чиқариш бошқармаси муҳандиси.

ХУШХАБАР

ҒИШТ ЗАВОДИ ҚАД КЎТАРДИ

Пойтахтимизнинг Сирғали туманида, «Қорасув» жамоа хўжалиги худудида улкан замонавий ғишт заводи қад кўтарди. «Ҳамкорлик» қурилиш материаллари Ассоциациясига қарашли бу корхонани бош пудратчи «36-СУ» қурувчилари бунёд этмоқдалар. Янги корхонада сўнгги пардозлаш, созлаш ишлари олиб борилмоқда.

Умумхалқ байрами Наврўз шодиёналари давом этаётган қутлуғ айём кунлари — 22 мартда заводнинг қолиплаш бўлимида замонавий серунум пресслардан бири синаб кўрилди. Дастлабки ғовакли ғишт олинди. Бўлимга бундай пресслардан 4 таси ўрнатилган. Битта пресс бир соатда 8 минг дона сифатли ғишт чиқариш қувватига эга. Уй-жой қурилиш муаммоларини ҳал қилиш мақсадларига қаратилган мазкур қувватни ишга туширилиш апрель ойига мўлжалланмоқда.

Янги технология асосида қурилган бу заводда намлиги кам ғовакли ғиштлар ишлаб чиқарилади. Ғишт қуритиш, пишириш ва уни тайёр маҳсулотлар бўлимига узатиш узлуксиз жараёни йўлга қўйилган. У махсус муҳофазаланган ва кичик темир йўл шахобчаларидан ҳаракатланувчи юк ташиш мосламалари ёрдамида амалга оширилади. Тупроқ-хом ашё омбори, лой тайёрлаш, қолиплаш, қуритиш, пишириш ва тайёр маҳсулотлар бўлимлари ҳозирги юксак талаблар даражасида техник жиҳозланган.

Ишга туширилаётган қувватларнинг биринчи навбати, яъни битта печь йилига 30 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш имконини беради. Корхона йил охиригача тўла қувват билан ишлай бошлайди. Йилига истеъмолчиларга 80 миллион дона зарур қурилиш материаллари жўнатилади.

Завод ҳовлисига кириб келган катта темирйўл шахобчаси киши эътиборини ўзига тортади. Бу бежиз эмас, албатта. Хом ашё Ангрендан вагонларда олиб келинади. Ангрен кўмир конидан чиққан тоғ-тоғ чиқитларга кўзингиз тушган бўлса, ажабмас. Бу чиқитлар шаҳар табиий муҳити ва ободончилигига катта зарар етказаётгани билан бирга кончилар ишига жиддий ҳалал бериб келаётган эди. Энди улардан хомашё сифатида фойдаланилади. Янги завод ҳар йили 270 минг тонна ана шундай чиқитлардан фойдаланиб, олий нав ғишт ишлаб чиқаради.

Юқори қувватли ускуналар ўрнатилган, ҳамма иш жараёнлари бекаму кўст механизациялашган янги корхонада 385 ишчи меҳнат қилади. Улар учун ҳамма зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. Цехлар ёруғ ва ораста. Энг қувончли томони Сирғали тумани атрофидаги аҳоли муқим ва яхши ҳақ тўланадиган ишчи ўринлари билан таъминланади.

— Асосий маҳсулотимизни, — деди биз билан суҳбатда завод директори Йўлдош Мусаев,— «Тошкентқурилиш» давлат ҳиссадорлик қурилиш корпорацияси эҳтиёжлари учун етказиб берамиз. Айни вақтда шахсий уй-жой қураётган кишилар, алоҳида ташкилотлар ҳам бизнинг ёрдамимиздан умид қилишлари мумкин. Корхонамиз тўла қувват билан ишга тушгач, пардозбоп ғиштлар ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўямиз. Чет эл мамлакатларига ҳам ўз маҳсулотларимизни валютага сота бошлаймиз.

Н. НОСИРОВ.

10 МАЙГАЧА ТАХТ БЎЛАДИ

ҚОРАСУВ пахта тозалаш заводига қарашли «Чиғириқ» пахта тайёрлаш пункти жамоаси бугунни эмас, эртани кўзлаб ишлашга одатланган. Завод ишчилари республикамиз мустақиллигининг уч йиллик байрамига ҳозирдан бошлаб пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Мақсад — пахта қабул пунктини янги мавсумга тўла шай қилиб қўйишдир.

Қишда бекор ўтирмаган пункт ходимлари шу кунгача анча ишларни амалга ошириб қўйишди. Бу йилги пахта ҳосилини узлуксиз қабул қилиб олишни таъминловчи кичик механизациялашган техника, тозалаш ва қуритиш цехлари, ёнғиндан муҳофаза воситалари, лаборатория, бинолар ва пахта ғарамланадиган майдончаларнинг асосий қисми мавсумга шай қилиб қўйилди.

Янги техника сотиб олишнинг имконияти бўлмаганлиги учун эски механизмларни сифатли созлаб қўйишга алоҳида эътибор берилди. 8 та ПЛ, 8 та транспортер сифатли созланди. Бу ишларда пунктнинг жонкуяр ходимлари — механик Н. Бойминев, электр-монтёр Т. Нурматов, чилангар Р. Аҳмедов, ишчилардан Р. Турдиқулова, Р. Сапарова, З. Умурзоқов, Ф. Бахтемирова ва бошқалар барчага намуна бўлмоқдалар.

«Чиғириқ» пахта тайёрлаш пункти жамоаси мавсумга ҳозирлик ишларини шу йил 10 май кунигача тугаллаб, мустақил республикамиз тўйига муносиб меҳнат армуғони билан боришга аҳд қилди.

Н. ХИКМАТУЛЛАЕВ.

*

Бундан икки ой муқаддам район раҳбарларидан иборат катта бир гуруҳ ўзаро тажриба алмашиш мақсадида Пискентга таклиф қилинган эди. Таркибида бошқа кўплаб мутахассислар ҳам бўлган гуруҳ аъзолари ўша куни «Пискент» жамоа хўжалиги чорвадорларининг фаолиятлари билан танишдилар. Қишловни қандай ўтказилаётгани баробарида қишлоқ хўжалик ишларига оид бошқа баъзи бир масалалар юзасидан ҳам ўзаро фикр алмашилинди. Сафар ниҳоясида туман ҳокимлиги биносидан қайтиб чиқилар экан вилоятимиз раҳбари ўзига ҳамроҳ бўлиб келган гуруҳ аъзолари эътиборини бир масалага жалб этди:

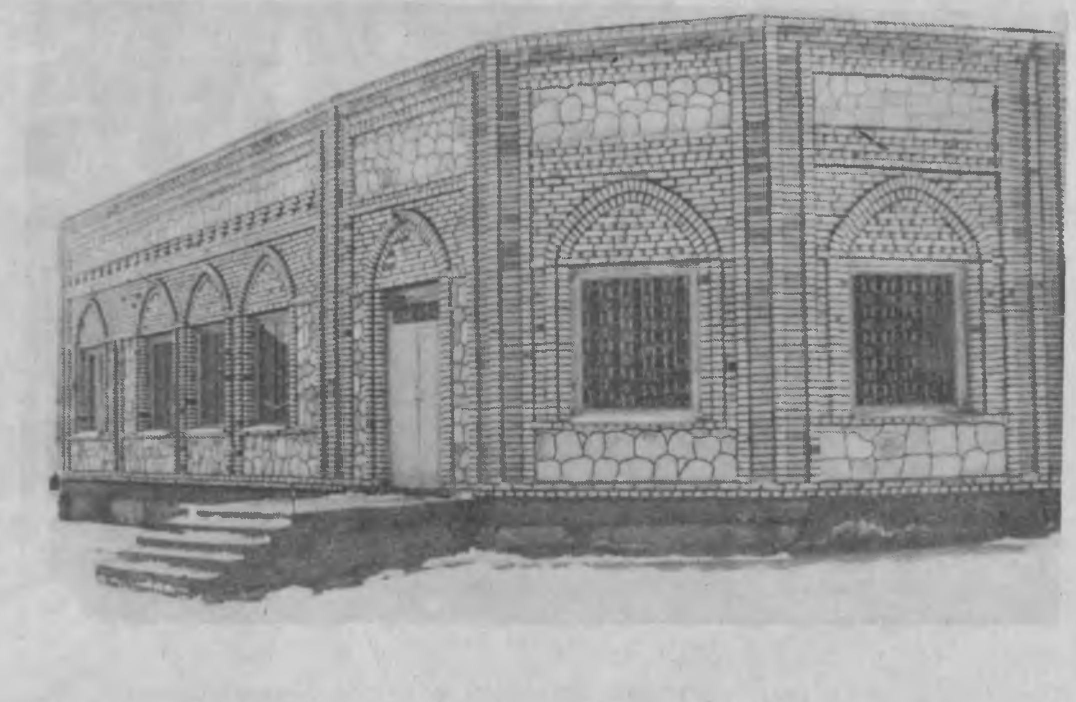

ҲАМ АНЪАНАВИЙ, ҲАМ ЗАМОНАВИЙ

● УРГУТЛИКЛАР ТАЖРИБАСИНИ КЕНГ ОММАЛАШТИРАЙЛИК

— БИЗ, — деди Мирзамурод Икромов, — катта йўлнинг шундоққина бўсағасида шарқона услубда қад кўтарган чиройли биноларга ишора қилиб, — ургутликлар тажрибаси асосида қурилган мана шундай бинолар бунёд этишини вилоятимизда кенг оммалаштиришимиз керак. Бу тажрибадан аслида кўпчилик туманларнинг раҳбарлари хабардорлар. Лекин у Пискентдан бўлак бошқа жойларда жуда суст қўлланилмоқда. Меҳмонлар нарироқдаги маҳобат билан чор атрофга чирой бағишлаб турган биноларга яқинроқ бордилар. Аёнки уни синчиклаб кузатиш жараёнида кўпгина раҳбарларда қурилишнинг бу шарқона услубига бўлган қизиқиш яна ҳам кучайди.

Хўш, бу қандай қурилиш ўзи? Нима учун у айнан ургутликлар тажрибаси деб баҳоланмоқда? Мазкур саволларга тўлиқ жавоб топиш учун гапни анча узоқдан, тўғрироғи, Самарқанд вилоятининг ўша Ургут туманида сўнгги икки-уч йил ичида амалга оширилган бунёдкорлик ишларини таҳлил этмоқдан бошламоқ керак. Шу нарса аниқ равшанки, Ургут гарчи анча кўҳна бўлса-да, яқин йилларга қадар ҳам вилоятнинг қолоқ туманларидан ҳисобланарди. Саноати деярли йўқ, ялпи аҳолининг аксарият қисми асосан чорвачилик ва деҳқончилик билан машғул бўлиб келарди. Туман иқтисоди ҳам у қадар мустаҳкам эмасди. Мавжуд экин майдонларининг кўп қисмида сунъий суғоришни ташкил этиб бўлмаслик оқибатида деҳқончилик соҳасидаги умумий кўрсаткичлар йил сайин ўзгариб турарди. Даромадга қараб буромад деганлариден туман миқёсида замонавий қурилишлар ҳам камдан-кам амалга ошириларди. Аҳоли истиқомат қилаётган уйларнинг кўпи пахсали деворлар ва лойсувоқли бинолардан иборат эди.

Жумҳуриятимизининг мустақил давлат деб эълон қилиниши юртимиздаги барча фуқаролар сингари ургутликларни ҳам янги-янги бунёдкорлик ишларига сафарбар этди. Узликка қайтиш, унут бўлаёзган миллий анъана ва ота-боболар меросини қайта тиклаш каби имкониятларга кенг йўл очилганлигини англаган одамлар бу борада кўзга кўринарли иш қилиш учун ёппасига енг шимардилар. Улар «Ватан остонадан бошланади», деган ажойиб ақидага риоя этган ҳолда буни амалда исботлаш кераклигини ҳам тушуниб етдилар. Бутун туман ҳудудини миллий шаклга келтириш, уй-жой қуриш ва бошқа биноларни бунёд этишда фақат шарқона услубни қўллаш аҳоли олдидаги аниқ мақсадга айланди. Бир жиҳатдан асосий ният қизиқувчиларга қурилишнинг ҳақиқий ўзбекона — миллий намунаси борлигини, лекин улар узоқ йиллар давомида бинокорликнинг бошқа лойиҳалари соясида кўринмай кетганлигини ҳам исботлаб қўйиш эди. Ана шу эзгу истак хайрли ишларнинг бошланишига замин яратди. Тош йўниш, ўймакорлик санъати бўйича номлари бир вақтлар бутун жумҳуриятимизга танилган ургутлик ажойиб усталарнинг авлодлари бу ерда ҳали кўпчиликни ташкил этарди. Улар биринчи бўлиб туман раҳбарлари бошлаган ташаббусга лаббай деб жавоб бердилар. Ҳеч ким «ҳозир иқтисодий қийин давр, қурилишга лозим бўладиган маблағни қаердан топамиз» деб қараб ўтирмади. Қурилиш юқорида таъкидлаганимиздек расманасига ота-боболар қўллаган тартибда бошланди. Туман атрофидаги бир вақтлар ургутлик усталар омилкорлик билан қўллаган тоғ тошлари ва ҳарсанглари бунёдкорлик ишларида асосий ашё вазифасини ўтади. Табиатнинг бундай неъматлари эса беҳисоб. Қарангки, четдан кузатганда қандайдир дағал, бесўнақай ва рангсиз бўлган мана шу оддий тоғ тошларида ҳам агар улар ҳақиқий усталар қўлига тушиб қолиб йўнилса, дид билан териб чиқилса ақл бовар қилмайдиган чирой, нафосат мавжуд экан. Аввал бошда тажриба учун бошланган қурилишнинг самараси дарҳол кўзга ташлангач у бутун туман ҳудудига ёйилиб кетди. Шундан сўнг бу юмуш билан катта-катта қурилиш ташкилотлари, корхоналари ҳам машғул бўла бошладилар. Ҳатто тез орада бунёдкорлик ишларини яна ҳам кучайтириш, мазкур юмушларга алоқадор меҳнат жамоаларн бошини бир мақсадга қовуштириб туриш учун «Ургутқурилиштрести» ҳам ташкил этилди. Ҳайбатли юк ташиш машиналари қурилишга ярайдиган тоғ тошларини келтириб тўкиб бераверди. Усталар эса уларни йўниб, баъзан шундай табиий ҳолда шакл чиқариб, териб чиқавердилар. Шу тартибда катта ва кичик йўл бўйларини чегаралаб турадиган чиройли деворлар пайдо бўлди. Бозор ва гузар атрофларига улар ичидаги савдо расталарига файз кирди. Турли кичик ва хусусий ҳамда давлатга қарашли бўлган дўконларнинг аввалги шакли бутунлай ўзгариб кетди. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ургутлик усталар илгари мавжуд бўлган ва фойдаланиб турилган эски биноларини бузиб ташламадилар. Аксинча уларни сақлаб қолган ҳолда турли тош ва безакли ғиштлар билан қайта таъмирлаб чирой бахш этдилар. Илгари қуруқ лойдан бунёд этилган пахсали бинолар атрофида қад кўтарган безакли деворлар бир қарашда четдан кузатган кишида яп-янги бино тасаввурини пайдо қилади. Фақат унинг ичига кирилсагина бинонинг эскилигини англайсиз. Ва уни шундай ҳолга келтирган усталарнинг маҳоратига қойил қоласиз. Шу тариқа Ургутда бутун туман ҳудудини шарқона қайта таъмирлаш мақсадида бошланган хайрли ишлар ўтган йиллар давомида кутилганидан ҳам кенг қулоч ёзди. Охир оқибатда Ургут мана шундай тезкор қурилиш ҳисобига жумҳуриятимизда ўзининг шарқона архитектураси билан алоҳида кўзга ташланадиган туманлардан бирига айланди. Бугунги кунда районнинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетган. Бу ўзгариш ҳатто шу даражага етганки, туманни бундан уч йилги қиёфасига бугунги ҳолатини солиштириш умуман тасаввурга сиғмайди. Бу лоф ёки муболаға эмас. Бу ерда худди эртаклардаги каби ҳақиқий ўзбекона катта бир шаҳар юзага келган деб айтиш мумкин. Туманга чиройли шаклда баланд қилиб қурилган дарвозадан кириб борасиз. То унинг ҳудудидан чиқиб кетгунингизга қадар бир хил бўёқ кўзингиз олдидан узоқлашмайди. Истироҳат боғлари, турли ўйингоҳлар, болалар майдончалари, жомеъ масжидлари ва уларнинг қуббасимон мезоналарини томоша қилиб, кўнглингиз яйрайди. Дилингиз қандайдир кўтаринкиликни туяди. Тан олиш керак. Ургут бугунги кунда росманасига юртимиздаги энг гўзал ва дилтортар туманлардан бирига айланган. Бу ерда чиндан ҳам вилоятимиз ҳокими Мирзамурод Икромов «ургутликлар тажрибаси» деб эътироф этган қурилишнинг шарқона услуби асосида ўзига хос бир тажриба мактаби вужудга келибди.

УРГУТликларнинг шарқона услубда қурилишлар қилиш бўйича тўплаган бой тажрибалари бугунги кунда ҳар қанча оммалаштиришга, тарғиб қилишга арзигуликдир, эндиликда жумҳуриятимизнинг кўплаб вилоят ва туманларидан шаҳар ва ҳатто қишлоқларидан ҳам мутахассислар ташриф буюришиб, бу ердаги тажриба мактабидан сабоқ олиб қайтишмоқда. Ўрни келганда шуни ҳам айтиш керакки, вилоятимизнинг бир қатор туманларидан ҳам ўз вақтида Ургутга кўплаб мутахассислар бориб, у ердаги бунёдкорлик ишларини ўрганиб келишганди. Лекин афсуски, ўрганилган тажриба кейинчалик эътибордан четда қолди. Талабчанлик қилинмаганлиги оқибатида амалий ишга ўтилмади. Фақат Пискентдагина бу ибратли тадбирга катта қизиқиш билан асос солинди. Бундан икки йил аввал уердаги қурилиш ишлари довруғини эшитган Пискент тумани ҳокимлиги ўзининг алоҳида гуруҳини тажриба ўрганиб келиш ва қурилиш мутахассислари билан ҳамкорликни йўлга қўйиш мақсадида Ургутга юборганди. 20 нафарлик аъзоси бўлган гуруҳ сафида тумандаги қурилиш ташкилотларининг тажрибали раҳбар ва мутахассислари, хусусий ҳамда давлат корхоналарининг бошлиқлари, иқтидорли меъморлар бор эдилар. Улар Ургутда бир неча кун меҳмон бўлдилар. Қурилиш ва бошқа амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари кўлами билан яқиндан танишдилар. Гуруҳга қўшилиб борган пискентлик усталар ургутлик ҳамкасбларининг ёнларида туриб тош териш ва ғиштни безаклаш усулларини диққат билан ўргандилар. Ҳатто ўзларини бир фурсат синаб ҳам кўрдилар. Мутахассислар қайтиш чоғида биноларнинг лойиҳасидан нусха кўчириб олдилар. Дастлабки ишни ургутликлар тажрибаси бўйича тумандаги ижарадаги 15-механизациялашган кўчма колонна бошлиғи, тажрибали муҳандис Авазхон Оқилов бошлаб берди. У бунёд этишга киришган бино ёнига гуруҳга қўшилиб Ургутга борган хусусий корхона раҳбари Абдумажи Ғуломов иккинчи янги қурилишга пойдевор ўрнатди. Бошланаётган ишлар биринчи кунларданоқ бутун туман аҳли эътиборини торта бошлади. Чунки аста-секинлик билан қад кўтараётган мазкур бинолар ўзининг такрорланмас лойиҳаси ва шарқона услуби билан Пискент тарихида чиндан-да янгилик эди. Авваллари ҳеч қачон туманда бундай кўркам ва дилтортар бинолар қурилмаганди. Ҳали улар битмасидан туриб қизиқувчи ишбилармонлар сони яна орта бошлади. Туман электр алоқа тармоқлари корхонаси ҳудудида, Амир Темур кўчасидаги йўл бўйларида хусусий корхона эгалари бўлган Зокир Отаев, Юсуф Деҳқонов, Сиддиқ Содиқов ва Тўхтахон Султонов кабилар ўзларига ажратиб берилган майдонларга бирин-кетин ана шу лойиҳалар асосида пойдеворлар ўрнатдилар. Айни пайтда пискентлик усталар ҳам ургутлик ҳамкасблари тажрибасини жуда тез ўзлаштириб олдилар. Яхши ният ва алоҳида қизиқиш билан бошланган қурилишлар кўлами тобора кенгаяверди. Уларнинг кўпчилиги тез орада фойдаланишга ҳам топширилди. Ҳатто баъзи бир хусусий корхона эгалари қурилишнинг бу шарқона услубига азбаройи қаттиқ қизиқиб қолганларидан усталарни ургутнинг ўзидан таклиф қилиб олиб келдилар. Тош ва ғишт теришни чинданда ҳадисини пухта олган бу усталар пискентлик қурувчиларнинг маҳоратларини янада бойишини таъминладилар. Тумандаги «Жаҳонгир» хусусий корхонаси қураётган икки қаватдан иборат «Гўзаллик уйи» ҳамкорликдаги биринчи амалий иш бўлди. Уни ургутлик ва пискентлик қурувчилар ёнма-ён туриб ўзаро ҳамфикрликда бунёд этдилар. Ва айтиш мумкинки, Пискентда яккаю ягона бўлган қурилишнинг ҳақиқий янги бир тимсолини яратдилар. Ҳозиргача туманда ургутликлар тажрибаси асосида ўтган бир ярим йил ичида 14 та катта-кичик бино барпо этилди. Уларнинг бири иккинчисига сираям ўхшамайди, ҳаммаси жозибадор, эътиборни тортадиган даражада фусункор. Туман ҳокимлигига яна ўндан зиёд хусусий ва кичик корхона эгалари мана шундай бинолар бунёд этиш истагида эканликларини билдириб, ариза берганлар.

— Шаҳримизда ургутликлар тажрибаси тобора кенгроқ қулоч ёзмоқда, — дейди туман ҳокимининг қурилиш ишлари бўйича муовини Дадамат Азаматов, — эндиликда одамлар бунёдкорликнинг бу шарқона лойиҳасини ёқтириб қолдилар. Мана шу мақсадда келажакда анча хайрли ишлар қилиш истагимиз бор. Дарвоқе, бу бор гап. Ҳокимлик қурилиш қилиш ниятида келаётганларга бу ҳақда маслаҳат бериш билан биргаликда қурилажак биноларнинг лойиҳасини ҳам тайёрлаб беришни йўлга қўймоқда. Бош меъмор Маҳмуджон Назирқуловнинг таъкидлашича, ҳокимлик ҳузуридаги хўжалик ҳисобида фаолият юритаётган қурилиш бўлими мижозларга шарқона услубдаги қурилиш ишларининг ана шундай тап-тайёр лойиҳаларини тақдим этиш имкониятига эга. Қурилишни амалга ошириш, уни уддасидан чиқа олган кишилар учун сираям мураккаб эмас. Ургутликлар тажрибасининг асосий моҳияти биноларни шарқона тарзда безакли қилиб бунёд этишдан ташқари маблағни тежаб қолиш имконини ҳам беради. Чунки фойдаланилаётган ашёларнинг аксарият қисми тоғ тошлари ва ҳарсанглардан иборат. Тош топиш эса у қадар қийин иш эмас.

МУХБИР ШАРҲИ

МАҚОЛАНИ мухтасар қилар эканмиз, сўнгги сўз ўрнида шуни алоҳида таъкидлашни истардикки, вилоятимиз ҳокимлиги ургутликлар тажрибасини кенг оммалаштириш масаласини жуда тўғри ва ўринли кўтармоқда. Чунки гапнинг очиғини айтганда вилоятимизда бу тажрибани ҳар томонлама қулоч ёйдириш учун ҳатто Ургутнинг ўзидагидан ҳам каттароқ ва кучлироқ имкониятлар мавжуд. Биз бу имкониятларни мазкур мақолани тайёрлаш жараёнида кузатиб, таққослаб тўла англаб етдик. Ургутликлар юқоридаги ишларни асосан оддий тошлар ва тоғ ҳарсанглари ҳисобига амалга ошириб, қурилишнинг ўзларида шакл топган янги шарқона услуби бўйича бугунги кунда бутун жумҳуриятимизда кўзга кўриндилар, тилга тушдилар. Ҳолбуки мана шундай ашёлар вазифасини адо этадиган тоғ тошлари (ҳатто уларнинг бир неча хил тури) вилоятимизнинг Ангрен, Бекобод, Оҳангарон шаҳарлари ҳамда Бўстонлиқ ва Паркент туманларининг тоғли ҳудудларида неча йиллардан буён эътиборсиз ҳолда сочилиб ётипти. Ҳозиргача бу ҳақда ҳеч ким ўйлаб ҳам кўрмаган эди. Ахир бу тоғ жинслари тап-тайёр қурилиш ашёлари экан-ку. Нима учун улардан қурилишларда самарали фойдаланмаслик керак. Бизда яна Ургутдаги каби қум, шағал, ва ҳатто цемент ҳам муаммо эмас. Улар Олмалиқда ишлаб чиқарилаётган оқ ғиштдан, Оҳангаронда тайёрланаётган цементдан йўлкира тўлаб узоқ масофага олиб бориб ишлатишмоқда. Биз эса ҳамма керакли ашёлар ўзимизда мавжуд бўла туриб «ҳозир қурилиш қилишга иқтисод чатоқ, ашё йўқ» деб ўтирибмиз. Бу гапни айтмасдан аввал биринчи навбатда қўйилаётган масала моҳиятини теранроқ тушуниб олиш керак. Ҳеч ким тоғ тошларидан уй қуриш керак деяётгани йўқ. Қуруқ темирдан ясалган кўримсиз дўконлар атрофини деворлар кўтариб безайлик, Боғ ва йўлаклар чегарасини чиройли тошлар териб кўркамлаштирайлик, кичик-кичик бекатлар ташқарисига шарқона шаклда чирой бахш этайлик, деган хайрли таклиф ташланмоқда ўртага. Хулоса қилиб айтганда ургутликларнинг янги шарқона услубда қурилишлар қилиш бўйича тўплаган бой тажрибалари ҳар қанча оммалаштиришга арзигуликдир. Биз вилоятимиз миқёсида ундан кенг фойдалансак фақат ютамиз.

Иброҳим ТОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири. Тошкент—Ургут—Тошкент.

● СУРАТЛАРДА: Пискентда ургутликлар тажрибаси асосида қад кўтарган қурилишлар.

«ЎЗБЕКИСТОН»ДА НАВРЎЗ

Фабрика ишчилари Наврўзга меҳнатдаги совға-саломлари билан етиб келдилар. Маъмурият ишчи-хизматчилар меҳнатини қадрлаб, ҳар бир жамоа аъзосини умум ишга қўшаётган ҳиссасига қараб рағбатлантиришга ғоят катта эътибор беради. Наврўз байрами олдидан бу борада бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Энг аввало, фабрикада кўп йиллар давомида ишлаб обрў-эътибор орттирган фахрийлар, ночор оилалар, ногиронларнинг кўнглини олишга, байрам билан биринчи навбатда қутлашга эътибор қаратилди.

Наврўз тантаналари эрта бошланди. Фабрика клуби олдидаги очиқ майдон ва унинг атрофларида, кўча-кўйларда, хиёбонларда одамлар гавжум эди. Катта дастурхон тузалди. Фабрика ишчи-хизматчилари ана шу дастурхон атрофига жамул-жам бўлиб, дилдан суҳбатлашиб, кўнгил ёздилар. Бу ерга жумҳуриятимизнинг, вилоятимизнинг таниқли созанда, раққоса, яккахон ашулачилари ҳам ташриф буюришган эди. Улар ўз санъатлари билан Наврўз қатнашчилари дилини хушнуд қилдилар. Туманнинг, хўжаликнинг ҳаваскор санъаткорлари ҳам шу куни хизматда бўлдилар.

Наврўзга узоқ-яқинлардан меҳмонлар ҳам ташриф буюришган эди. Улар шу қутлуғ дамларда жамоанинг босиб ўтган йўли, у эришаётган ютуқлардан мамнун бўлиб гапирдилар, дил сўзларини айтиб, байрам билан қутладилар.

— Биродарларим, азизларим,— деди меҳмонлардан бири Н. Муҳиддинов,— сизларнинг ниҳоятда аҳил, уюшган жамоа эканлигингизни яхши биламан. Анъанавий қутлуғ байрам куни сизлар билан дийдор кўришиб, ҳол-аҳвол сўрашиб тургаилигимдан ғоят бахтиёрман. Жумҳуриятимизда, шу жумладан, вилоятимизда ва туманингизда ҳақиқатан ҳам улкан ишлар амалга оширилмоқда. Янги даврга дадил қадамлар билан кириб бормоқдамиз. Жумҳуриятимиз Президенти Ислом Каримов бошчилигида бозор иқтисодига ўтилаётган шу қийин дамларда меҳнат кишиларини ижтимоий ҳимоя қилиш юзасидан катта ишлар олиб борилмоқда. Буни мен бугун сизларнинг жамоангиз мисолида ҳам кўриб турибман.

...Куй қўшиққа уланди, тантаналар авжига чиқди. Фабрикада турли миллат вакиллари бир оила фарзандларидек меҳнат қилаётганликларини бугунги Наврўз тантанаси мисолида ҳам кўриш мумкин эди. Улар Наврўзга ўз миллий кийимларида ясаниб-тусаниб келибгина қолмай, азалий урф-одатларини ҳам намойиш этдилар. Ҳар бир миллат вакили Наврўз дастурхонини ўз миллий таомлари билан, бутун маҳорати ва тажрибасини ишга солиб безаган эди. Маъмурият ҳар йилдагидек бу йил ҳам бу борада танлов эълон қилди. Ҳакамлар ҳар бир миллат вакилларининг Наврўзга қандай тайёргарлик кўрганликларини синчковлик билан кузатди ва ўрганди, ғолиблар тақдирланди.

Фабрикада бўлиб ўтган Наврўз тантаналари ҳозирги бозор иқтисоди кунларида жамоа аъзолари яна ҳам уюшиб, жипслашиб меҳнат қилаётганликларини кўрсатди.

Н. РИХСИЕВ.

● **Наврўз тантаналаридан лавҳалар.**

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Барчага манзур бўлди

Халқимизнинг энг шукуҳли ва салоҳиятли байрами —Наврўзи оламни пойтахтимизнинг С. Раҳимов туманидаги Хожа Баҳоуддин Нақшбанд номли маҳалла аҳли ҳам зўр хурсандчилик билан нишонладилар. Айёмда маҳаллада истиқомат қилувчи кекса отахон ва онахонлар, уруш ва меҳнат фахрийлари, кўп фарзандли оилалар бекалари давра тўридан жой олдилар.

Маҳалла фуқаролари йиғинининг раиси, 1-шаҳар клиник касалхонаси бош шифокори Муродин Қодиров тантана иштирокчиларини, меҳмонларни халқимизнинг энг улуғ ва салоҳиятли байрами билан муборакбод этди, барчага эзгу ниятлар билдирди. Ўзбекистон Республикаси «Соғлом авлод учун» халқаро ҳайрия жамғармаси раиси Гулнора Йўлдошева маҳалла ҳудудида истиқомат қилувчи, меҳру-мурувватга муҳтож бўлган фуқароларга совғалар топширди. Тантанада республика «Маҳалла» жамғармаси раиси Ш. Темиров қатнашди.

Байрам шодиёналарида иштирок этган таниқли санъаткорлар Теша Мўминов ва Ёқуб Аҳмедовларнинг чиқишлари, Олимжон Орифжоновнинг дилрабо қўшиқлари, 29-мактаб бадиий ҳаваскорлари ижро этган саҳна кўринишлари барчага манзур бўлди.

Ю. ҚОБИЛЖОНОВ.

● *Суд ҳукмидан сўнг*

ХАТАРЛИ ЎПҚОН

ЯНА БИР ЖИНОЯТЧИЛАР ГУРУҲИ ҚОНУНГА МУВОФИҚ ЖАЗОЛАНДИ. ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ СУДИ УЛАРГА НИСБАТАН ЧИҚАРИЛГАН ҲУКМНИ ЎЗ КУЧИДА ҚОЛДИРДИ

Қуйида биз сизларга ҳикоя қилмоқчи бўлган воқеалар бир-биридан даҳшатли. Ҳукмни ўқиб, ҳалол меҳнатлари билан бирор соҳада эл-юртга фойдалари тегиши мумкин бўлган ёшгина йигитларнинг (улар орасида ҳали балоғатга етмагани ҳам бор!) жиноят ўпқони домига тушиб қолганларидан афсусландик. Бу ўпқон чангалидан осонликча чиқиш қийин. У қўллари қонга бўялган гуноҳкорларни тубсиз бағрига тортиб, ютиб юборди...

ЎҒРИЛАР ОСМОНДАН ТУШМАЙДИ

Ҳақиқатдан ҳам ўғрилар осмондан тушмайди, улар сиз ва биз яшаётган муҳитдан, маҳалладан «етишиб» чиқадилар. Фақат уларга эътибор бермаймиз, жиноятларнинг олдини олишга бефарқ қараймиз. Ярим кечада кимдир бировнинг эшиги қолиб, деразасидан ошиб тушаётганини кўрсак ҳам индамаймиз.

Ўғри—муттаҳамлар эса ана шу лоқайдлик муҳитида бемалол томир ёйиб, вояга етишади, фуқароларни қақшатишади. Биз эса улар қўлга тушиб, «кесилиб» кетганларидан сўнггина шовқин-сурон кўтарамиз...

Яқинда Тошкент вилоят судининг жиноят ишлари бўйича судлов коллегиясининг очиқ суд мажлисида Иброҳим Юнусов, Баҳодир Наргитов, Нозим Мамашаев, Маҳаммадали Сиддиқов, Исоқжон Низомов, Парда Жўраев, Валерий Коновалов, Миршарип Валиевларнинг жиноий ишлари кўриб чиқилди.

Иброҳим, Баҳодир, Нозим, Маҳаммадали, Исоқжонлар асли Андижондан, деярли бир маҳалладан. Улар одамларнинг, маҳалла фаоллари, ота-оналарининг лоқайдликлари туфайли жиловдан бўшаниб, ўзлари хон, кўланкалари майдон бўлиб қолганликларидан фойдаланиб, ўғрилик кўчасига кириб кетишди. Уларнинг бирортаси ишламаган. Тараллабедод юришга, маишатга эса пул керак. Беш оғайни маҳалладошларининг буюмлари, молларини ўғирлаб, кун кўришди. Ўғрилар ичида энг «ўткири» ва олғири Исоқжон Низомов эди. Ўзига хос гуруҳнинг «кенжа» аъзоси Маҳаммадали Сиддиқов ўрта мактабда ўқиётганди. Уни жиноят йўлига шу Исоқжон бошлади, осонгина қўлга киритилган пуллар, қимматбаҳо буюмлар билан бошини айлантирди...

Ўғрибоши И. Низомов содир этган жиноятлари учун муқаррар жазоланишини яхши биларди. Шунинг учун бир кечада шериклари билан ҳам «ҳайр—маъзур» қилмай, Олмалиқ шаҳрига қочиб келди.

ЯРИМ КЕЧАДАГИ ФОЖИА

Ўғри ўғрини қоронғуда танийди, деганлари тўғри экан. Исоқжон Олмалиқ шаҳрида санғиб юриб, Парда Жўраев билан танишиб қолди. Андижонлик янги шеригидан бир-иккита кўйлакни ортиқ йиртган, шаҳарнинг баланд-пастини, унда кишибилмас «фаолият» кўрсатаётган «ҳамкасб»ларини яхши билган Парда бир кун шундай деди:

— Тошкентга борамиз. Валентина деган танишим бор. Баҳонада бир айлантириб келаман.

Лекин Валентина уйида йўқ экан. Унинг ўғли Вячеслав Пономаренко меҳмонларни яхшилаб кутиб олди. Шу ерда ётадиган бўлишди. Ярим кечада эса Парда Исоқжонни туртди: «Тур, омадимизни синаб кўрамиз. Анови найновнинг оёқ-қўлларини боғлаб ташлаймиз». Шундай қилишди. Кейин мезбоннинг уйидан бир неча минг сўм пул, спиртли ичимликлар, кофе, икра, консервалар, ветчиналар, 2 та чамадон, 1 дона сумка, 2 та шамсия, аёлларнинг пардоз буёқларини ўғирлаб кетишди. Ўғирланган бу буюмларнинг 1991 йилдаги нархи 22 минг сўмдан ортиқ эди.

Ўғирлик буюмлар Парданинг Олмалиқ шаҳар, К. Маркс кўчасидаги 12-уйнинг 33-квартирасида истиқомат қилувчи таниши Валерий Коноваловникига олиб келинди. Валерий қамоқхоналарни уч марта «зиёрат» қилиб келишга улгурган, жиноятчиликда пихи қайрилиб кетган бир кимса эди. Шу куни дастурхон тўкин бўлди, ўғирлик спиртли ичимликларни ичиб, тамомлашди. Буюмларни яширинча сотишиб, пулларни ўзаро бўлиб олишди.

Ишни ўғирликдан бошлаган Исоқжон энди гир-гир айланаётган жиноят ўпқонидан нари кета олмай қолганди, Олмалиқдан топган шериклари билан янги-янги жиноятларга қўл ура бошлади...

Валерий истиқомат қилаётган 12-уйнинг 33-квартирасида П. Селезнёв деган киши ёлғиз яшарди. В. Коновалов бир куни ичкилик устида шу ҳақда шама қилди. Парда унинг ниятини дарров пайқади ва «нима қилайлик?» деган маънода «шеф»нинг сархуш кўзларига тикилди. «Чақириб чиқиш керак», деди Валерий. Чақириб чиқишди. Парда ҳеч нарсадан хабарсиз ўтирган Селезнёвни олдидан тайёрлаб қўйган кир ёядиган чилвир билан бўғишга тушди. Валерий унинг оғзини қора кўйлак билан тўсди, Исоқжон қўлларини қайириб, ушлаб турди. Селезнёвнинг жони узилгач, чўнтагидан квартираси калитини олишиб, унинг уйига киришди. Валерий ташқарида пойлаб турди. Улар ичкарида ҳеч ким йўқ, деб ўйлашганди. Лекин диванда Селезнёвнинг таниши Т. Калинина ўтирарди. Бояқиш аёл кўзлари бежо йигитларни кўриб, қўрқувдан қичқириб юборди. Ҳозиргина одам ўлдиришда иштирок этган Парда нима қилиш кераклигини дарров сезди. Электр вентиляторнинг симини қирқиб, аёлга ташланди, жони жаҳди билан бўғди. Сим бўйинни қийиб ташлади. Лекин Калинина ҳамон жон ҳолатда қаршилик қиларди. Шунда Исоқжон унинг қўлларини қайириб, бўғиб ўлдиришни осонлаштирди.

Жиноятчилар Селезнёвнинг мурдасини кўтаришиб, ўзининг уйига олиб чиқишди, буюмларни ўғирлаб, ўзлаштириб юборишди.

Парда Жўраев жиноий гуруҳнинг энг фаол ва ашаддий аъзоларидан эди. У якка ўзи бир нечта оғир жиноятларни амалга оширди. У 1991 йилнинг 19 декабрь куни кечаси Олмалиқ шаҳридаги уйларнинг бирида яшовчи кекса Т. Нимнинг уйи қулфини В. Коноваловга тегишли ўткир қиррали арматура мосламаси билан бузиб, ичкарига кирди. Чол қўлидан нима ҳам келарди, ўғрининг бир-икки дўқидан кейин жим ўтираверди. Парда барча буюмларни йиғиштириб, пулларни чўнтагига солиб, чиқиб кетди. «Одамгарчилик» қилиб, пулларнинг бир қисмини Исоқжонга берди.

Ўғрини қанчалик сийлаб, қалин тўшакларга ўтқизсангиз, оғзи-бурнидан чиққунча зиёфат қилсангиз ҳам бирор нарсани ўғирлаб, чўнтагига яширмагунча кўнгли тинчимайди, хумори тутаверади. Парда ўзининг буюмини ўғирламадию, лекин ўзи ва бирга келган хотинини икки-уч кун меҳмон қилиб, дастурхонга топган-тутганларини тўккан ангренлик қариндошлари Ҳусан Жумабоевни «шилиб» кетди. Жумабоевлар «меҳмон»ларига ишонганларидан калитни қолдириб, йўл-йўлакай ишхонамизга ташлаб ўтарсизлар, дейишди. Парда эса мезбоннинг уйидан уч кийимлик атлас, 6 метр «кристал», бир жуфт пардабоп баҳмал, икки ҳилдаги 96 метр газмол, 2 дона дуҳоба дастурхон, 100 дона атлас белбоғ, 30 метр кўрпали атлас, болаларнинг 20 дона колготкаси, 1400 сўм нақд пул, бир шиша ароқ, 26 дона Хитой сочиғи, 20 кило ўсимлик ёғи, 10 метр шойи каби буюмларни ўғирлаб, ўзлаштириб юборди.

Ўғрида уят, ор-номус бўлмайди, деганларича бор. Бўлмаса, қилар ишни қилиб, қариндошлари олдида юзи шувит бўлган Парда судда юз тубан кетиб «Ўғирлик қилиш фикри хотинимдан чиқди», дермиди? Малоҳат эса эрининг туҳматларини рад этди.

Ўғирлик билан кун кечираётган Парда Жўраев қонуний хотини бўлатуриб, Пак Тамара деган аёл билан ҳам эр-хотин сифатида яшаб келарди. Лекин Тамаранинг Самарқанднинг Жума шаҳрида яшовчи ўгай отаси Ким Ен Икка қизи топган куёв сираям ёқмасди. Ана шу масалада ота-бола ҳафалашиб қолишган ҳам эди. Ота: «Эрингнинг турқи совуқ, ишининг тайини йўқ, сенга вафо қилмайди», деб кўп марта такрорларди. Парда эса мияси «ачиган» чолнинг совуқ муомаласидан ғазабланиб, юрагида кек сақлаб юрарди.

Бир куни, аниқроғи — 1991 йилнинг 13 декабрь куни Парда Жўраев ғаразли мақсадни кўнглига тугиб, Жума шаҳрига йўл олди. Кеч соат саккизларда Кимникига келди. Эшик очиқ, қария чорпояда телевизор кўриб ўтирарди. Парда орқасига қайтиб, ташқаридан қиррали катта тош олди-да, ичкарига кирди. У оҳиста юриб, чолга яқинлашди ва... қўлидаги тош билан унинг боши, пешонасига икки марта зарб билан урди. Бояқиш қария «шилқ» этиб йиқилди, бироздан сўнг жони узилди. Парда уйдаги бор қимматбаҳо буюмларни йиғиштириб, уй эгасининг чемоданига жойлади. Газ ва телевизорни ўчирмасдан, эшикни қулфлаб, чиқиб кетди. Йўлда Ким Ен Икнинг паспортини йиртиб, ташлаб юборди.

Парда паспорт бўйича Беруний туманида ҳисобда турарди. У Берунийда яшайдиган акаси А. Жўраевга Кимга тегишли «Молния» соатини совға қилиб берди, буюмларни эса акасининг танишиникида қолдириб, ўзи яна Олмалиққа келди...

«ИШОНМАГИН ДЎСТИНГГА...»

Энди жиноий гуруҳнинг яна бир аъзоси — Валерий Коноваловга қайтамиз. Жамбул вилоятида туғилган бу кимса ёши анчага бориб қолганига қарамай, сўққабош яшар, Олмалиқдаги корхоналардан бирида электр слесарь бўлиб ишларди. У уч марта судланиб, қамоқ жазоларини ўтаб чиққанди. Лекин қамоқхоналар унинг кўзини очмади. Бўлмаса ўтмишини унутиб, бошқалар қатори ҳалол меҳнат қилиб яшашга имконияти бор эди.

Валерий уч хонали квартирада яшарди. Кунлардан бир кун унинг олдига фуқаро Т. Аҳмедов келиб, бир уйини ижарага бериб туришни сўради. Уй эгаси йўқ демади, ўзаро келишиб олдилар.

Ташланбой бироз муддат шу ерда манти қилиб, сотиб юрди. Уй эгаси эса унинг уйда йўқлигини пойлаб, ўғирлик қилишни мўлжалларди. Ўша кун ҳам келди. Валерий Ташланбой яшаётган хона қулфини бузиб, буюмлари ва уч қоп унини ўғирлади. Бу икки-уч марта такрорлангандан сўнг, Ташланбой Валерийга: «Нарсаларимни сен ўғирлаяпсан, ҳаммасини топиб бер, акс ҳолда милицияга хабар қиламан», деди. Валерий эса унинг нарсаларини қайтариб беролмасди, барини пуллаб юборганди. Ижарачининг «Милицияга айтаман», деган пўписаси юрагига ғулғула солди. Айтса, бор қилмишлари фош бўлади, яна панжара ортига қайтади. Бирор чора кўриш керак.

Бир куни В. Коновалов шериги М. Валиев билан ичкилик базмини қиздириб ўтиришганда, Ташланбойнинг пўписасини айтиб, уни ўлдиришга даъват этади. Миршарип иш жойининг тайини йўқ, жиноят йўлига осонгина кириб кетадиган бетайин бир кимса эди. Шунинг учун дўстининг маслаҳати билан иккаласи Ташланбойнинг хонасига киришиб, уни дастлаб роса тепкилашди. Шундан сўнг Миршарип Валерийга тегишли ошхона пичоғини олиб, Ташланбойнинг қорнига санчди. Ташланбой жон аччиғида катта хонага қочиб чиқди. Валерий эса ўткир арматура билан унинг бўйнига урди. Жабрдийда ўлим ҳавфини сезиб, квартирадан ташқарига қочди. Шовқин-суронни эшитган қўни-қўшнилар «Тез ёрдам»га хабар қилишди. У ўлмай қолди...

Вилоят суди Парда Жўраев, Исоқжон Низомов, Валерий Коноваловларни энг олий жазо—отишга ҳукм қилди. Жиноий гуруҳнинг бошқа аъзолари ҳам турли муддатга озодликдан маҳрум этилдилар. Ўзбекистон Республикаси Олий Суди вилоят суди ҳукмини ўз кучида қолдирди.

Қобил РОЗИҚОВ,
вилоят прокуратурасининг масъул ходими.

Эсон ҚОСИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати» махсус мухбири.

● *Футбол*

ҲОКИМЛИКЛАР ЁРДАМ БЕРМОҚДА

Футбол бўйича Ўзбекистон учинчи чемпионатининг дастлабки ўйинлари бўлди. Биринчи ўйинлардаёқ кутилмаган воқеалар юз берди: «Пахтакор» ўз майдонида Термизнинг «Сурхон» командасига ютқазиб қўйди — 0:1. Лекин бу ўйин ҳақида кейинроқ тўхталамиз.

Аксарият стадионларда мусобақалар байрамона вазиятда бошланди. Карнай-сурнай, ҳатто баъзи жойларда оркестр садолари томошабинларни ўйингоҳларга чорлади. «Политотдел» ўйингоҳида майдон эгалари билан Жиззахнинг «Сўғдиёна» жамоаси ўртасида бўладиган учрашув олдидан ўзбек ва корейс ансамблларининг артистлари, Шарқ услубида курашувчи ёш полвонларнинг чиқишлари бўлди. Вилоят ҳокимининг муовини Ҳ. Ҳамидов йиғилганлар олдида сўзга чиқди.

— Ҳокимликларнинг ёрдамисиз,— деди мухбиримиз билан суҳбатда вилоят федерацияси раисининг ўринбосари Ш. Миралимов,— футболни юқори даражага кўтариб бўлмайди. Вилоят ҳокимлиги қийинчиликларга қарамай биринчилик бошланиши олдидан «Политотдел» жамоасига 10 миллион сўм-купон ажратди. Туман ҳокимлиги жамоа хўжалигидаги Футболчилар уйини таъмирлашга ёрдам қилишга ваъда берди. Яқин вақт ичида футболни ривожлантириш жамғармамизга анчагина маблағ тушиши кутилмоқда. Ана шунда республика биринчилигининг олий ва биринчи табақаларида қатнашувчи вилоят жамоаларига кўпроқ ёрдам бера оламиз. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида футболни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида» ўтган йили қабул қилган қарори спортнинг бу турига эътиборни кучайтиришда катта аҳамият касб этмоқда.

...Ўйиннинг бошларида майдон эгаларининг бирмунча устунлиги кўриниб турди. Бироқ сўғдиёначилар тезда ўзларига келиб, дарвозани ишғол қилиш учун ўткир вазиятни вужудга келтирдилар. Лекин Эсомбоев тепган тўп четдан кетди. Кейин яна ўттиз дақиқалар чамаси меҳмонлар асосан ҳужум қилдилар. Эсомбоев, Паньков, Ғафуров қулай имкониятларга эга бўлдилар. Айниқса 18-дақиқа эсда қолди. Жиззахлик Ералиев бўмбўш дарвоза рўпарасида етти метрлар чамасидан мўлжални аниқ ололмади. У зарба билан тепган тўп дарвоза тўсинига тегди.

Ҳарқалай мавсум бошида футболчиларнинг ўйини қовушмаслиги сезилади. Бу ҳол, айниқса, «Политотдел»нинг ўйинига хос бўлди. Майдон эгалари учрашувнинг иккинчи бўлимида дарвозага тўп киритиш учун анча-мунча имкониятларга эга бўлишларига қарамай, вазиятдан фойдалана олмадилар. 55-дақиқада учрашув ҳакамн С. Нажафалиев қўполлик қилгани учун сўғдиёначи Богдановни майдондан чиқариб юборди. Сон жиҳатдан устунлик қилганлигига қарамай ҳам политотделчилар тўп кирита олмадилар. Гол муаллифи учун ваъда қилинган пул мукофоти ҳам ҳеч кимга топширилмади —ўйин 0:0 ҳисобида тугади.

«Политотдел» жамоасининг бошлиғи М. Миржалиловнинг гапларига қараганда мавсум оралиғида жамоани Лошак, Винтовкин, ака-ука Алексей ва Александр Абдухолиқовлар тарк этдилар. Ҳаммадан ҳам О. Шацкихнинг Москванинг «Спартак» клубига ўтиб кетиши жамоа учун катта йўқотиш бўлди. Чунки у ўтган йилги чемпионатнинг энг яхши ҳужумчиларидан бири эди.

«Политотдел»га қабул қилинган ўйинчилар ҳам бор. Жамоа хўжалиги футболчилари сафига «Пахтакор» футбол мактабидан Лошчинин, Журкин, Бекободдан Лойков келиб қўшилдилар. «Сўғдиёна» жамоасини ҳам жуда кўп ўйинчилар тарк этган экан.

Энди «Пахтакор» стадионида бўлган кутилмаган натижа ҳақида. «Сурхон» бир йиллик танаффусдан сўнг олий табақага қайтган жамоадир. У тажрибали рақибини енга олди. Майдон эгаларининг сира омади юришмади. Улар ҳатто 11 метрлик жарима тўпини ҳам кирита олмадилар.

«Чирчиқ» жамоаси Қўқонда маҳаллий «Темирйўлчи»га ютқазди — 0:1. Қолган ўйинларнинг натижалари қуйидагича: «Орол» (Нукус)— «Нефтчи» (Фарғона) — 1:3, «Нурафшон» (Бухоро) — «Наврўз» (Андижон) — 4:1, «Навбаҳор» (Наманган) — МҲСК (Тошкент) — 3:3, «Атласчи» (Марғилон) — «Янгиер» — 2:1, «Шифокор» (Гулистон) — «Трактор» (Тошкент) — 0:1.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

● ЭЪЛОН ●

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Жамғарма банки муассасалари томонидан берилган СССР Жамғарма банки сертификатларининг эгаларини манфаатини ҳимоя қилиш мақсадида 1994 йил 1 апрель муддатигача барча Жамғарма банки бўлимлари сертификатларни тўлов учун қабул қилади.

Сертификатлар бўйича компенсация ва фоиз тўловлари белгиланган қоидалар асосида амалга оширилади.

1994 йил 1 апрель муддатидан кейин сертификатлар тўлов учун қабул қилинмайди.

Тошкент вилояти Жамғарма банки бошқармаси.

Тошкент Давлат Техника дорилфунуни томонидан Рўзметов Қосимбой Аллабергановичга берилган № 011366 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Чиноз тумани халқ таълими бўлими жамоаси Охунбобоев номли 3-ўрта мактаб директорининг ўринбосари Йигитали Рўзалиевга падарибузруквори

РЎЗАЛИ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади ва оила аъзоларига ҳамдардлик билдиради.

Занги ота тумани марказий касалхонаси маъмурияти марказий касалхона бош шифокори Х. К. Иноғомовага онаси

МУҲАРРАМ АЯ ОДИЛОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Паррандасавдо» ишлаб чиқариш савдо корпорация жамоаси Ўзбекистон саноат паррандачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси раиси Х. Йўлдошевга онаси

ЛАЪЛИХОН АЯ ЭШОНҚУЛОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон саноат паррандачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси раиси Х. Йўлдошевга онаси

ЛАЪЛИХОН АЯ ЭШОНҚУЛОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент ҳақиқати
Муассис: Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар:
ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИ — 33-40-48.
АХБОРОТ, ТИЖОРАТ ВА ЭЪЛОНЛАР БЎЛИМИ — 33-99-15.

● Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
● Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Индекс: 64672.

Тошкент ҳақиқати

№ 21 (10.598).
1994 йил 30 март чоршанба
Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.
Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси
ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

СУРАТДА: учрашув пайти.

Р. НУРИДДИНОВ (ЎзА) сурати.

ЕТАКЧИЛИК—УЛКАН МАСЪУЛИЯТ

26 март куни Тошкентда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари билан учрашди. Мулоқот чоғида иқтисодий ислоҳотнинг бориши, бу борадаги муаммолар ва уларни бартараф этиш йўллари муҳокама қилинди.

Вилоят, туман ва шаҳар ҳокимларининг катта гуруҳи тажриба алмашиш, бозор муносабатлари шароитида хўжалик юритиш усулларини янада пухта ўрганиш мақсадида хорижий давлатларда бўлган эди. Учрашувда ана шу сафар натижалари ҳақида ҳам фикр юритилди.

Бугунги мулоқотдан асосий мақсад жойлардаги вазият ҳақида сизларнинг фикрингизни билишдир, деди Ислом Каримов. Ўзбекистоннинг ҳозирги ижтимоий-сиёсий аҳволи, ички ва ташқи сиёсати, умуман айтганда, ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам маънавий ҳаётимиздаги ислоҳотларни амалга ошириш борасидаги муаммолар, уларни ҳал этиш масаласида фикрлашиб олмоқ зарур. Бизни сизлар билан ишлаётган одамларнинг кайфияти, ислоҳотга муносабати, дунёқараши ва ёндашуви қизиқтиради. Биз ҳозир иқтисодиётимиз тизимини тубдан ўзгартиряпмиз, янги ижтимоий тузумни барпо этяпмиз. Яъни, эски маъмурий-буйруқбозлик услубларидан воз кечиб, ўзимизга хос ва маъқул тузумни шакллантиряпмиз.

Ислоҳотни ҳаётга татбиқ этиш, унинг одамларга манфаат келтиришига эришиш энди жойлардаги ҳокимликларнинг дунёқараши, билими, ақл-заковатига боғлиқ бўлиб қолди, дея таъкидлади Президент. Шу маънода ҳоким, яъни етакчи ўзини сайлаган, унга ишонч билдирган одамлар назарида обрўли бўлиши, бошқаларга нисбатан билимлироқ, узоқни кўра оладиган, эл-юрт дардини чуқурроқ тушунадиган, азму қарори қатъий, курашчи бўлиши керак.

Яна бир мулоҳаза. Барчамиз ҳам Оллоҳ Таолонинг бандаларимиз. Демоқчиманки, раҳбар ҳам одам. Униг ҳам қариндош-уруғи, дўстлари, ўзига яраша шахсий ташвишлари бор. Лекин раҳбарлик масъулияти шундаки, у аввало эл-юрт тақдири учун жавобгар. Ҳадиси шарифда таъкидланганидек, раҳбарликнинг мақоми элу юртга оталиктир. Оқил ота эса фарзандларини ҳеч қачон яхши-ёмонга ажратмайди. Барчасига тенг кўз билан қараб, уларнинг бошини қовуштириб, пировардида хонадон ободонлигига эришади. Бунинг акси бўлган жойда халқ орасига адоват тушади, қарама-қаршилик кучаяди, иш эса орқага кетади, одамларнинг бир-бирига ишончи йўқолади, турли қинғир ишларга йўл очилади.

Биргина мисол. Ўтган йили Бухоро вилоятида пахта ҳосилдорлиги 34 центнерни ташкил этди, дейилди. Айрим бригадалар, балки баъзи хўжаликлар бундай ҳосилни олиши мумкиндир. Лекин вилоят миқёсида ҳар гектар ердан 34 центнердан пахта териб олиш хомхаёлдан бошқа нарса эмас. Ҳақиқатни аниқлаш учун икки марта комиссия юборилди ва 17,5 минг гектар ер яшириб қолингани аён бўлди.

Маълумки, ҳукумат қарорига мувофиқ ўтган йилги режасини муваффақиятли бажарган хўжаликлар режадаги ҳосилнинг 20 фоизини ва режадан ташқари етиштирилган барча пахтани ўзи мустақил тасарруф этади. Лекин Ромитан ва Вобкент туманларида белгиланганидан ташқари 2—2,5 минг гектар ортиқча ерга пахта экилиб, катта миқдорда ҳосил ўзлаштирилган. Кимга, нимага керак бу кўзбўямачилик?! Буни халқ, давлат олдидаги жиноят деб баҳолаш керак. Ҳуқуқ-тартибот органлари бу ишни охирига етказиши лозим.

80-йилларда халқимиз пахта яккаҳокимлигидан катта азият чекди, деди Президент, ўша пайтлардаги қўшиб ёзишларга бутунлай барҳам бериш учун мустақилликнинг дастлабки давридан бошлабоқ енг шимариб ишга киришган эдик. Кўплаб туманлар умумий экин майдонларида пахтанинг ҳиссасини 60, ҳатто 56 фоизга туширишга муваффақ бўлди. Шу ҳисобдан ўтган йили ғаллазорларни янада кенгайтириш соҳасида катта тадбирлар белгиланган эди. Лекин таассуфки, айрим жойлардаги ишга эскича қаровчи раҳбарлар бу хайрли ишни бўғишга уринмоқдалар. Жумладан, Бухоро вилоятида кузги ғалла майдонларини кенгайтириш амалда барбод қилинди. Самарқанд вилоятида 35 минг гектар, Қорақалпоғистон Республикасида 22 минг гектар, Жиззах вилоятида ҳам 22 минг гектар майдонга кузги ғалла экилмади. Бу ишбузуқиликни қандай тушунмоқ керак?

Пахта нархи юксак эканини барча билади. Давлатни, халқни алдаб, ғалла ўрнига пахта экиб, юзлаб-минглаб гектарларни ҳисобот ҳужжатларига киритмай, қалбаки рапорт билан чўнтакни қаппайтирган кимсаларни асло кечириб бўлмайди. Бу иш Ватан манфаатларига хиёнат қилишдан бошқа нарса эмас. Бухоро вилояти аҳолиси эҳтиёжи учун зарур ғалланинг 80 фоизини четдан сотиб олиб келинаётган бир шароитда ғалла экиш режасини амалда йўққа чиқарган кишиларнинг ишини фақат шундай талқин этиш мумкин.

Шахсий манфаатини пахта панасида ҳимоя қилиб юрган хўжалик раҳбарларини паноҳига олган ҳокимларнинг қилмишини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди, деб қайта таъкидлади Президент Ислом Каримов, бу гаплар Китоб ва Шаҳрисабз каби кўплаб туманларнинг ҳокимларига ҳам тегишли. «Кемага тушганнинг жони бир», деган гапни Бухоро вилоят халқ депутатларининг сессиясида тилга олган эдим. Вилоят, туман раҳбари ўзича «ўйин» кўрсатаверса, ҳар ким ҳар ёққа тортаверса, Ўзбекистон аталмиш умумий кемамиз тақдири нима бўлади?! Шунинг учун мустақил Ўзбекистон Республикасининг ягона давлат сиёсатини қўллаб-қувватламайдиган баъзи раҳбарларни бу кемадан тушириб қолдирмоқ керак. Чунки вақт, айни шароит бизни ана шундай кескин хулоса чиқаришга мажбур этмоқда.

Ўтган йили куз об-ҳавоси деҳқонларимизни унчалик сийламади. Бу йил ҳам баҳорнинг серёғин келиши кутилмоқда. Бундай шароитда, чигитни, бошқа баҳорги экинларни ҳафта—ўн кун мобайнида экиб олишга шай туриш керак. Афсуски, айрим жойларда аҳвол тамомила бошқача бўлиб чиқмоқда. Қорақалпоғистон шароитида ернинг шўрини ювмасдан пахта олиб бўлмаслиги равшан. Бироқ, Қорақалпоғистонлик биродарларнинг тўю тўёнадан қўли бўшамаётир. Баҳорги экишда қатнашадиган техника мавсумга шайланмаган. Алмашлаб экиш режаси амалга ошмаган. Дон ҳосилдорлиги ерга сепилган уруғни ҳам қопламайди. Ерларнинг мелиоратив ҳолати тобора ёмонлашмоқда. Агар тезда бу камчиликлар тузатилмаса, ишдан чиққан тупроқ биздан ўзига хос тарзда ўч олиши муқаррар.

Ҳозирги суҳбатимизга бошқача, замонга хос ва мос нигоҳ билан назар солсак, деди Ислом Каримов сўзини давом эттириб, ҳокимларни бир жойга тўплаб, уни қилмадинг, буни қилмадинг, деб оғир гапларни гапириш, қисувга олиш аслида ўша эски маъмурий — буйруқбозлик давридан қолган иш услуби эмасми?! Ҳокимлар ҳам ўз вилоятига, туманига бориб, қўл остидаги одамларни худди шу йўсинда тергайди. Яна эскича маъмурий-буйруқбозлик ҳукмронлик қила бошлайди. Бунга йўл қўймаслик учун нима қилишимиз керак? Аввало ҳар бир раҳбар, ҳар бир инсон ўз дунёқараши билан ислоҳот талабларига жавоб берадиган бўлиши шарт.

Қиёслаш учун ҳозир сизларда имконият бор, деди Президент, Олмония, Франция, Голландия ва бошқа бир қанча ривожланган мамлакатлардаги ҳаётни, хўжалик юритиш услубларини ўз кўзингиз билан кўриб қайтдингиз. Қани, айтингчи, қайси давлат Президенти ёки ҳукумат раҳбари қўл остидаги кишиларни чақириб, нега уни экмадинг, нега буни экдинг, деб ўтиради. Ҳеч қаерда бундай алмисоқдан қолган услуб билан ишламайдилар. Агар сафарда кўрганларингиз асосида ўз фаолиятингизни танқидий баҳолаб, керакли хулосалар чиқара олсангиз, биринчи вазифа бажарилди, деб ҳисоблайман.

Яна бир муддао, бу ҳокимларнинг ана шу сафар чоғида кўрган, билган нарсаларини ўз туманида жорий қилишига дахлдордир. Кўнглингизда озгина ҳавас уйғонган бўлса, мен — улуғ ажддоларимнинг муносиб вориси, наҳотки, шу олмон ёки французлар каби яшаш ва ишлашни уддалай олмайман, деган хаёл юрагингизни жиззиллатган бўлса — шунинг ўзи катта гап!

Эътибор қилган бўлсангиз, у ерда фермерлар уруғни қаердан оламан, техникани қандай созлайман деб, ҳеч кимдан сўрамайди. Сигирнинг сути нега камайиб кетди, деган сўроқлар ҳам йўқ. Ҳар қайси одам ўз ишини билиб қилаверади. Аммо, қаерда яшашнинг ва қайси мамлакатда ишлашнинг фарқи йўқ уларга. Биз ўзбеклар эса бошқачамиз. Ўзбеклардек Ватанни севадиган, юртига боғланган халқ жаҳонда йўқ. Бундай тантни халқни тўғри йўлга бошлаш, унга етакчи бўлишнинг ўзи катта бахт! Ажойиб тупроғи, жаннатмакон иқлими, саҳий қуёши бўлган юртда сени ҳеч қачон доғда қолдирмайдиган фидойи халқ билан тоғни талқон қилиш мумкинлигини асло эсдан чиқармайлик!

Ҳокимлар — Президентнинг жойлардаги вакилларидир. Президент олға сураётган сиёсатни одамлар онгига етказиш, уларни белгилаб олинган тараққиёт йўлидан бошлаш, улуғвор ишларга даъват этиш ҳокимларнинг муқаддас бурчидир. Шундай экан, халқ билан бирга бўлиш керак. Улуғ мақсад — Ўзбекистоннинг мутараққий давлатлар сафидан ўрин олиши, халқимизнинг фаровон турмушга эришуви йўлида бир тану бир жон бўлиб ҳаракат қилиш зарур. Ҳеч кимни оёғи ердан узилгулик, эл назаридан қолгулик қилмасин.

Ўзбекистон — ягона оила. Мақсад ҳам, унга эришиш йўли ҳам аниқ. Ана шу йўлда жипслашмоқ учун ўзаро меҳр-оқибатли, ўзаро кечиримли бўлиш керак. Дўст ачитиб, душман кулдириб гапиради дейдилар. Камчиликларни, хатоларни рўй-рост айтмасак, улар учун кенг йўл очиб берган бўламиз.

Давлатнинг ички ва ташқи сиёсатини белгилаш ва бу сиёсатни амалда юритиш, адашганларни тўғри йўлга солиш, муштарак сиёсатни қўллаганларга қўлдош бўлиш Президент зиммасида, деди Ислом Каримов нутқи пировардида, яъни менинг зиммамда экан, бас, ҳокимлар давлат бошлиғини техника нега созланмаган, нима учун шўр ювиш кечикмоқда қабилидаги ташвишлар билан ўралаштириб қўймасинлар. Хуллас, ҳар ким ўз ишини — деҳқон деҳқончилигини, қурувчи қурувчилигини, ҳоким ҳокимлигини қилсин.

Шундан сўнг Ромитон тумани ҳокими А. Мўминов, Шўрчи тумани ҳокими Э. Шерматов, Самарқанд тумани ҳокими Р. Ҳакимова, Андижон шаҳар ҳокими Ҳ. Ҳалилов, Нукус шаҳар ҳокими Ш. Уснатдинов, Наманган вилояти ҳокими Б. Рапиғалиев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасининг раиси В. Чжен, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков сўзга чиқиб, ислоҳотни амалга ошириш, хусусан, фермер (деҳқон) хўжаликларини ер билан таъминлаш, қишлоққа саноатни олиб келиш, хусусийлаштириш жараёнини тезлаштириш, чет эллик шериклар билан қўшма корхоналар очиш, шаҳарларда уй-жой қурилишини жадаллаштириш, қурилиш ашёлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш борасидаги фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

Учрашувда Республика Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Ҳалилов, Бош вазир А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари М. Умурзоқов, Х. Жўраев, М. Мирқосимов, Бош вазир ўринбосарлари қатнашдилар.

(ЎзА).

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

29 март куни Қозоғистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Нажамеден Искалиев мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи Ўзбекистон Президентига Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоевнинг қизғин саломи ва Наврўз байрами табригини етказди. Икки қўшни республика ўртасидаги ҳамкорлик муносабатларини янги босқичга кўтаришда бор кучғайратини сафарбар қилишга тайёр эканини билдирди.

Мамлакатимиз раҳбари қадимий дўстлик ва биродарлик ришталари билан боғланган халқларимизнинг иқтисодий ва маданий алоқаларини янада кенгайтиришда элчи жанобларига катта муваффақият тилади.

* * *

Шу куни Қирғизистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Солижон Жигитов ҳам мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи жаноблари Асқар Акаевнинг самимий саломини етказар экан, мамлакатларимиз ўртасидаги азалий қардошлик анъаналарининг давом эттирилишига ҳисса қўшиш ниятида эканини билдирди.

— Ўзбекистон билан Қирғизистон ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлик муносабатларимиз аввалдан ривож топган,— деди Ислом Каримов.— Бозор муносабатларига ўтиш, иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, халқ фаровонлигини таъминлашдек долзарб вазифаларни бажаришда биз янада мустаҳкамроқ бирлашишимиз зарур.

(ЎзА).

ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ НАЖАМЕДЕН ИХСАНОВИЧ ИСКАЛИЕВ

1941 йил 5 сентябрда Астрахан вилоятидаги Байбек қишлоғида туғилган.

Олий маълумотли. 1966 йилда Қозоғистон давлат қишлоқ хўжалиги институтини битирган.

1966—1972 йиллар — Урал вилоятидаги «Таловский» давлат хўжалигида агроном, бош агроном бўлиб ишлаган.

1972—1978 йиллар —туман қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи, Урал вилояти қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари.

1978—1980 йиллар — СССР халқ хўжалиги академиясининг тингловчиси, Москва шаҳри.

1980—1983 йиллар — Толдиқўрғон вилояти қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи.

1983—1985 йиллар — Толдиқўрғон туман партия қўмитасининг биринчи котиби.

1985—1986 йиллар — Урал вилояти ижроқўми раисининг биринчи ўринбосари.

1986—1991 йиллар — Урал вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби.

1991—1992 йиллар — халқ депутатлари Урал вилоят кенгашининг раиси.

1992—1993 йиллар — Ғарбий Қозоғистон (Урал) вилоят маъмуриятининг бошлиғи.

1993 йил — Кўкшетов вилоят маъмуриятининг бошлиғи.

1993 йил ноябрдан бошлаб Қозоғистон Республикаси Бош вазирининг маслаҳатчиси.

Халқлар дўстлиги ордени, учта медал билан мукофотланган, Уйланган, уч фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлиги матбуот шўъбаси.

ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ СОЛИЖОН ЖИГИТОВ

1936 йилда Уш вилоятининг Узган туманидаги Келдюк қишлоғида туғилган.

Олий маълумотли. 1959 йилда Қирғизистон давлат университетини битирган. Филология фанлари доктори.

1959—1962 йиллар — мактаб ўқитувчиси, Қирғизистон ССР Фанлар академиясининг илмий ходими, республика радио қўмитасининг муҳаррири.

1962—1965 йиллар — Қирғизистон ССР Фанлар академияси аспиранти.

1965—1966 йиллар — «Ала-тоо» адабий журнали бўлим мудири.

1966—1974 йиллар — Қирғизистон давлат университети ўқитувчиси.

1977—1978 йиллар — қирғиз совет энциклопедияси бош муҳаррирининг биринчи ўринбосари.

1979—1991 йиллар — Қирғизистон Фанлар академияси тил ва адабиёт институти сектор мудири.

1992—1993 йиллар — Қирғизистон Республикаси Президентининг миллий сиёсат бўйича маслаҳатчиси.

Ёзувчи, шеърий ва насрий асарлар муаллифи.

Қирғизистон Республикасининг фан соҳасидаги давлат мукофоти лауреати.

Уйланган, икки фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлиги матбуот шўъбаси.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 28 март куни Америка Қўшма Штатларининг «Ньюмонт Майнинг» корпорацияси делегациясини қабул қилди.

Ислом Каримов меҳмонларга Ўзбекистоннинг олтин ишлаб чиқариш, шунингдек, мазкур қимматбаҳо маъдан заҳиралари бўйича жаҳоннинг пешқадам мамлакатлари сафида олдинга силжиётгани, бу соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар, хусусан, акционерлик корпорациялари тузиш билан боғлиқ истиқболли режалар ҳақида сўзлаб берди. Йирик ва тажрибали корпорация — «Ньюмонт майнинг» билан ҳамкорлик яхши натижалар бераётганини таъкидлади.

— Қисқа муддатли, аммо самарали меҳнатингиз туфайли Сиз билан кўп йиллик қадрдонларга ўхшаб қолдик, — деди мамлакатимиз раҳбари «Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонаси бошқаруви раисининг ўринбосари Гордон Паркерга мурожаат қилиб. — Ишонаманки, «Зарафшон-Ньюмонт» мамлакатимиз олтинининг жаҳон бозорида нуфузи ва қадри янада юксак бўлишига муносиб ҳисса қўшади.

Гордон Паркер самимий қабул ва ишонч учун Президентга миннатдорлик изҳор этди.

— Ҳамкорлик учун Ўзбекистондек имкониятлари катта республикани танлаганимиздан хурсандман,— деди Г. Паркер. — Айни пайтда Америка давлат департаментида мамлакатингиз билан АҚШ ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш кенг миқёсда қўллаб-қувватланмоқда.

Суҳбат давомида олтин ишлаб чиқариш жараёни билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Возненко, «Ньюмонт майнинг» корпорацияси раисининг ўринбосари Рональд Кембри, корпорация вице-президенти Марсель Дегвайер иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

М. З. УСМОНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мираброр Зуфарович Усмонов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 28 март.

БОҒБОНЛАР МАСЛАҲАТЛАШИБ ОЛДИЛАР

САБЗАВОТЧИЛИК, боғдорчилик, узумчилик вилоятимиз қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш тармоғининг муҳим бўғинларидан ҳисобланади. Бизда сабзавот, мева ва узум етиштиришга ихтисослашган жуда кўп хўжаликлар фаолият кўрсатиб келмоқда. Яқинда бўлиб ўтган семинар-кенгашда мазкур тармоқ меҳнаткашларининг ўтган йилги иш якунлари, бу йилги вазифалари муҳокама қилинди. Семинар-кенгашга туманларнинг ҳокимлари, вилоят тизими ва «Тошвилсабзавотмеваузумсаноат» таркибидаги хўжаликларнинг раҳбарлари ва бош мутахассислар таклиф қилинган эди.

Семинар Қуйичирчиқ туманидаги М. Отажонов номли хўжаликда ўтказилди. Бу бежиз эмас эди, албатта. Чунки, бу хўжалик жуда кўп йиллардан буён боғдорчилик ва узумчилик соҳасида муваффақиятли ишларни амалга ошириб келмоқда. Катта тажриба тўплаган. Хўжаликнинг мева ва узумчиликни ривожлантириш соҳасида амалга ошираётган ижобий ишлари ва тажрибаларидан ҳар қанча ўрганса, ўрнак олса арзийди.

Хўжаликда агротехника тадбирлари юксак савияда жорий этилади. Меҳнат интизоми қатъий йўлга қўйилган. Деҳқончилик, боғдорчиликни юритиш маданияти ғоят юксак даражада. Буни семинар-кенгаш қатнашчилари ўша куни амалда кўра олдилар. Улар хўжаликнинг боғзорлари ва токзорларида бўлдилар. Боғ ва токзорларга ишлов бериш қизғин бошлаб юборилганлигини, мевали дарахтларга қандай шакл бериш, токларга қандай ишлов бериш зарурлигини ўз кўзлари билан кўрдилар.

Хўжалик директори З. Н. Раҳматуллаев семинар-кенгашда сўзга чиқиб, мевали дарахтлар, узумларни қандай парвариш қилиш, у ёки бу агротехника тадбирларини қайси муддатларда амалга ошириш мақбуллиги ҳақида сўзлаб берди.

Семинарда «Ўзмевасабзавотузумсаноат» концерни раиси Ш. М. Мирзаев, Шредер номли боғдорчилик, узумчилик, виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг директори М. Мирзаевлар сўзга чиқдилар.

Семинар-кенгашда вилоят ҳокими М. Б. Икромов сўзга чиқди.

Семинар-кенгаш ишида вилоят ҳокимининг ўринбосари И. Тожибоев қатнашди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари вилоятнинг барча сабзавоткорлари, боғбонлари ва соҳибкорларига мурожаат қабул қилдилар.

• Вилоят ҳокимлигида

БАРЧА ИМКОНИЯТЛАРНИ ИШГА СОЛАЙЛИК

ВИЛОЯТ ҳокимлигида капитал қурилиш масалаларига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди. Вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Э. М. Рўзиев кенгашни очиб сўзлаган нутқида вилоят бинокорлари олдида турган асосий муаммолар ва вазифалар тўғрисида тўхталди. 1994 йилнинг ўтган икки ойи давомида вилоятда маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 26,3 миллиард сўм-купонлик капитал маблағлар, шу жумладан, қурилиш-монтаж ишларида 18,3 миллиард сўм-купон ўзлаштирилди. 16 минг квадрат метрдан ортиқ саҳнли уй-жойлар фойдаланишга топширилди. Бу уйларнинг 10,5 минг квадрат метри Чирчиқ, Бекобод, Ангрен шаҳарлари, Бўстонлиқ ва Қуйичирчиқ туманлари корхоналари ва ташкилотлари томонидан барпо этилди. Аҳоли маблағлари ҳисобига 5,5 минг квадрат метр уй-жой қурилди.

Бу рақамлар шундан далолат берадики, ҳозирги иқтисодий оғир шароитларда ҳам уй-жой қурилиши бўйича ишлар олиб борилмоқда ҳамда қўшимча имкониятлар ва маблағ билан таъминлашнинг қўшимча манбалари қидириб топилмоқда. Бироқ, қурилиш самарали бормоқдами? Бу ерда турли хил вилоят ташкилотлари ва қурилиш муассасаларининг тажрибаси жуда қўл келган бўлур эди. Масалан, манзилгоҳли режаларни ўз вақтида ва малакали шакллантириш жуда муҳимдир. Бунда жойларнинг ижтимоий аҳамияти ҳисобга олиниши керак. Вилоят олдиндан билиш ва статистика бош бошқармасининг раҳбари А. Валиев шу ҳақда гапирди. Республика Президентининг «Республикада уй-жой қурилишини ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича чоралар тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ 1994 йил учун 6,2 миллиард сўм-купонли манзилгоҳли дастур тайёрланди. Унда 34 жойни қуриш назарда тутилади. Уларнинг 17 таси ишга туширилиши лозим. Умуман бу йил қурилиши тугалланмаган 61 та жойни фойдаланишга топшириш назарда тутилган. Вилоят бюджети ҳисобидан бир қанча мактабларнинг авариялн ҳолатини тугатиш режалаштирилган.

Кенгашда кредит ресурсларини кўп жойларга тарқатиб юбориш керак эмаслиги таъкидланди. Тугалланмаган қурилишларнинг бир қисмини хусусийлаштириш ҳисобига охирига етказиш мумкин. Асосий маблағларни эса ижтимоий-маиший хизмат кўрсатувчи жойлар, аввало, тиббий муассасалар, мактаблар, болалар боғчалари қурилишига йўналтириш керак.

Вилоят давлат мулки ва хусусийлаштириш бўйича тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси раҳбари В. Лозицкий Президентнинг мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнига яшил йўл очиб берган фармонининг бажарилишига алоҳида эътибор берди. Миллионлаб сўм-купонларнинг қурилиши тугалланмаган жойларда бекор ётишига йўл қўймаслик лозим. Улар учун маблағ ажратилишини кутиб ўтириш ҳам керак эмас. Нотиқ танлов, кимошди савдоси асосида маблағларнинг фойдали сарфланишини таъминлаш ва энг муҳими тугалланмаган жойлар сонини анча камайтириш мумкинлиги тўғрисида батафсил тўхталди.

Яқинда шундай кимошди савдоси Бекободда бўлиб ўтади. Ундан кейин вилоятнинг бошқа шаҳарлари ва туманларида ҳам уюштирилади. Тугалланмаган қурилишларнинг бир қисмини бинокорларнинг ўзлари ҳам харид қилиб олишлари, уни охиригача қуришлари ва сотишлари, тушган маблағдан эса худди шу мақсадлар учун — ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш учун фойдаланишлари мумкин. Бу ишда бинокорлик материаллари бозорини тўлдиришга ҳисса қўшиши лозим бўлган мол-хом ашё биржаси ёрдам бериши мумкин.

160-қурилиш тресги бошқарувчиси Ф. Абдуҳамидов, вилоят капитал қурилиш бош бошқармаси бошлиғи Б. Муҳиддинов, вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси раисининг ўринбосари З. Ҳасанов, «Тошвилоятколхозқурилиши» бошлиғи Н. Ғуломовлар илғор иш тажрибаси билан ўртоқлашдилар, бозор иқтисодиёти шароитларида ҳам энг мураккаб муаммоларни ҳал қилиш мумкин бўлаётганлигини кўрсатувчи мисолларни келтирдилар. Чунончи, бинокорлар қўшимча маблағ ишлаб топиш учун чет эл буюртмаларини бажармоқдалар. Натижада, камёб бинокорлик материаллари-ни харид қилиш ва вилоятда муҳим буюртмаларни бажаришга эришилмоқда. Банк кредитларини корхоналар ва хўжаликлар кафолати остида жалб қилиш, қурилишни охиригача тўла етказиш бўйича Чирчиқ тажрибаси катта аҳамиятга эгадир. Бир сўз билан айтганда, худбинлик кайфиятидан халос қилиш имконини берувчи ҳар қандай тажриба муҳимдир.

Бўстонлиқ тумани капитал қурилиш бўлими туман ҳокимлигининг фаол ёрдами билан худудий корхоналар ва хўжаликлар кафолати остида 1994 йилда 2 миллиард сўм-купонлик кредитни расмийлаштирди ва шу йилнинг иккинчи ярмида 90 хонадонли уйни фойдаланишга топширмоқчи. Корхоналар ва ташкилотларнинг улушли маблағларини жалб қилиш ҳисобига учинчи чоракда ғазалкентликлар яна умумий майдони 3 минг квадрат метрдан ортиқ бўлган 40 та хонадонни оладилар.

Бу туманда келажакда амалга оширилиши назарда тутилган яхши ишланмалар ҳам бор. Уларда қатор чала қурилган жойларни охиригача етказиш, турли ташкилотларнинг янги мактаб ва кўпгина бошқа жойлар қурилишида улушли иштирок этиши назарда тутилган. Қисқаси, изланган жойда ҳар қандай оғир аҳволдан ҳам чиқиш йўллари топилмоқда.

Э. М. Рўзиев муҳокамани якунлар экан, асосий мақсад пойтахт вилоятини ижтимоий ривожлантириш учун турли хил манбаларни қидириб топиш, тугалланмаган қурилишлар сонини камайтириш ҳамда пудратчи бинокорлик ташкилотлари ва қурилиш индустрияси корхоналарининг илгари эришган салоҳиятларини сақлаб қолиш бўйича чоралар мажмуини келишиб олишдан иборат эканлигини таъкидлади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларини, бозор иқтисодиёти ривожланишининг ҳозирги шароитларини ҳисобга олиб, инвестиция сиёсатини тубдан қайта кўриб чиқиш лозим. Тажриба кўрсатганидек, эндиликда эски усуллар билан ишлаш мумкин эмас.

Хусусийлаштириш давом этмоқда

РЕСПУБЛИКАМИЗДА иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошириш, босқичма-босқич бозор муносабатларига ўтиш, тадбиркорликка, хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш, бошқарувнинг янгича усулларига кенг йўл берилмоқда. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг фармонлари, ҳукуматимиз қарорлари, қонунлар чиқмоқда, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 21 январдаги «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ва 7 февралдаги «Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасини ташкил этиш тўғрисида»ги фармонлари ҳамда ушбу масалалар юзасидан ҳукумат қарорлари фикримизнинг далилидир. Бу фармонлар республикамизда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, хусусийлаштиришни тезлаштириш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш борасида катта имкониятлар очиб беради.

Бекобод шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган семинар-кенгаш ҳам худди шу мақсадга қаратилди. Унда шаҳардаги корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарлари, бош ҳисобчилар, иқтисодчилар, ширкат, кичик корхона ва фирмалар бошлиқлари, бевосита хусусийлаштириш, тадбиркорлик билан шуғулланувчи мутахассислар қатнашдилар.

Семинар йиғилишида шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари С. Иноятов Бекобод шаҳрида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш юзасидан чиқарилган фармонлар ва қарорларнинг бажарилиши ҳақида маъруза қилди.

Шаҳарда иқтисодий ислоҳотлар, хусусийлаштириш белгиланган дастур бўйича амалга ошириб келинмоқда. 1993 йилда 12460 та квартира хусусийлаштирилди. Шундан 3317 таси Президентимиз фармонига кўра бепул берилди. «Сарбон» ҳиссадорлик жамияти икки йилдан бери янгичасига ишламоқда. Савдо ташкилоти «Бекободсавдо», умумий овқатланиш тресги «Бекободтаом» ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. Савдо соҳасида 32, умумий овқатланишда 9 та жой хусусийлаштирилди. Маҳаллий саноат корхоналари, саноат комбинати, тикувчилик фабрикаси, «Металлист» заводида хусусийлаштириш ишлари ниҳоясига етказилди. Шунингдек қурилиш, транспорт, маиший хизмат соҳаларида ҳам шундай тадбирлар амалга оширилмоқда. Банк фаолиятини такомиллаштириш мақсадида шаҳарда «Рустамбанк» ва «Турон» банки бўлимларини очиш, рақобатга кенг имкониятлар яратиш мўлжалланмоқда.

Семинар-йиғилишда Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси бўлими бошлиғи муовини М. Ҳошимова, Тошкент вилояти давлат коммунал мулки бошқармаси бўлим бошлиғи А. Шеменяевлар Президентимизнинг юқоридаги икки фармонидан келиб чиқадиган вазифаларни тушунтириб бердилар.

«Сарбон» ҳиссадорлик жамияти раиси А. Раҳмонов сўзга чиқиб, жамиятнинг фаолияти, янгича ишлаш афзалликлари, эришилаётган ютуқлар ва муаммолар ҳақида гапирди. Шаҳар давлат банки бошқарувчиси Ш. Каримова фармонлар ижросини таъминлашда банк тизими ходимлари олдида турган вазифалар ҳақида тўхталди. Йиғилиш сўнгида савол-жавоблар бўлди.

А. БОБОНАЗАРОВ,
«Бекобод ишчиси» газетаси муҳаррири.

СИНОВ ХЎЖАЛИКДА ЎТДИ

Алмаштирувчи кўсак териш аппаратининг яратилганига аслида анча бўлди. Минг афсуски, Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш муҳандислари олийгоҳининг доценти Ҳакимжон Ураимжонов лойиҳаси бўйича яратилган бу аппаратга кўпчилик ишончсизлик билан қарашди. Ҳеч ким, ҳеч қаерда уни синовдан ўтказишга рухсат бермади. Шу тариқа кунлар ўтаверди...

— Ўтган йили октябрь ойида,— дейди тадқиқотчи Ҳакимжон ака,— шу хусусда суҳбатлашиш учун собиқ район ҳокими (ҳозирда вилоят ҳокими) М. Икромов олдига бордим. У кишининг отасига раҳмат, янгиликка жуда қизиққан одам экан, иш режаларим билан танишгач ёрдам беришга ваъда берди. Ҳақиқатдан ҳам, кўп ўтмай мен яратган аппаратдан иккитасини «Қорасув» жамоа хўжалиги сотиб олди.

Бу аппаратлар кўсак териш мавсумида иккита 17ХВ-1,8 маркали пахта териш машиналарининг шпинделли пахта териш аппаратлари ўрнига осилди. Шу нарсани алоҳида қайд қилиш лозимки, аппаратларни алмаштириш вақтида пахта териш машинасининг асосий қисмлари (бункер, вентилятор, тақсимлагич редуктор, сурувчи ва ҳайдовчи қувурлар ва ҳоказо) ўзгаришсиз қолдирилди. Пахта ҳосилининг пишиб етилиши кечикканлиги ва об-ҳаво шароитининг ноқулай келганлиги туфайли алмаштирувчи кўсак териш аппаратлари мураккаб шароитларда ишлатилди. Айниқса, қор ёққандан кейин, кечалари ер музлаган пайтларида ҳам бу аппаратлар ёрдамида далалардаги ҳосиллар терилди ва уларнинг бундай мураккаб шароитда ҳам ишлаш қобилиятлари сақланиб қолишлиги аниқланди.

— Бу аппарат бизга жуда маъқул бўлди,— дейди биз билан суҳбат чоғида «Қорасув» жамоа хўжалиги бош муҳандиси Раҳим ака Умарқулов. Аппаратнинг оғирлиги бор йўғи 395 килограмм экан. Уни битта ҳайдовчининг ўзиёқ далада бемалол алмаштириши ва созлаши мумкин. Аппарат ихчам, содда ва арзонлиги, ишлаш мобайнида созлаш ишларининг камлиги, СКО маркали кўсак териш машинасига қараганда пахтани тоза териши, бункерга терилган кўсак ифлослигининг камлиги ва айниқса унинг таркибида ғўза шохларининг бўлмаслиги ва натижада пахтани УПХ-1,5 кўсак чувиш машинасида осон ажралиб чиқишлиги билан ҳозирги шароитда муҳим ўрин тутади.

Ўтган йили бу аппаратларни Ҳамид Қурбонов, Қурбон Пардаев каби ҳайдовчиларимиз ишлатишиб, қисқа иш кунида 70 тоннадан зиёд пахта теришди.

Қисқаси, яратилган янги аппарат муваффақиятли синовдан ўтди. Айни дамда хўжаликдаги «Рустам» кичик корхонаси ўзларига тушган 200 дан ортиқ буюртма асосида ана шу аппаратни кўпроқ ишлаб чиқаришга киришдилар. Яна бир бор эслатиб ўтамиз: аппарат иккинчи теримдан сўнг иккиқаторли пахта териш машинасини ҳеч қандай ўзгаришсиз, пахта териш ўрнига осилади. Пахта териш машинаси билан бу аппарат ёрдамида пахтанинг устида қолган ҳосил ва кўсаклар териб олинади.

У. ҲАМИДОВ.

• Хотира

БОБОМ ЯРАТГАН МАКТАБ

ГАНЧ-ЎЙМАКОРЛИК санъати қадим замонлардан бери мавжуд бўлиб, бу нодир ва ноёб санъат туридан муҳташам биноларни пардозлашда фойдаланилган. Ганч-ўймакорлик санъати бир неча асрлардан бери ўз анъаналарига эга. Бу яхши анъаналар эса шу соҳада ўз услуби, мактабига эга бўлган ва халқ тан олган усталар томонидан давом эттирилган, ҳамда бойитилган. Бобом уста Тошпўлат Арслонқулов ана шундай мактаб яратган, ўз умрбоқий ва нодир санъат асарлари билан эл оғзига тушган ганч-ўймакор усталардан бири эди.

Бобомнинг ҳикоя қилишларича, бу санъат тури уларга боболаридан мерос қолган экан. Ёшликда жуда зийрак ва синчков бўлган бобом аввал боболари, кейинчалик оталари билан турли хусусий ва давлат биноларн қурилишида ишлаб, улардан иморат қуриш ва бинони ганч-ўймакорлик нақшлари билан пардозлаш ҳунарини қунт билан ўрганган эканлар.

Бобомлар оталари билан Бухородаги Амир Олимхон қурдирган Ситораи—Моҳи Хоса санъат обидасини пардозлаганлар. Улар уста Ширин Муродов ва Бухоро ва Тошкентдаги бошқа машҳур ўймакор усталар билан бирга Европа услубида қурилган Половцев уйи (ҳозирги халқ амалий санъати музейи) биносини ўзбек миллий ўймакорлик нақшлари билан пардозлашда иштирок этадилар.

Уста Тошпўлат Арслонқулов, айниқса, чокпардоз усулида нақшлар ўйишда ва безакларга геометрик «Занжира» шаклларини беришда шуҳрат қозонган эдилар.

1947 йилда машҳур рус архитектори, академик Шусев раҳбарлигида Алишер Навоий номидаги Ўзбек давлат академик катта опера ва балет театри биноси қуриб биткезилади. Жаҳондаги нодир бинолар қаторидан ўрин олган ва ЮНЕСКО рўйхатига тушган бу гўзал санъат кошонасининг бунёд этилишида ҳам уста Тошпўлат Арслонқулов, уста Ширин Муродов, уста Рауф Болтаев, уста Ҳидой каби машҳур усталар фаол қатнашдилар.

Уста Тошпўлат Арслонқулов яратган гўзал нақшлар шаршара услубидаги ҳар хил безаклар, композициялар собиқ иттифоқ ва республикамиз кўргазмаларида намойиш қилинди. Кўп асарлари Москва, Санкт-Петербург ва бошқа катта пойтахт шаҳарларидаги музейлардан мустаҳкам ўрин олган. Чунончи улар Москвадаги халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси биносида, Санкт-Петербургдаги А. С. Пушкин номидаги этнографик музейда ва Тошкентдаги тасвирий санъат музейида сақланмоқда.

Уста Тошпўлат Арслонқулов меҳнатсевар, тиниб-тинчимас, савобли ва хайрли ишларга ҳозиру нозир инсон эдилар. Улар Тошкентдаги ва республикамизнинг кўпчилик шаҳарларидаги масжидларда савоб учун ҳақ олмасдан ганч-ўймакорлик ишларини бажарганлар. Масалан, Бешёғоч даҳасидаги Камолон масжидини бобом уста Ҳидой билан пардозлаганлар. Бобом ўз билим ва малакаларини ёшлардан ҳеч аямас эдилар. Улар 80 ёшларида ҳам Беньков номидаги республика мусаввирлар тайёрлаш билим юртининг ўзбек амалий санъат бўлимида ганч-ўймакорлик санъатидан дарс берганлар, юзлаб шогирдлар етиштирганлар. Ҳозирги кунда улар уста санъатини, унинг анъаналарини давом эттирмоқдалар. Бобом биз фарзандларини ҳам доимо ҳалоллик, поклик ва тўғри сўзликка даъват этар, элга ҳалол хизмат қилиш, она Ватаннинг қадрига етишга ундар эдилар.

Уста Тошпўлат Арслонқуловнинг узоқ йиллик ва самарали ижодий меҳнатлари юксак тақдирланди. У 1947 йилда давлат мукофоти совриндори бўлган ва қатор орден ва медаллар билан мукофотланган эди. 1982 йилда Ўзбекистон Архитекторлар уюшмаси устанинг 100 йиллик таваллудини кенг нишонлади.

Ҳозирги улуғ айём кунларида уста Тошпўлат Арслонқулов сингари ажойиб инсонларнинг руҳини эслаш ва ижодий меросини кўз қорачиғидай асраш ҳаммамиз учун ҳам савобли ишдир.

Ўткир ШОКИРОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

ЯНГИ ТЕРАКЗОРЛАР

1994 ЙИЛ — атроф муҳит муҳофазасида алоҳида сана бўлиб тарихга кирса ажабмас. Чунки, дарахт экиш, тўғрироғи ёғочбоп теракзор ва ёнғоқзорлар барпо қилиш, аввало, инсон саломатлиги гаровидир.

Шу жиҳатдан олиб қараганда, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 8 февралда қабул қилган «Саноат теракчилигини ривожлантириш ва бошқа тез ўсувчи ёғочбоп дарахтзорларни барпо этишга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори муҳим аҳамиятга моликдир. Зотан, бунёд этилажак неча ўн минглаб гектар дарахтзорлар халқ хўжалигига зарур миқдордаги ёғочбоп материаллар етказиб беришга имкон яратса, иккинчидан, у орадаги 8—10 йил мобайнида ҳам ихота ва ҳам соф ҳаво манбаи хизматини ўтайди.

Ана шу муҳим ҳужжатда қўйилган вазифалардан келиб чиқиб, Тошкент вилояти ҳокимлиги ҳам қарор қабул қилиб, келгусида амалга ошириладиган аниқ иш режасини белгилаб берган эди. Хўш, бу муҳим тадбир жойларда қандай амалга оширияпти?

Биз ана шу саволга жавоб олиш мақсадида Наврўз айёми кунлари Қуйичирчиқ ҳокимлигида бўлдик. Жойлардан олинган маълумотларга қараганда, туман хўжаликларида дарахт ниҳоллари экиш, янги теракзорлар барпо қилишдек топшириққа сидқидилдан муносабатда бўлмоқдалар. Буни қуйидаги хўжаликлар мисолида ҳам кўриш мумкин. «Дўстлик» жамоа хўжалиги 3 гектарга, Улуғбек номли жамоа хўжалиги 6 гектарга, Беруний номли жамоа хўжалиги 6 гектарга терак кўчатлари экиб, янги боғ бунёд этдилар. Режалаштирилган экиш топшириғини бажардилар.

Тумандаги «Ўжакент» ва «Ўзбекистон 5 йиллиги» деҳқончилик жамоалари ҳам маррага етиш арафасида турибдилар. Сўнгги гектарларга кўчат экилмоқда. Туман бўйича ҳозирги кунгача топшириқдаги 50 гектар майдоннинг 30 гектарига навниҳоллар экилиб, янги теракзорлар бунёд қилинди. Баҳорги кўчат экиш ойлиги давом этяпти.

ҲОРИЖ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

● ОҚҚЎРҒОН туманидаги «Оққўрғон» давлат хўжалиги жамоаси ибратли ишларни амалга оширмоқда. Хўжаликда чорвачилик салмоқли ўринни эгаллайди.

— 1993 йилни яхши якунладик,— дейди ферма бош зоотехниги Маҳкам Совурбоев,— чорвадорларимиз фаол меҳнат қилиб, 44 миллион сўмдан ортиқ даромад олдилар. Ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 125 килограммга кўпайди. 1354 тонна сут, 189 тонна гўшт етиштирдик. 560 бош бузоқ олинди.

Чорвачиликда исроиллик ҳамкасбларимиз билан ҳамкорликда иш олиб бораяпмиз. Мен Исроилда бир ой бўлиб, хорижлик чорвадорлар тажрибаси билан батафсил танишиб келдим. Шу кунларда Исроилдан келган мутахассис билан биргаликда иш олиб бораяпмиз. Қариб қолган сигирларни йил охирида боқувга қўйиб, 44 тоннадан ортиқ гўшт топширдик, биринчи чорак гўшт топшириш режамизни ортиғи билан бажардик.

Фермадаги молларнинг зотини яхшилаш тўғрисида қайғураяпмиз. Ходимларимизнинг билим ва малакаси етарли. Анорбой Бердибоев, Замира Указова, Рима Крушкина, Тўрабек Чалқаев, Сафар Ҳайитбоев, Геннадий Крушкин, Володя Егоров, Абдумажид Абдурасуловлар кўп йиллик тажрибага эга.

Биз ишларимизни тадбиркорлик асосида олиб бораяпмиз. Фермамиз қошида кичик сут заводи қуриб, етиштираётган сутимизнинг 50 фоизини ўзимизда қайта ишлаймиз. Одамларимизга арзон нархда сариёғ, пишлоқ, қаймоқ сотмоқчимиз.

П. ЭРГАШЕВ.

*

ИНСОНПАРВАРЛИК—ОЛИЙ ФАЗИЛАТ

Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент вилоят бўлимида халқаро инсонпарварлик ҳуқуқи муаммолари бўйича семинар бўлиб ўтди. Уни халқаро Қизил Хоч қўмитасининг Марказий Осиё мамлакатлари учун минтақавий вакили жаноб Майкл Чанц ўтказди. Йиғилишда вилоят Қизил Ярим Ой жамияти шаҳар ва туман қўмиталарининг раислари, шунингдек, Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти марказий қўмитаси вакиллари А. Тошмуҳамедов, В. Дворкин қатнашдилар. Улар ўзаро тажриба алмашиб, олиб бораётган ишлари тўғрисида сўзлаб бердилар.

— Биз бугун Женева конвенцияларига қўшиляпмиз, жаҳон ҳамжамияти билан бир оила бўлиб яшамоқдамиз,— деди семинарни очиш чоғида Тошкент вилоят Қизил Ярим Ой жамияти раиси Ф. Ш. Латипова.— Бизнинг вазифамиз халқаро инсонпарварлик ҳуқуқини ўрганишдан тортиб, унинг ғояларини амалга оширувчи ҳамда тарғиботчи бўлишдан иборатдир. Инсонпарварлик ва меҳр-шафқат ҳар бир инсоннинг қалбидан жой олган. Одамлар бизнинг фаолиятимиздан ҳар томонлама хабардор бўлиб, имкони борича бизга ёрдамлашишлари лозим.

Семинар қатнашчилари шу нарсани якдиллик билан таъкидладиларки, Қизил Ярим Ой жамиятининг муваффақиятли фаолият кўрсатишига унинг фахрий раиси — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг жуда катта меҳнати ва мадади ёрдам бермоқда. Жаноб Майкл Чанц Қизил Хоч жамиятининг ташкил бўлиш тарихи ҳақида, шунингдек, халқаро Инсонпарварлик Ҳуқуқининг пайдо бўлиши ва унинг асосий қоидалари тўғрисида сўзлаб берди. Шундан сўнг халқаро кўнгиллилар жамиятининг фаолияти тўғрисида ҳикоя қилувчи «Инсонпарварлик йўлида бирлашганлар» ҳужжатли фильми кўрсатилди.

ҚИШЛОҚҚА ГАЗ КЕЛДИ

ЎРТАЧИРЧИҚ туманидаги Акмал Икромов номли жамоа хўжалигининг биринчи бўлимида Наврўз куни қўшалоқ байрамга айланди. Халқимизнинг қадимий бу байрами арафасида бўлим меҳнаткашлари қалбига қувонч бахш этган воқеа бўлиб ўтди — бу ерга «зангори олов» етиб келди. Аҳоли манзилгоҳида ўнлаб хонадонлар ундан баҳраманд бўла бошладилар. Айниқса, хонадонлар соҳибаларининг хурсандчилиги чексиз эди. Уларнинг рўзғор юмушлари анча енгиллашадиган бўлди.

К. УСМОНОВ,
«Тошвилоятгаз» ишлаб чиқариш бошқармаси муҳандиси.

ХУШХАБАР

ҒИШТ ЗАВОДИ ҚАД КЎТАРДИ

Пойтахтимизнинг Сирғали туманида, «Қорасув» жамоа хўжалиги худудида улкан замонавий ғишт заводи қад кўтарди. «Ҳамкорлик» қурилиш материаллари Ассоциациясига қарашли бу корхонани бош пудратчи «36-СУ» қурувчилари бунёд этмоқдалар. Янги корхонада сўнгги пардозлаш, созлаш ишлари олиб борилмоқда.

Умумхалқ байрами Наврўз шодиёналари давом этаётган қутлуғ айём кунлари — 22 мартда заводнинг қолиплаш бўлимида замонавий серунум пресслардан бири синаб кўрилди. Дастлабки ғовакли ғишт олинди. Бўлимга бундай пресслардан 4 таси ўрнатилган. Битта пресс бир соатда 8 минг дона сифатли ғишт чиқариш қувватига эга. Уй-жой қурилиш муаммоларини ҳал қилиш мақсадларига қаратилган мазкур қувватни ишга тушириш апрель ойига мўлжалланмоқда.

Янги технология асосида қурилган бу заводда намлиги кам ғовакли ғиштлар ишлаб чиқарилади. Ғишт қуритиш, пишириш ва уни тайёр маҳсулотлар бўлимига узатиш узлуксиз жараёни йўлга қўйилган. У махсус муҳофазаланган ва кичик темир йўл шахобчаларидан ҳаракатланувчи юк ташиш мосламалари ёрдамида амалга оширилади. Тупроқ-хом ашё омбори, лой тайёрлаш, қолиплаш, қуритиш, пишириш ва тайёр маҳсулотлар бўлимлари ҳозирги юксак талаблар даражасида техник жиҳозланган.

Ишга туширилаётган қувватларнинг биринчи навбати, яъни битта печь йилига 30 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш имконини беради. Корхона йил охиригача тўла қувват билан ишлай бошлайди. Йилига истеъмолчиларга 80 миллион дона зарур қурилиш материаллари жўнатилади.

Завод ҳовлисига кириб келган катта темирйўл шахобчаси кишн эътиборини ўзига тортади. Бу бежиз эмас, албатта. Хом ашё Ангрендан вагонларда олиб келинади. Ангрен кўмир конидан чиққан тоғ-тоғ чиқитларга кўзингиз тушган бўлса, ажабмас. Бу чиқитлар шаҳар табиий муҳити ва ободончилигига катта зарар етказаётгани билан бирга кончилар ишига жиддий ҳалал бериб келаётган эди. Энди улардан хомашё сифатида фойдаланилади. Янги завод ҳар йили 270 минг тонна ана шундай чиқитлардан фойдаланиб, олий нав ғишт ишлаб чиқаради.

Юқори қувватли ускуналар ўрнатилган, ҳамма иш жараёнлари бекаму кўст механизациялашган янги корхонада 385 ишчи меҳнат қилади. Улар учун ҳамма зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. Цехлар ёруғ ва ораста. Энг қувончли томони Сирғали тумани атрофидаги аҳоли муқим ва яхши ҳақ тўланадиган ишчи ўринлари билан таъминланади.

— Асосий маҳсулотимизни,— деди биз билан суҳбатда завод директори Йўлдош Мусаев,— «Тошкентқурилиш» давлат ҳиссадорлик қурилиш корпорацияси эҳтиёжлари учун етказиб берамиз. Айни вақтда шахсий уй-жой қураётган кишилар, алоҳида ташкилотлар ҳам бизнинг ёрдамимиздан умид қилишлари мумкин. Корхонамиз тўла қувват билан ишга тушгач, пардозбоп ғиштлар ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўямиз. Чет эл мамлакатларига ҳам ўз маҳсулотларимизни валютага сота бошлаймиз.

Н. НОСИРОВ.

10 МАЙГАЧА ТАХТ БЎЛАДИ

ҚОРАСУВ пахта тозалаш заводига қарашли «Чиғириқ» пахта тайёрлаш пункти жамоаси бугунни эмас, эртани кўзлаб ишлашга одатланган. Завод ишчилари республикамиз мустақиллигининг уч йиллик байрамига ҳозирдан бошлаб пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Мақсад — пахта қабул пунктини янги мавсумга тўла шай қилиб қўйишдир.

Қишда бекор ўтирмаган пункт ходимлари шу кунгача анча ишларни амалга ошириб қўйишди. Бу йилги пахта ҳосилини узлуксиз қабул қилиб олишни таъминловчи кичик механизациялашган техника, тозалаш ва қуритиш цехлари, ёнғиндан муҳофаза воситалари, лаборатория, бинолар ва пахта ғарамланадиган майдончаларнинг асосий қисми мавсумга шай қилиб қўйилди.

Янги техника сотиб олишнинг имконияти бўлмаганлиги учун эски механизмларни сифатли созлаб қўйишга алоҳида эътибор берилди. 8 та ПЛ, 8 та транспортер сифатли созланди. Бу ишларда пунктнинг жонкуяр ходимлари — механик Н. Боймиев, электр-монтёр Т. Нурматов, чилангар Р. Аҳмедов, ишчилардан Р. Турдиқулова, Р. Сапарова, З. Умурзоқов, Ф. Бахтемирова ва бошқалар барчага намуна бўлмоқдалар.

«Чиғириқ» пахта тайёрлаш пункти жамоаси мавсумга ҳозирлик ишларини шу йил 10 май кунигача тугаллаб, мустақил республикамиз тўйига муносиб меҳнат армуғони билан боришга аҳд қилди.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кучаси, 41-уй.

Бундан икки ой муқаддам район раҳбарларидан иборат катта бир гуруҳ ўзаро тажриба алмашиш мақсадида Пискентга таклиф қилинган эди. Таркибида бошқа кўплаб мутахассислар ҳам бўлган гуруҳ аъзолари ўша куни «Пискент» жамоа хўжалиги чорвадорларининг фаолиятлари билан танишдилар. Қишловни қандай ўтказилаётгани баробарида қишлоқ хўжалик ишларига оид бошқа баъзи бир масалалар юзасидан ҳам ўзаро фикр алмашилинди. Сафар ниҳоясида туман ҳокимлиги биносидан қайтиб чиқилар экан вилоятимиз раҳбари ўзига ҳамроҳ бўлиб келган гуруҳ аъзолари эътиборини бир масалага жалб этди:

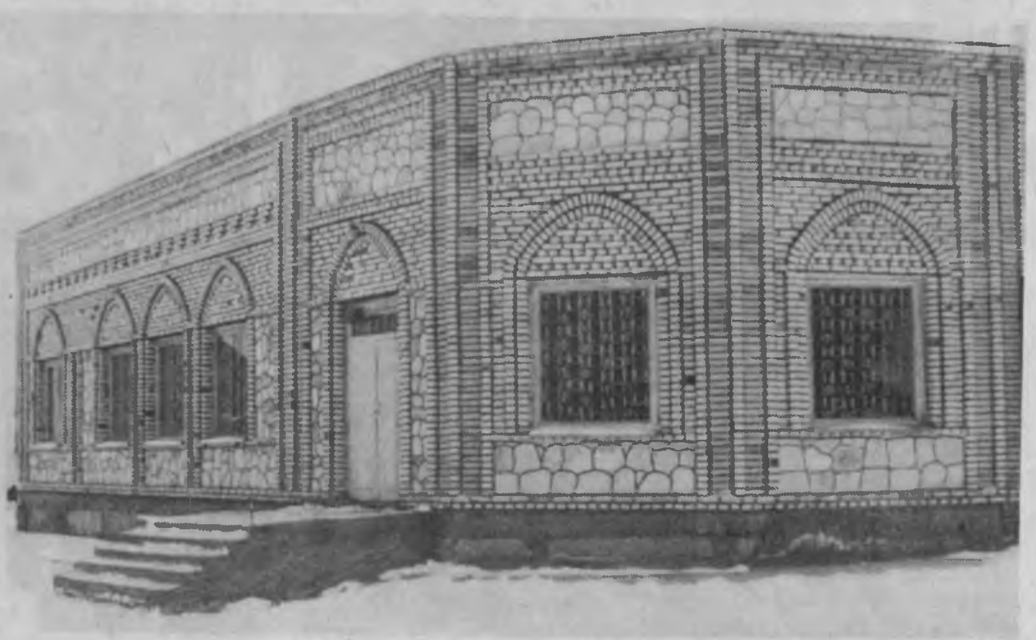

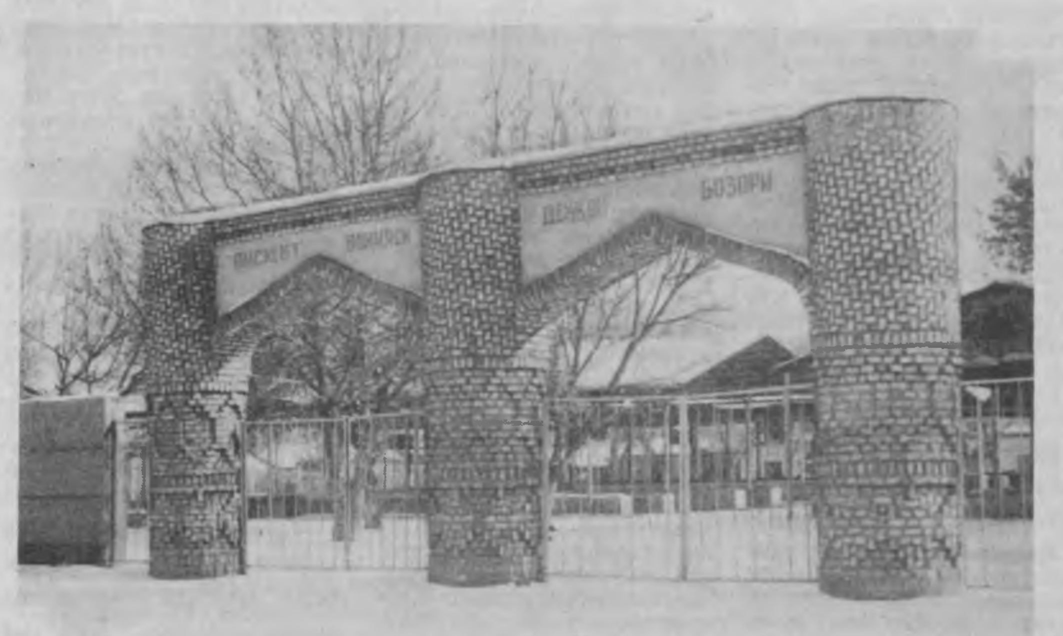

ҲАМ АНЪАНАВИЙ, ҲАМ ЗАМОНАВИЙ

● УРГУТЛИКЛАР ТАЖРИБАСИНИ КЕНГ ОММАЛАШТИРАЙЛИК

— БИЗ, — деди Мирзамурод Икромов, — катта йўлнинг шундоққина бўсағасида шарқона услубда қад кўтарган чиройли биноларга ишора қилиб, — ургутликлар тажрибаси асосида қурилган мана шундай бинолар бунёд этишни вилоятимизда кенг оммалаштиришимиз керак. Бу тажрибадан аслида кўпчилик туманларнинг раҳбарлари хабардорлар. Лекин у Пискентдан бўлак бошқа жойларда жуда суст қўлланилмоқда. Меҳмонлар нарироқдаги маҳобат билан чор атрофга чирой бағишлаб турган биноларга яқинроқ бордилар. Аёнки уни синчиклаб кузатиш жараёнида кўпгина раҳбарларда қурилишнинг бу шарқона услубига бўлган қизиқиш яна ҳам кучайди.

Хўш, бу қандай қурилиш ўзи? Нима учун у айнан ургутликлар тажрибаси деб баҳоланмоқда? Мазкур саволларга тўлиқ жавоб топиш учун гапни анча узоқдан, тўғрироғи, Самарқанд вилоятининг ўша Ургут туманида сўнгги икки-уч йил ичида амалга оширилган бунёдкорлик ишларини таҳлил этмоқдан бошламоқ керак. Шу нарса аниқ равшанки, Ургут гарчи анча кўҳна бўлса-да, яқин йилларга қадар ҳам вилоятнинг қолоқ туманларидан ҳисобланарди. Саноати деярли йўқ, ялпи аҳолининг аксарият қисми асосан чорвачилик ва деҳқончилик билан машғул бўлиб келарди. Туман иқтисоди ҳам у қадар мустаҳкам эмасди. Мавжуд экин майдонларининг кўп қисмида сунъий суғоришни ташкил этиб бўлмаслик оқибатида деҳқончилик соҳасидаги умумий кўрсаткичлар йил сайин ўзгариб турарди. Даромадга қараб буромад деганларидек туман миқёсида замонавий қурилишлар ҳам камдан-кам амалга ошириларди. Аҳоли истиқомат қилаётган уйларнинг кўпи пахсали деворлар ва лойсувоқли бинолардан иборат эди.

Жумҳуриятимизнинг мустақил давлат деб эълон қилиниши юртимиздаги барча фуқаролар сингари ургутликларни ҳам янги-янги бунёдкорлик ишларига сафарбар этди. Ўзликка қайтиш, унут бўлаёзган миллий анъана ва ота-боболар меросини қайта тиклаш каби имкониятларга кенг йўл очилганлигини англаган одамлар бу борада кўзга кўринарли иш қилиш учун ёппасига енг шимардилар. Улар «Ватан остонадан бошланади», деган ажойиб ақидага риоя этган ҳолда буни амалда исботлаш кераклигини ҳам тушуниб етдилар. Бутун туман ҳудудини миллий шаклга келтириш, уй-жой қуриш ва бошқа биноларни бунёд этишда фақат шарқона услубни қўллаш аҳоли олдидаги аниқ мақсадга айланди. Бир жиҳатдан асосий ният қизиқувчиларга қурилишнинг ҳақиқий ўзбекона — миллий намунасини кўрсатиш бўлса, улар узоқ йиллар давомида бинокорликнинг бошқа лойиҳалари соясида кўринмай кетганлигини ҳам исботлаб қўйиш эди. Ана шу эзгу истак хайрли ишларнинг бошланишига замин яратди. Тош йўниш, ўймакорлик санъати бўйича номлари бир вақтлар бутун жумҳуриятимизга танилган ургутлик ажойиб усталарнинг авлодлари бу ерда ҳали кўпчиликни ташкил этарди. Улар биринчи бўлиб туман раҳбарлари бошлаган ташаббусга лаббай деб жавоб бердилар. Ҳеч ким «ҳозир иқтисодий қийин давр, қурилишга лозим бўладиган маблағни қаердан топамиз» деб қараб ўтирмади. Қурилиш юқорида таъкидлаганимиздек расманасига ота-боболар қўллаган тартибда бошланди. Туман атрофидаги бир вақтлар ургутлик усталар омилкорлик билан қўллаган тоғ тошлари ва ҳарсанглари бунёдкорлик ишларида асосий ашё вазифасини ўтади. Табиатнинг бундай неъматлари эса беҳисоб. Қарангки, четдан кузатганда қандайдир дағал, бесўнақай ва рангсиз бўлган мана шу оддий тоғ тошларида ҳам агар улар ҳақиқий усталар қўлига тушиб қолиб йўнилса, дид билан териб чиқилса ақл бовар қилмайдиган чирой, нафосат мавжуд экан. Аввал бошда тажриба учун бошланган қурилишнинг самараси дарҳол кўзга ташлангач у бутун туман ҳудудига ёйилиб кетди. Шундан сўнг бу юмуш билан катта-катта қурилиш ташкилотлари, корхоналари ҳам машғул бўла бошладилар. Ҳатто тез орада бунёдкорлик ишларини яна ҳам кучайтириш, мазкур юмушларга алоқадор меҳнат жамоалари бошини бир мақсадга ковуштириб туриш учун «Ургутқурилиштрести» ҳам ташкил этилди. Ҳайбатли юк ташиш машиналари қурилишга ярайдиган тоғ тошларини келтириб тўкиб бераверди. Усталар эса уларни йўниб, баъзан шундай табиий ҳолда шакл чиқариб, териб чиқавердилар. Шу тартибда катта ва кичик йўл бўйларини чегаралаб турадиган чиройли деворлар пайдо бўлди. Бозор ва гузар атрофларига улар ичидаги савдо расталарига файз кирди. Турли кичик ва хусусий ҳамда давлатга қарашли бўлган дўконларнинг аввалги шакли бутунлай ўзгариб кетди. Шуни ҳам таъкидлаш кераккки, ургутлик усталар илгари мавжуд бўлган ва фойдаланиб турилган эски биноларини бузиб ташламадилар. Аксинча уларни сақлаб қолган ҳолда турли тош ва безакли ғиштлар билан қайта таъмирлаб чирой бахш этдилар. Илгари қуруқ лойдан бунёд этилган пахсали бинолар атрофида ҳам кўтарилган безакли деворлар бир қаршида четдан кузатганда кишида ўз-ўзидан янги бино тасаввурини пайдо қилади. Фақат унинг ичига кирилсагина бинонинг эскилигини англайсиз. Ва уни шундай ҳолга келтирган усталарнинг маҳоратига қойил қоласиз. Шу тариқа Ургутда бутун туман ҳудудини шарқона қайта таъмирлаш мақсадида бошланган хайрли ишлар ўтган йиллар давомида кутилганидан ҳам кенг қулоч ёзди. Охир оқибатда Ургут мана шундай тезкор қурилиш ҳисобига жумҳуриятимизда ўзининг шарқона архитектураси билан алоҳида кўзга ташланадиган туманлардан бирига айланди. Бугунги кунда районнинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетган. Бу ўзгариш ҳатто шу даражага етганки, туманни бундан уч йилги қиёфасига бугунги ҳолатини солиштириш умуман тасаввурга сиғмайди. Бу лоф ёки муболаға эмас. Бу ерда худди эртаклардаги каби ҳақиқий ўзбекона катта бир шаҳар юзага келган деб айтиш мумкин. Туманга чиройли шаклда баланд қилиб қурилган дарвозадан кириб борасиз. То унинг ҳудудидан чиқиб кетгунингизга қадар бир хил бўёқ кўзингиз олдидан узоқлашмайди. Истироҳат боғлари, турли ўйингоҳлар, болалар майдончалари, жомеъ масжидлари ва уларнинг қуббасимон мезоналарини томоша қилиб, кўнглингиз яйрайди. Дилингиз қандайдир кўтаринкиликни туяди. Тан олиш керак. Ургут бугунги кунда росманасига юртимиздаги энг гўзал ва дилтортар туманлардан бирига айланган. Бу ерда чиндан ҳам вилоятимиз ҳокими Мирзамурод Икромов «ургутликлар тажрибаси» деб эътироф этган қурилишнинг шарқона услуби асосида ўзига хос бир тажриба мактаби вужудга келибди.

УРГУТликларнинг шарқона услубда қурилишлар қилиш бўйича тўплаган бой тажрибалари бугунги кунда ҳар қанча оммалаштиришга, тарғиб қилишга арзигуликдир. Эндиликда жумҳуриятимизнинг бир қатор туманларидан шаҳар ва қишлоқларидан ҳам мутахассислар ташриф буюриб, бу ердаги тажриба мактабидан сабоқ олиб қайтишмоқда. Ўрни келганда шуни айтиш керакки, вилоятимизнинг бир қатор туманларидан ҳам ўз вақтида Ургутга мутахассислар бориб, у ердаги бунёдкорлик ишларини ўрганиб келишган. Лекин афсуски, ўрганилган тажриба кейинчалик эътибордан четда қолди. Талабчанлик қилинмаганлиги оқибатида амалий ишга ўтилмади. Фақат Пискентдагина бу ибратли тадбирга катта қизиқиш билан асос солинди. Бундан икки йил аввал уердаги қурилиш ишлари довруғини эшитган Пискент тумани ҳокимлиги ўзининг алоҳида гуруҳини тажриба ўрганиб келиш ва қурилиш мутахассислари билан ҳамкорликни йўлга қўйиш мақсадида Ургутга юборганди. 20 нафарлик аъзоси бўлган гуруҳ сафида тумандаги қурилиш ташкилотларининг тажрибали раҳбар ва мутахассислари, хусусий ҳамда давлат корхоналарининг бошлиқлари, иқтидорли меъморлар бор эдилар. Улар Ургутда бир неча кун меҳмон бўлдилар. Қурилиш ва бошқа амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари кўлами билан яқиндан танишдилар. Гуруҳга қўшилиб борган пискентлик усталар ургутлик ҳамкасбларининг ёнларида туриб тош териш ва ғиштни безаклаш усулларини диққат билан ўргандилар. Ҳатто ўзларини бир фурсат синаб ҳам кўрдилар. Мутахассислар қайтиш чоғида биноларнинг лойиҳасидан нусха кўчириб олдилар. Дастлабки ишни ургутликлар тажрибаси бўйича тумандаги ижарадаги 15-механизациялашган кўчма колонна бошлиғи, тажрибали муҳандис Авазхон Оқилов бошлаб берди. У бунёд этишга киришган бино ёнига гуруҳга қўшилиб Ургутга борган хусусий корхона раҳбари Абдумажи Ғуломов иккинчи янги қурилишга пойдевор ўрнатди. Бошланаётган ишлар биринчи кунлардаёқ бутун туман аҳли эътиборини торта бошлади. Чунки аста-секинлик билан қад кўтараётган мазкур бинолар ўзининг такрорланмас лойиҳаси ва шарқона услуби билан Пискент тарихида чиндан-да янгилик эди. Авваллари ҳеч қачон туманда бундай кўркам ва дилтортар бинолар қурилмаганди. Ҳали улар битмасидан туриб қизиқувчи мижозлар сони яна орта бошлади. Туман электр алоқа тармоқлари корхонаси ҳудудида, Амир Темур кўчасидаги йўл бўйларида хусусий корхона эгалари бўлган Зокир Отаев, Юсуф Деҳқонов, Сиддиқ Содиқов ва Тўхтахон Султонов кабилар ўзларига ажратиб берилган майдонларга бирин-кетин ана шу лойиҳалар асосида пойдеворлар ўрнатдилар. Айни пайтда пискентлик усталар ҳам ургутлик ҳамкасблари тажрибасини жуда тез ўзлаштириб олдилар. Яхши ният ва алоҳида қизиқиш билан бошланган қурилишлар кўлами тобора кенгаяверди. Уларнинг кўпчилиги тез орада фойдаланишга ҳам топширилди. Ҳатто баъзи бир хусусий корхона эгалари қурилишнинг бу шарқона услубига азбаройи қаттиқ қизиқиб қолганларидан усталарни ургутнинг ўзидан таклиф қилиб олиб келдилар. Тош ва ғишт теришни чиндаида ҳадисини пухта олган бу усталар пискентлик қурувчиларнинг маҳоратларини янада бойишини таъминладилар. Тумандаги «Жаҳонгир» хусусий корхонаси қураётган икки қаватдан иборат «Гўзаллик уйи» ҳамкорликдаги биринчи амалий иш бўлди. Уни ургутлик ва пискентлик қурувчилар ёнма-ён туриб ўзаро ҳамфикрликда бунёд этдилар. Ва айтиш мумкинки, Пискентда яккаю ягона бўлган қурилишнинг ҳақиқий янги бир тимсолини яратдилар. Ҳозиргача туманда ургутликлар тажрибаси асосида ўтган бир ярим йил ичида 14 та катта-кичик бино барпо этилди. Уларнинг бири иккинчисига сираям ўхшамайди, ҳаммаси жозибадор, эътиборни тортадиган даражада фусункор. Туман ҳокимлигига яна ўндан зиёд хусусий ва кичик корхона эгалари мана шундай бинолар бунёд этиш истагида эканликларини билдириб, ариза берганлар.

— Шаҳримизда ургутликлар тажрибаси тобора кенгроқ кулоч ёзмоқда, — деди туман ҳокимлигининг қурилиш ишлари бўйича муовини Дадамат Азаматов, — эндиликда одамлар бунёдкорликнинг бу шарқона лойиҳасини ёқтириб қолдилар. Мана шу мақсадда келажакда анча хайрли ишлар қилиш истагимиз бор. Дарвоқе, бу бор гап. Ҳокимлик қурилиш қилиш ниятида келаётганларга бу ҳақда маслаҳат бериш билан биргаликда қурилажак биноларнинг лойиҳасини ҳам тайёрлаб беришни йўлга қўймоқда. Бош меъмор Маҳмуджон Назирқуловнинг таъкидлашича, ҳокимлик ҳузуридаги хўжалик ҳисобида фаолият юритаётган қурилиш бўлими мижозларга шарқона услубдаги қурилиш ишларининг ана шундай тап-тайёр лойиҳаларини тақдим этиш имкониятига эга. Қурилишни амалга ошириш, уни уддасидан чиқа олган кишилар учун сираям мураккаб эмас. Ургутликлар тажрибасининг асосий моҳияти биноларни шарқона тарзда безакли қилиб бунёд этишдан ташқари маблағни тежаб қолиш имконини ҳам беради. Чунки фойдаланилаётган ашёларнинг аксарият қисми тоғ тошлари ва ҳарсанглардан иборат. Тош топиш эса у қадар қийин иш эмас.

МУХБИР ШАРҲИ

МАҚОЛАНИ мухтасар қилар эканмиз, сўнгги сўз ўрнида шуни алоҳида таъкидлашни истардикки, вилоятимиз ҳокимлиги ургутликлар тажрибасини кенг оммалаштириш масаласини жуда тўғри ва ўринли кўтармоқда. Чунки гапнинг очиғини айтганда вилоятимизда бу тажрибани ҳар томонлама қулоч ёйдириш учун ҳатто Ургутнинг ўзидагидан ҳам каттароқ ва кучлироқ имкониятлар мавжуд. Биз бу имкониятларни мазкур мақолани тайёрлаш жараёнида кузатиб, таққослаб тўла англаб етдик. Ургутликлар юқоридаги ишларни асосан оддий тошлар ва тоғ ҳарсанглари ҳисобига амалга ошириб, қурилишнинг ўзларида шакл топган янги шарқона услубини бўйича бугунги кунда бутун жумҳуриятимизда кўзга кўриндилар. Бу ҳам тилда тушунарли. Ҳолбуки мана шундай ашёлар вазифасини ўтайдиган тоғ тошлари (ҳатто уларнинг бир неча хил тури) вилоятимизнинг Ангрен, Бекобод, Оҳангарон шаҳарлари ҳамда Бўстонлик ва Паркент туманларининг тоғли ҳудудларида неча йиллардан буён эътиборсиз ҳолда сочилиб ётипти. Ҳозирча бу ҳақда ҳеч ким ўйлаб ҳам кўрмаган эди. Ахир бу тоғ жинслари тап-тайёр қурилиш ашёлари экан-ку. Нима учун улардан қурилишларда самарали фойдаланмаслик керак. Бизда яна Ургутдаги каби қум, шағал, ва ҳатто цемент ҳам муаммо эмас. Улар Олмалиқда ишлаб чиқарилаётган оқ ғиштдан, Оҳангаронда тайёрланаётган цементдан йўлкира тўлаб узоқ масофага олиб бориб ишлатишмоқда. Биз эса ҳамма кераклп ашёлар ўзимизда мавжуд бўла туриб «ҳозир қурилиш қилишга иқтисод чатоқ, ашё йўқ» деб ўтирибмиз. Бу гапни айтмасдан аввал биринчи навбатда қўйилаётган масала моҳиятини теранроқ тушуниб олиш керак. Ҳеч ким тоғ тошларидан уй қуриш керак деяётгани йўқ. Қуруқ темирдан ясалган кўримсиз дўконлар атрофини деворлар кўтариб безайлик, Боғ ва йўлаклар чегарасини чиройли тошлар териб кўркамлаштирайлик, кичик-кичик бекатлар ташқарисига шарқона шаклда чирой бахш этайлик, деган хайрли таклиф ташланмоқда ўртага. Хулоса қилиб айтганда ургутликларнинг янги шарқона услубда қурилишлар қилиш бўйича тўплаган бой тажрибалари ҳар қанча оммалаштиришга арзигуликдир. Биз вилоятимиз миқёсида ундан кенг фойдалансак фақат ютамиз.

Иброҳим ТОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири. Тошкент—Ургут—Тошкент.

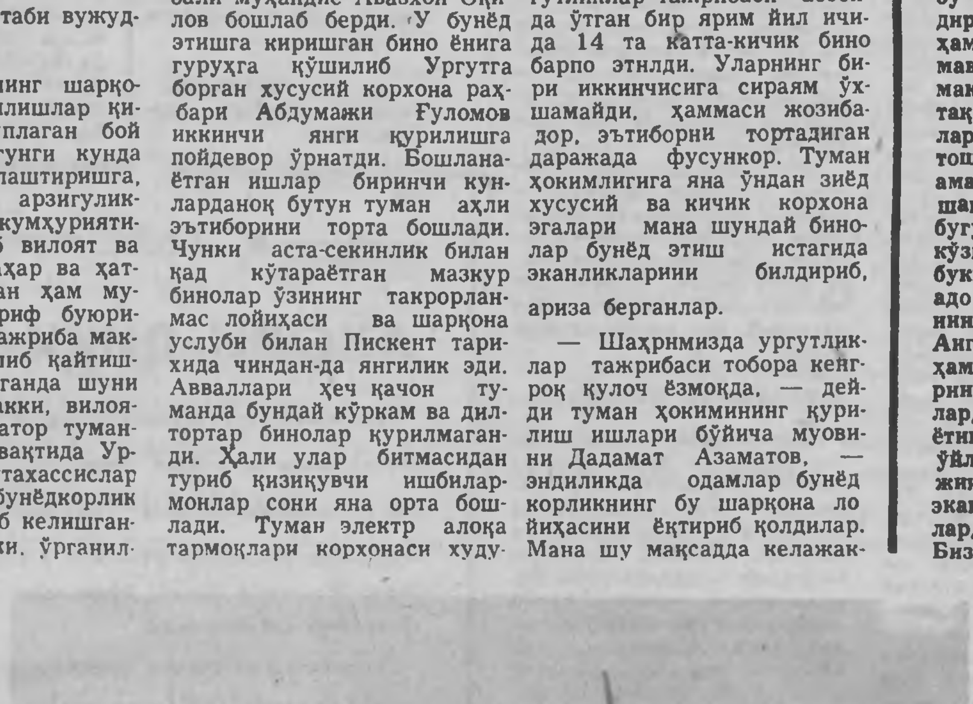

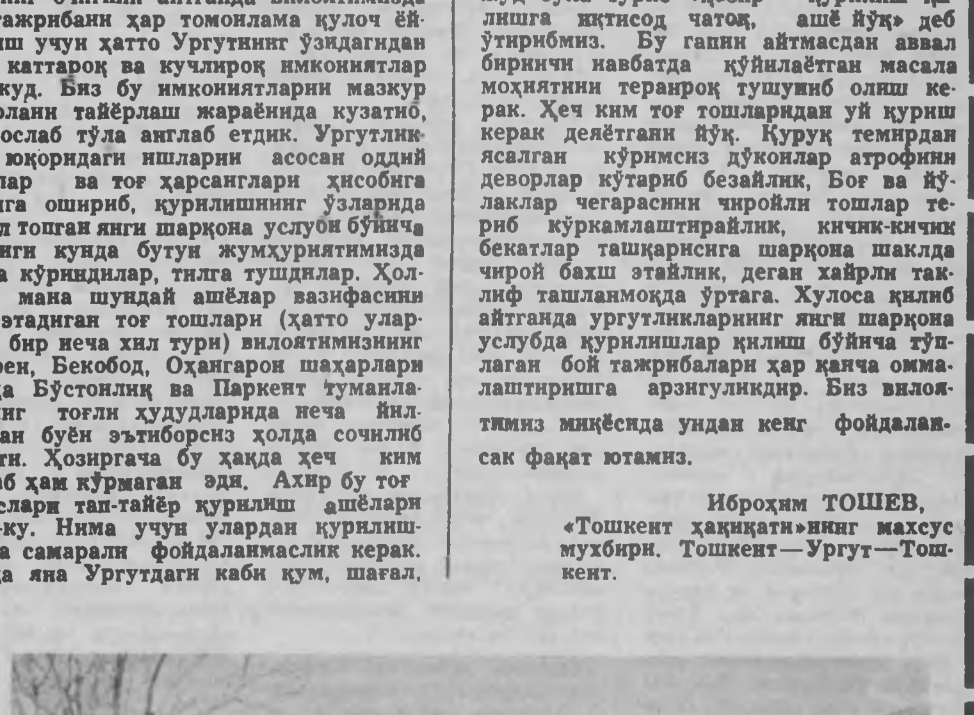

● СУРАТЛАРДА: Пискентда ургутликлар тажрибаси асосида қад кўтарган қурилишлар.

«ЎЗБЕКИСТОН»ДА НАВРЎЗ

Фабрика ишчилари Наврўзга меҳнатдаги совға-саломлари билан етиб келдилар. Маъмурият ишчи-хизматчилар меҳнатини қадрлаб, ҳар бир жамоа аъзосини умум ишга қўшаётган ҳиссасига қараб рағбатлантиришга ғоят катта эътибор беради. Наврўз байрами олдидан бу борада бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Энг аввало, фабрикада кўп йиллар давомида ишлаб обрў-эътибор орттирган фахрийлар, ночор оилалар, ногиронларнинг кўнглини олишга, байрам билан биринчи навбатда қутлашга эътибор қаратилди.

Наврўз тантаналари эрта бошланди. Фабрика клуби олдидаги очиқ майдон ва унинг атрофларида, кўча-кўйларда, хиёбонларда одамлар гавжум эди. Катта дастурхон тузалди. Фабрика ишчи-хизматчилари ана шу дастурхон атрофига жамул-жам бўлиб, дилдан суҳбатлашиб, кўнгил ёздилар. Бу ерга жумҳуриятимизнинг, вилоятимизнинг таниқли созанда, раққоса, яккахон ашулачилари ҳам ташриф буюришган эди. Улар ўз санъатлари билан Наврўз қатнашчилари дилини хушнуд қилдилар. Туманнинг, хўжаликнинг ҳаваскор санъаткорлари ҳам шу куни хизматда бўлдилар.

Наврўзга узоқ-яқинлардан меҳмонлар ҳам ташриф буюришган эди. Улар шу қутлуғ дамларда жамоанинг босиб ўтган йўли, у эришаётган ютуқлардан мамнун бўлиб гапирдилар, дил сўзларини айтиб, байрам билан қутладилар.

— Биродарларим, азизларим,— деди меҳмонлардан бири Н. Муҳиддинов,— сизларнинг ниҳоятда аҳил, уюшган жамоа эканлигингизни яхши биламан. Анъанавий қутлуғ байрам куни сизлар билан дийдор кўришиб, ҳол-аҳвол сўрашиб турганлигимдан ғоят бахтиёрман. Жумҳуриятимизда, шу жумладан, вилоятимизда ва туманингизда ҳақиқатан ҳам улкан ишлар амалга оширилмоқда. Янги даврга дадил қадамлар билан кириб бормоқдамиз. Жумҳуриятимиз Президенти Ислом Каримов бошчилигида бозор иқтисодига ўтилаётган шу қийин дамларда меҳнат кишиларини ижтимоий ҳимоя қилиш юзасидан катта ишлар олиб борилмоқда. Буни мен бугун сизларнинг жамоангиз мисолида ҳам кўриб турибман.

...Куй қўшиққа уланди, тантаналар авжига чиқди. Фабрикада турли миллат вакиллари бир оила фарзандларидек меҳнат қилаётганликларини бугунги Наврўз тантанаси мисолида ҳам кўриш мумкин эди. Улар Наврўзга ўз миллий кийимларида ясаниб-тусаниб келибгина қолмай, азалий урф-одатларини ҳам намойиш этдилар. Ҳар бир миллат вакили Наврўз дастурхонини ўз миллий таомлари билан, бутун маҳорати ва тажрибасини ишга солиб безаган эди. Маъмурият ҳар йилдагидек бу йил ҳам бу борада танлов эълон қилди. Ҳакамлар ҳар бир миллат вакилларининг Наврўзга қандай тайёргарлик кўрганликларини синчковлик билан кузатди ва ўргандилар, ғолиблар тақдирланди.

Фабрикада бўлиб ўтган Наврўз тантаналари ҳозирги бозор иқтисоди кунларида жамоа аъзолари яна ҳам уюшиб, жипслашиб меҳнат қилаётганликларини кўрсатди.

Н. РИХСИЕВ.

● **Наврўз тантаналаридан лавҳалар.**

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Барчага манзур бўлди

Халқимизнинг энг шукуҳли ва салоҳиятли байрами —Наврўзи оламни пойтахтимизнинг С. Раҳимов туманидаги Хожа Баҳоуддин Нақшбанд номли маҳалла аҳли ҳам зўр хурсандчилик билан нишонладилар. Айёмда маҳаллада истиқомат қилувчи кекса отахон ва онахонлар, уруш ва меҳнат фахрийлари, кўп фарзандли оилалар бекалари давра тўридан жой олдилар.

Маҳалла фуқаролари йиғинининг раиси, 1-шаҳар клиник касалхонаси бош шифокори Муродин Қодиров тантана иштирокчиларини, меҳмонларни халқимизнинг энг улуғ ва салоҳиятли байрами билан муборакбод этди, барчага эзгу ниятлар билдирди. Ўзбекистон Республикаси «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси раиси Гулнора Йўлдошева маҳалла ҳудудида истиқомат қилувчи, меҳру-мурувватга муҳтож бўлган фуқароларга совғалар топширди. Тантанада республика «Маҳалла» жамғармаси раиси Ш. Темиров қатнашди.

Байрам шодиёналарида иштирок этган таниқли санъаткорлар Теша Мўминов ва Ёқуб Аҳмедовларнинг чиқишлари, Олимжон Орифжоновнинг дилрабо қўшиқлари, 29-мактаб бадиий ҳаваскорлари ижро этган саҳна кўринишлари барчага манзур бўлди.

Ю. ҚОБИЛЖОНОВ.

● *Суд ҳукмидан сўнг*

ХАТАРЛИ ЎПҚОН

ЯНА БИР ЖИНОЯТЧИЛАР ГУРУҲИ ҚОНУНГА МУВОФИҚ ЖАЗОЛАНДИ. ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ СУДИ УЛАРГА НИСБАТАН ЧИҚАРИЛГАН ҲУКМНИ ЎЗ КУЧИДА ҚОЛДИРДИ

Қуйида биз сизларга ҳикоя қилмоқчи бўлган воқеалар бир-биридан даҳшатли. Ҳукмни ўқиб, ҳалол меҳнатлари билан бирор соҳада эл-юртга фойдалари тегиши мумкин бўлган ёшгина йигитларнинг (улар орасида ҳали балоғатга етмагани ҳам бор!) жиноят ўпқони домига тушиб қолганларидан афсусландик. Бу ўпқон чангалидан осонликча чиқиш қийин. У қўллари қонга бўялган гуноҳкорларни тубсиз бағрига тортиб, ютиб юборди...

ЎҒРИЛАР ОСМОНДАН ТУШМАЙДИ

Ҳақиқатдан ҳам ўғрилар осмондан тушмайди, улар сиз ва биз яшаётган муҳитдан, маҳалладан «етишиб» чиқадилар. Фақат уларга эътибор бермаймиз, жиноятларнинг олдини олишга бефарқ қараймиз. Ярим кечада кимдир бировнинг эшиги қолиб, деразасидан ошиб тушаётганини кўрсак ҳам индамаймиз.

Ўғри—муттаҳамлар эса ана шу лоқайдлик муҳитида бемалол томир ёйиб, вояга етишади, фуқароларни қақшатишади. Биз эса улар қўлга тушиб, «касилиб» кетганларидан сўнггина шовқин-сурон кўтарамиз...

Яқинда Тошкент вилоят судининг жиноят ишлари бўйича судлов коллегиясининг очиқ суд мажлисида Иброҳим Юнусов, Баҳодир Наргитов, Нозим Мамашаев, Маҳаммадали Сиддиқов, Исоқжон Низомов, Парда Жўраев, Валерий Коновалов, Миршарип Валиевларнинг жиноий ишлари кўриб чиқилди.

Иброҳим, Баҳодир, Нозим, Маҳаммадали, Исоқжонлар асли Андижондан, деярли бир маҳалладан. Улар одамларнинг, маҳалла фаоллари, ота-оналарининг лоқайдликлари туфайли жиловдан бўшаниб, ўзлари хон, кўланкалари майдон бўлиб қолганликларидан фойдаланиб, ўғрилик кўчасига кириб кетишди. Уларнинг бирортаси ишламаган. Тараллабедод юришга, маишатга эса пул керак. Беш оғайни маҳалладошларининг буюмлари, молларини ўғирлаб, кун кўришди. Ўғрилар ичида энг «ўткири» ва олғири Исоқжон Низомов эди. Ўзига хос гуруҳнинг «кенжа» аъзоси Маҳаммадали Сиддиқов ўрта мактабда ўқиётганди. Уни жиноят йўлига шу Исоқжон бошлади, осонгина қўлга киритилган пуллар, қимматбаҳо буюмлар билан бошини айлантирди...

Ўғрибоши И. Низомов содир этган жиноятлари учун муқаррар жазоланишини яхши биларди. Шунинг учун бир кечада шериклари билан ҳам «хайр—маъзур» қилмай, Олмалиқ шаҳрига қочиб келди.

ЯРИМ КЕЧАДАГИ ФОЖИА

Ўғри ўғрини қоронғуда танийди, деганлари тўғри экан. Исоқжон Олмалиқ шаҳрида санғиб юриб, Парда Жўраев билан танишиб қолди. Андижонлик янги шеригидан бир-иккита кўйлакни ортиқ йиртган, шаҳарнинг баланд-пастини, унда кишибилмас «фаолият» кўрсатаётган «ҳамкасб»ларини яхши билган Парда бир кун шундай деди:

— Тошкентга борамиз. Валентина деган танишим бор. Баҳонада бир айлантириб келаман.

Лекин Валентина уйида йўқ экан. Унинг ўғли Вячеслав Пономаренко меҳмонларни яхшилаб кутиб олди. Шу ерда ётадиган бўлишди. Ярим кечада эса Парда Исоқжонни туртди: «Тур, омадимизни синаб кўрамиз. Анови найновнинг оёқ-қўлларини боғлаб ташлаймиз». Шундай қилишди. Кайин мезбоннинг уйидан бир неча минг сўм пул, спиртли ичимликлар, кофе, икра, консервалар, ветчиналар, 2 та чамадон, 1 дона сумка, 2 та шамсия, аёлларнинг пардоз буёқларини ўғирлаб кетишди. Ўғирланган бу буюмларнинг 1991 йилдаги нархи 22 минг сўмдан ортиқ эди.

Ўғирлик буюмлар Парданинг Олмалиқ шаҳар, К. Маркс кўчасидаги 12-уйнинг 33-квартирасида истиқомат қилувчи таниши Валерий Коноваловникига олиб келинди. Валерий қамоқхоналарни уч марта «зиёрат» қилиб келишга улгурган, жиноятчиликда пихи қайрилиб кетган бир кимса эди. Шу куни дастурхон тўкин бўлди, ўғирлик спиртли ичимликларни ичиб, тамомлашди. Буюмларни яширинча сотишиб, пулларни ўзаро бўлиб олишди.

Ишни ўғирликдан бошлаган Исоқжон энди гир-гир айланаётган жиноят ўпқонидан нари кета олмай қолганди, Олмалиқдан топган шериклари билан янги-янги жиноятларга қўл ура бошлади...

Валерий истиқомат қилаётган 12-уйнинг 33-квартирасида П. Селезнёв деган киши ёлғиз яшарди. В. Коновалов бир куни ичкилик устида шу ҳақда шама қилди. Парда унинг ниятини дарров пайқади ва «нима қилайлик?» деган маънода «шеф»нинг сархуш кўзларига тикилди. «Чақириб чиқиш керак», деди Валерий. Чақириб чиқишди. Парда ҳеч нарсадан хабарсиз ўтирган Селезнёвни олдиндан тайёрлаб қўйган кир ёядиган чилвир билан бўғишга тушди. Валерий унинг оғзини қора кўйлак билан тўсди, Исоқжон қўлларини қайириб, ушлаб турди. Селезнёвнинг жони узилгач, чўнтагидан квартираси калитини олишиб, унинг уйига киришди. Валерий ташқарида пойлаб турди. Улар ичкарида ҳеч ким йўқ, деб ўйлашганди. Лекин диванда Селезнёвнинг таниши Т. Калинина ўтирарди. Бояқиш аёл кўзлари бежо йигитларни кўриб, қўрқувдан қичқириб юборди. Ҳозиргина одам ўлдиришда иштирок этган Парда нима қилиш кераклигини дарров сезди. Электр вентиляторнинг симини қирқиб, аёлга ташланди, жонжаҳди билан бўғди. Сим бўйинни қийиб ташлади. Лекин Калинина ҳамон жон ҳолатда қаршилик қиларди. Шунда Исоқжон унинг қўлларини қайириб, бўғиб ўлдиришни осонлаштирди.

Жиноятчилар Селезнёвнинг мурдасини кўтаришиб, ўзининг уйига олиб чиқишди, буюмларни ўғирлаб, ўзлаштириб юборишди.

Парда Жўраев жиноий гуруҳнинг энг фаол ва ашаддий аъзоларидан эди. У якка ўзи бир нечта оғир жиноятларни амалга оширди. У 1991 йилнинг 19 декабрь куни кечаси Олмалиқ шаҳридаги уйларнинг бирида яшовчи кекса Т. Нимнинг уйи қулфини В. Коноваловга тегишли ўткир қиррали арматура мосламаси билан бузиб, ичкарига кирди. Чол қўлидан нима ҳам келарди, ўғрининг бир-икки дўқидан кейин жим ўтираверди. Парда барча буюмларни йиғиштириб, пулларни чўнтагига солиб, чиқиб кетди. «Одамгарчилик» қилиб, пулларнинг бир қисмини Исоқжонга берди.

Ўғрини қанчалик сийлаб, қалин тўшакларга ўтқизсангиз, оғзи-бурнидан чиққунча зиёфат қилсангиз ҳам бирор нарсани ўғирлаб, чўнтагига яширмагунча кўнгли тинчимайди, хумори тутаверади. Парда ўзининг буюмини ўғирламадию, лекин ўзи ва бирга келган хотинини икки-уч кун меҳмон қилиб, дастурхонга топган-тутганларини тўккан ангренлик қариндошлари Хусан Жумабоевни «шилиб» кетди. Жумабоевлар «меҳмон»ларига ишонганларидан калитни қолдириб, йўл-йўлакай ишхонамизга ташлаб ўтарсизлар, дейишди. Парда эса мезбоннинг уйидан уч кийимлик атлас, 6 метр «кристал», бир жуфт пардабоп баҳмал, икки ҳилдаги 96 метр газмол, 2 дона дуҳоба дастурхон, 100 дона атлас белбоғ, 30 метр кўрпали атлас, болаларнинг 20 дона колготкаси, 1400 сўм нақд пул, бир шиша арақ, 26 дона Хитой сочиғи, 20 кило ўсимлик ёғи, 10 метр шойи каби буюмларни ўғирлаб, ўзлаштириб юборди.

Ўғрида уят, ор-номус бўлмайди, деганларича бор. Бўлмаса, қилар ишни қилиб, қариндошлари олдида юзи шувит бўлган Парда судда юз тубан кетиб «Ўғирлик қилиш фикри хотинимдан чиқди», дермиди? Мэлоҳат эса эрининг туҳматларини рад этди.

Ўғирлик билан кун кечираётган Парда Жўраев қонуний хотини бўлатуриб, Пак Тамара деган аёл билан ҳам эр-хотин сифатида яшаб келарди. Лекин Тамаранинг Самарқанднинг Жума шаҳрида яшовчи ўгай отаси Ким Ен Икка қизи топган куёв сираям ёқмасди. Ана шу масалада ота-бола хафалашиб қолишган ҳам эди. Ота: «Эрингнинг турқи совуқ, ишининг тайини йўқ, сенга вафо қилмайди», деб кўп марта такрорларди. Парда эса мияси «ачиган» чолнинг совуқ муомаласидан ғазабланиб, юрагида кек сақлаб юрарди.

Бир куни, аниқроғи — 1991 йилнинг 13 декабрь куни Парда Жўраев ғаразли мақсадни кўнглига тугиб, Жума шаҳрига йўл олди. Кеч соат саккизларда Кимникига келди. Эшик очиқ, қария чорпояда телевизор кўриб ўтирарди. Парда орқасига қайтиб, ташқаридан қиррали катта тош олди-да, ичкарига кирди. У оҳиста юриб, чолга яқинлашди ва... қўлидаги тош билан унинг боши, пешонасига икки марта зарб билан урди. Бояқиш қария «шилқ» этиб йиқилди, бироздан сўнг жони узилди. Парда уйдаги бор қимматбаҳо буюмларни йиғиштириб, уй эгасининг чемоданига жойлади. Газ ва телевизорни ўчирмасдан, эшикни қулфлаб, чиқиб кетди. Йўлда Ким Ен Икнинг паспортини йиртиб, ташлаб юборди.

Парда паспорт бўйича Беруний туманида ҳисобда турарди. У Берунийда яшайдиган акаси А. Жўраевга Кимга тегишли «Молния» соатини совға қилиб берди, буюмларни эса акасининг танишиникида қолдириб, ўзи яна Олмалиққа келди...

«ИШОНМАГИН ДЎСТИНГГА...»

Энди жиноий гуруҳнинг яна бир аъзоси — Валерий Коноваловга қайтамиз. Жамбул вилоятида туғилган бу кимса ёши анчага бориб қолганига қарамай, сўққабош яшар, Олмалиқдаги корхоналардан бирида электр слесарь бўлиб ишларди. У уч марта судланиб, қамоқ жазоларини ўтаб чиққанди. Лекин қамоқхоналар унинг кўзини очмади. Бўлмаса ўтмишини унутиб, бошқалар қатори ҳалол меҳнат қилиб яшашга имконияти бор эди.

Валерий уч хонали квартирада яшарди. Кунлардан бир кун унинг олдига фуқаро Т. Аҳмедов келиб, бир уйини ижарага бериб туришни сўради. Уй эгаси йўқ демади, ўзаро келишиб олдилар.

Ташланбой бироз муддат шу ерда манти қилиб, сотиб юрди. Уй эгаси эса унинг уйда йўқлигини пойлаб, ўғирлик қилишни мўлжалларди. Ўша кун ҳам келди. Валерий Ташланбой яшаётган хона қулфини бузиб, буюмлари ва уч қоп унини ўғирлади. Бу икки-уч марта такрорлангандан сўнг, Ташланбой Валерийга: «Нарсаларимни сен ўғирлаяпсан, ҳаммасини топиб бер, акс ҳолда милицияга хабар қиламан», деди. Валерий эса унинг нарсаларини қайтариб беролмасди, барини пуллаб юборганди. Ижарачининг «Милицияга айтаман», деган пўписаси юрагига ғулғула солди. Айтса, бор қилмишлари фош бўлади, яна панжара ортига қайтади. Бирор чора кўриш керак.

Бир куни В. Коновалов шериги М. Валиев билан ичкилик базмини қиздириб ўтиришганда, Ташланбойнинг пўписасини айтиб, уни ўлдиришга даъват этади. Миршарип иш жойининг тайини йўқ, жиноят йўлига осонгина кириб кетадиган бетайин бир кимса эди. Шунинг учун дўстининг маслаҳати билан иккаласи Ташланбойнинг хонасига киришиб, уни дастлаб роса тепкилашди. Шундан сўнг Миршарип Валерийга тегишли ошхона пичоғини олиб, Ташланбойнинг қорнига санчди. Ташланбой жон аччиғида катта хонага қочиб чиқди. Валерий эса ўткир арматура билан унинг бўйнига урди. Жабрдийда ўлим хавфини сезиб, квартирадан ташқарига қочди. Шовқин-суронни эшитган қўни-қўшнилар «Тез ёрдам»га хабар қилишди. У ўлмай қолди...

Вилоят суди Парда Жўраев, Исоқжон Низомов, Валерий Коноваловларни энг олий жазо—отишга ҳукм қилди. Жиноий гуруҳнинг бошқа аъзолари ҳам турли муддатга озодликдан маҳрум этилдилар. Ўзбекистон Республикаси Олий Суди вилоят суди ҳукмини ўз кучида қолдирди.

Қобил РОЗИҚОВ,
вилоят прокуратурасининг масъул ходими.

Эсон ҚОСИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати» махсус мухбири.

● *Футбол*

ҲОКИМЛИКЛАР ЁРДАМ БЕРМОҚДА

Футбол бўйича Ўзбекистон учинчи чемпионатининг дастлабки ўйинлари бўлди. Биринчи ўйинлардаёқ кутилмаган воқеалар юз берди: «Пахтакор» ўз майдонида Термизнинг «Сурхон» командасига ютқазиб қўйди — 0:1. Лекин бу ўйин ҳақида кейинроқ тўхталамиз.

Аксарият стадионларда мусобақалар байрамона вазиятда бошланди. Карнай-сурнай, ҳатто баъзи жойларда оркестр садолари томошабинларни ўйингоҳларга чорлади. «Политотдел» ўйингоҳида майдон эгалари билан Жиззахнинг «Сўғдиёна» жамоаси ўртасида бўладиган учрашув олдидан ўзбек ва корейс ансамблларининг артистлари, Шарқ услубида курашувчи ёш полвонларнинг чиқишлари бўлди. Вилоят ҳокимнинг муовини Ҳ. Ҳамидов йиғилганлар олдида сўзга чиқди.

— Ҳокимликларнинг ёрдамисиз,— деди мухбиримиз билан суҳбатда вилоят федерацияси раисининг ўринбосари Ш. Миралимов,— футболни юқори даражага кўтариб бўлмайди. Вилоят ҳокимлиги қийинчиликларга қарамай биринчилик бошланиши олдидан «Политотдел» жамоасига 10 миллион сўм-купон ажратди. Туман ҳокимлиги жамоа хўжалигидаги Футболчилар уйини таъмирлашга ёрдам қилишга ваъда берди. Яқин вақт ичида футболни ривожлантириш жамғармамизга анчагина маблағ тушиши кутилмоқда. Ана шунда республика биринчилигининг олий ва биринчи табақаларида қатнашувчи вилоят жамоаларига кўпроқ ёрдам бера оламиз. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида футболни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида» ўтган йили қабул қилган қарори спортнинг бу турига эътиборни кучайтиришда катта аҳамият касб этмоқда.

...Ўйининг бошларида майдон эгаларининг бирмунча устунлиги кўриниб турди. Бироқ сўғдиёначилар тезда ўзларига келиб, дарвозани ишғол қилиш учун ўткир вазиятни вужудга келтирдилар. Лекин Эсомбоев тепган тўп четдан кетди. Кейин яна ўттиз дақиқалар чамаси меҳмонлар асосан ҳужум қилдилар. Эсомбоев, Паньков, Ғафуров қулай имкониятларга эга бўлдилар. Айниқса 18-дақиқа эсда қолди. Жиззахлик Ералиев бўмбўш дарвоза рўпарасида етти метрлар чамасидан мўлжални аниқ ололмади. У зарба билан тепган тўп дарвоза тўсинига тегди.

Ҳарқалай мавсум бошида футболчиларнинг ўйини қовушмаслиги сезилади. Бу ҳол, айниқса, «Политотдел»нинг ўйинига хос бўлди. Майдон эгалари учрашувнинг иккинчи бўлимида дарвозага тўп киритиш учун анча-мунча имкониятларга эга бўлишларига қарамай, вазиятдан фойдалана олмадилар. 55-дақиқада учрашув ҳакамИ С. Нажафалиев қўполлик қилгани учун сўғдиёначи Богдановни майдондан чиқариб юборди. Сон жиҳатдан устунлик қилганлигига қарамай ҳам политотделчилар тўп кирита олмадилар. Гол муаллифи учун ваъда қилинган пул мукофоти ҳам ҳеч кимга топширилмади —ўйин 0:0 ҳисобида тугади.

«Политотдел» жамоасининг бошлиғи М. Миржалиловнинг гапларига қараганда мавсум оралиғида жамоани Лошак, Винтовкин, ака-ука Алексей ва Александр Абдухолиқовлар тарк этдилар. Ҳаммадан ҳам О. Шацкихнинг Москванинг «Спартак» клубига ўтиб кетиши жамоа учун катта йўқотиш бўлди. Чунки у ўтган йилги чемпионатнинг энг яхши ҳужумчиларидан бири эди.

«Политотдел»га қабул қилинган ўйинчилар ҳам бор. Жамоа хўжалиги футболчилари сафига «Пахтакор» футбол мактабидан Лошчинин, Журкин, Бекободдан Лойков келиб қўшилдилар. «Сўғдиёна» жамоасини ҳам жуда кўп ўйинчилар тарк этган экан.

Энди «Пахтакор» стадионида бўлган кутилмаган натижа ҳақида. «Сурхон» бир йиллик танаффусдан сўнг олий табақага қайтган жамоадир. У тажрибали рақибини енга олди. Майдон эгаларининг сира омади юришмади. Улар ҳатто 11 метрлик жарима тўпини ҳам кирита олмадилар.

«Чирчиқ» жамоаси Қўқонда маҳаллий «Темирйўлчи»га ютқазди — 0:1. Қолган ўйинларнинг натижалари қуйидагича: «Орол» (Нукус)—«Нефтчи» (Фарғона) — 1:3, «Нурафшон» (Бухоро) — «Наврўз» (Андижон) — 4:1, «Навбаҳор» (Наманган) — МҲСК (Тошкент) — 3:3, «Атласчи» (Марғилон) — «Янгиер» — 2:1, «Шифокор» (Гулистон) — «Трактор» (Тошкент) — 0:1.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

● ЭЪЛОН ●

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Жамғарма банки муассасалари томонидан берилган СССР Жамғарма банки сертификатларининг эгаларини манфаатини ҳимоя қилиш мақсадида 1994 йил 1 апрель муддатигача барча Жамғарма банки бўлимлари сертификатларни тўлов учун қабул қилади.

Сертификатлар бўйича компенсация ва фоиз тўловлари белгиланган қоидалар асосида амалга ошириладн.

1994 йил 1 апрель муддатидан кейин сертификатлар тўлов учун қабул қилинмайди.

Тошкент вилояти Жамғарма банки бошқармаси.

Тошкент Давлат Техника дорилфунуни томонидан Рўзметов Қосимбой Аллабергановичга берилган № 011366 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Чиноз тумани халқ таълими бўлими жамоаси Охунбобоев номли 3-ўрта мактаб директорининг ўринбосари Йигитали Рўзалиевга падарибузруквори

РЎЗАЛИ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади ва оила аъзоларига ҳамдардлик билдиради.

Занги ота тумани марказий касалхонаси маъмурияти марказий касалхона бош шифокори Х. К. Иноғомовага онаси

МУҲАРРАМ АЯ ОДИЛОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Паррандасавдо» ишлаб чиқариш савдо корпорация жамоаси Ўзбекистон саноат паррандачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси раиси Х. Йўлдошевага онаси

ЛАЪЛИХОН АЯ ЭШОНҚУЛОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон саноат паррандачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси раиси Х. Йўлдошевага онаси

ЛАЪЛИХОН АЯ ЭШОНҚУЛОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент ҳақиқати
Муассис: Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар:
ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИ — 33-40-48.
АХБОРОТ, ТИЖОРАТ ВА ЭЪЛОНЛАР БЎЛИМИ — 33-99-15.

● Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
● Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 8. Буюртма Г—844. 21950 нусхада босилди, ҳажми—2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—20.30 Босишга топширилди 21.45